

Universitat Rovira i Virgili

Facultat de Ciències de l'Educació i Psicologia

Seu Baix Penedès

ENSENYAMENT DE MESTRES

GRAU D'EDUCACIÓ INFANTIL

TREBALL DE FI DE GRAU

JUGAR AMB ELS SONS: ELS JOCS DE FALDA EN EL DESENVOLUPAMENT FONOLÒGIC A I2

UNA PROPOSTA CENTRADA EN ELS SONS /R/, /L/ I /S/

Maria Rovira Rodríguez

Tutora: Martina Morell Gonzalo i Esperanza Cobo Arnal

Baix Penedès, 29 de maig de 2026

Als infants, perquè amb els seus gestos, mirades i petites respostes han donat sentit a aquest treball.

“El joc és l’expressió més elevada del desenvolupament humà en la infància, perquè és l’expressió lliure del que hi ha en l’ànima del nen.”

(Fröbel, 1826)

RESUMS:

- **Català**

Els jocs de falda, tot i ser activitats habituals a l'escola bressol, poden esdevenir molt més que un moment de calma o d'entreteniment. Aquest Treball de Final de Grau analitza el seu valor com a recurs educatiu que pot afavorir la participació oral i una primera sensibilització fonològica en infants d'I2. La recerca posa l'atenció en els possibles canvis que poden aparèixer en la participació oral dels infants i en els seus intents de producció dels sons /r/, /l/ i /s/ a partir d'una proposta de jocs de falda.

La metodologia es basa en una intervenció educativa amb grup experimental i grup control en una aula d'I2 d'una llar d'infants de la província de Tarragona. La mostra està formada per dotze infants, distribuïts en dos grups de sis. El grup experimental participa durant sis setmanes en sessions individuals de jocs de falda, tres dies a la setmana. Les propostes seleccionades són "Arri, arri, tatanet", relacionada amb el so /r/; "Ballmanetes", relacionada amb el so /l/; i "Els petits titelles", relacionada amb el so /s/.

La recollida de dades es duu a terme mitjançant graelles d'observació, un pretest i un posttest. S'observen indicadors, com l'atenció, la participació motriu i vocal, els intents de producció dels sons i l'actitud dels infants. Les dades s'organitzen en Excel i es representen amb gràfiques descriptives.

Els resultats suggereixen una tendència favorable en el grup experimental, sobretot en la participació oral, la interacció amb l'adult i els intents de producció dels sons treballats. Tot i que el grup control també presenta alguns canvis, aquests són més moderats.

En conclusió, els jocs de falda es consideren un recurs educatiu útil per afavorir la participació oral i una primera aproximació als sons de la parla en infants d'I2, des del joc, el vincle afectiu i el respecte pel ritme de cada infant.

Paraules clau: jocs de falda, expressió oral, sons de la parla, consciència fonològica i educació infantil.

- **Castellà**

Los juegos de falda, aunque son actividades habituales en la escuela infantil, pueden convertirse en mucho más que un momento de calma o entretenimiento. Este Trabajo de Fin de Grado analiza su valor como recurso educativo que puede favorecer la participación oral y una primera sensibilización fonológica en niños y niñas de I2. La investigación se centra en los posibles cambios en la participación oral y en los intentos de producción de los sonidos /r/, /l/ y /s/ a partir de una propuesta de juegos de falda.

La metodología se basa en una intervención educativa con grupo experimental y grupo control en un aula de I2 de una escuela infantil de la provincia de Tarragona. La muestra está formada por doce niños y niñas, distribuidos en dos grupos de seis. El grupo experimental participa durante seis semanas en sesiones individuales de juegos de falda, tres días a la semana. Las propuestas seleccionadas son “Arri, arri, tatanet”, relacionada con el sonido /r/; “Ballmanetes”, relacionada con el sonido /l/; y “Els petits titelles”, relacionada con el sonido /s/.

La recogida de datos se lleva a cabo mediante tablas de observación, un pretest y un posttest. Se observan indicadores como la atención, la participación motriz y vocal, los intentos de producción y la actitud de los niños y niñas. Los datos se organizan en Excel y se representan mediante gráficos descriptivos.

Los resultados sugieren una tendencia favorable en el grupo experimental, sobre todo en la participación oral, la interacción con el adulto y los intentos de producción de los sonidos trabajados. Aunque el grupo control también presenta algunos cambios, estos son más moderados.

En conclusión, los juegos de falda se pueden considerar un recurso educativo útil para favorecer la participación oral y una primera aproximación a los sonidos del habla en niños y niñas de I2, desde el juego, el vínculo afectivo y el respeto por el ritmo de cada niño y niña.

Palabras clave: juegos de falda, expresión oral, sonidos del habla, conciencia fonológica y educación infantil.

- **Anglès**

Lap games, although they are common activities in nursery school, can become much more than a moment of calm or entertainment. This Final Degree Project analyses their value as an educational resource that can promote oral participation and an initial phonological awareness in I2 children. The research focuses on the possible changes in children's oral participation and in their attempts to produce the sounds /r/, /l/ and /s/ through a proposal based on lap games.

The methodology is based on an educational intervention with an experimental group and a control group in an I2 classroom at a nursery school in the province of Tarragona. The sample consists of twelve children, divided into two groups of six. The experimental group participates in individual lap game sessions for six weeks, three days a week. The selected activities are "Arri, arri, tatanet", related to the sound /r/; "Ballmanetes", related to the sound /l/; and "Els petits titelles", related to the sound /s/.

Data collection is carried out through observation grids, a pretest and a posttest. Indicators such as attention, motor and vocal participation, production attempts and the children's attitude are observed. The data are organized in Excel and represented through descriptive graphs.

The results suggest a favourable tendency in the experimental group, especially in oral participation, interaction with the adult and attempts to produce the sounds worked on. Although the control group also shows some changes, these are more moderate.

In conclusion, lap games can be considered a useful educational resource to promote oral participation and a first approach to speech sounds in I2 children, through play, affective bonding and respect for each child's rhythm.

Keywords: lap games, oral expression, speech sounds, phonological awareness and early childhood education.

Índex

1. Introducció.....	7
1.1 Justificació i interès del tema d'estudi.....	7
2. Marc teòric.....	9
2.1 El desenvolupament del llenguatge en infants de 0 a 3 anys.....	9
2.1.1 Evolució del llenguatge en infants de 0 a 3 anys.....	11
2.1.2 Factors que influeixen en l'adquisició del llenguatge.....	13
2.1.3 Paper de l'entorn educatiu i familiar en el desenvolupament lingüístic.....	14
2.2 El joc com a eix de l'aprenentatge en l'educació infantil.....	16
2.2.1 El joc com a experiència significativa.....	16
2.2.2 Tipus de joc i evolució en el primer cicle.....	17
2.2.3 La relació directa entre el joc i el llenguatge.....	18
2.2.4 El paper de l'adult en el joc.....	19
2.3 Els jocs de falda.....	20
2.3.1 Origen i valor cultural dels jocs de falda.....	20
2.3.2 Definició, característiques i potencial educatiu.....	21
2.3.3 Relació entre jocs de falda i estimulació del llenguatge oral.....	23
2.4 Aproximació inicial a la consciència fonològica.....	25
2.5 Els sons /r/, /l/ i /s/ en el primer cicle d'educació infantil.....	27
3. Marc metodològic.....	29
3.1 Pregunta de recerca.....	29
3.2 Objectius del treball.....	29
3.3 Disseny metodològic de la proposta.....	30
3.4 Context i participants.....	30
3.5 Temporalització i organització de la intervenció.....	31
3.6 Enfocament pedagògic.....	32
3.7 Materials utilitzats.....	33
3.8 Pretest, intervenció i posttest.....	35
3.9 Organització i anàlisi de dades.....	36

4. Proposta d'intervenció.....	38
4.1 Justificació de la proposta.....	38
4.2 Descripció de les activitats de jocs de falda.....	39
4.3 Organització pedagògica de la proposta.....	40
4.4 Desenvolupament de les activitats.....	40
4.5 Recursos complementaris: pàgina web i tríptic.....	43
5. Avaluació.....	45
5.1 Criteris d'avaluació.....	45
5.2 Instruments d'observació.....	45
6. Resultats i reflexió.....	47
6.1 Observacions realitzades durant la intervenció.....	47
6.2 Resultats del pretest i del posttest.....	52
6.3 Valoració de la resposta dels infants.....	57
7. Conclusions.....	60
8. Referències bibliogràfiques.....	62
9. Programes utilitzats.....	67
10. Annexos.....	68

1. Introducció

1.1 Justificació i interès del tema d'estudi

En els primers anys de vida, el llenguatge oral es construeix a partir de múltiples situacions quotidianes. A l'aula d'I2, els infants no només es comuniquen amb paraules, sinó també amb sons, gestos, mirades, somriures i intents de paraula. En aquest procés, l'adult té un paper fonamental, perquè interpreta aquestes respostes, els dona sentit i ofereix nous models lingüístics. Per això, el llenguatge no es desenvolupa només per maduració, sinó també a través de les interaccions quotidianes que l'infant viu amb les persones del seu entorn (Garriga, 2003).

Sovint es considera que la consciència fonològica és un aspecte que es treballa en etapes posteriors, amb infants més grans. Però, si entenem la consciència fonològica com la capacitat de fixar-se en els sons de la parla i jugar-hi, es pot observar que aquest procés comença abans del que sovint es pensa (Garriga, 2003). Tot i que la consciència dels sons individuals apareix més endavant, entre els dos i tres anys ja es poden observar primeres formes d'aproximació als sons a través de la rima, el ritme i la repetició (Garriga, 2003).

Els jocs de falda formen part de la tradició oral i lúdica de la primera infància. Són activitats breus i properes que combinen moviment, ritme, veu, contacte afectiu i repetició. En aquestes situacions, l'infant pot sentir, mirar, anticipar, moure's, vocalitzar i participar segons les seves possibilitats. Per això, dins l'escola bressol, els jocs de falda poden entendre's no només com un moment de calma o d'entreteniment, sinó també com una situació educativa i comunicativa.

Un dels aspectes més rellevants dels jocs de falda és que combinen música, moviment i llenguatge. Això ajuda els infants a viure el ritme de la parla d'una manera més corporal i significativa (Rodríguez i Pérez-Moreno, 2017). Aquesta combinació fa que siguin especialment adequats per al primer cicle d'educació infantil, ja que respecten la manera global que tenen els infants d'aprendre: a través del cos, la veu, la repetició, l'emoció i la relació amb l'adult.

Aquest treball sorgeix de l'interès per observar si una proposta de jocs de falda pot afavorir una primera sensibilització fonològica en infants d'I2, especialment pel que fa a

l'aproximació als sons /r/, /l/ i /s/. S'han escollit aquests sons perquè no tots apareixen ni es consoliden al mateix moment, i això permet observar diferents tipus d'aproximació en la producció oral dels infants.

Segons Susaníbar Chavez et al. (2013), l'adquisició fonètica-fonològica segueix un procés progressiu, en què alguns sons apareixen abans que d'altres. En aquest sentit, la /l/ apareix com un so d'adquisició més primerenca, mentre que la /r/ pot requerir més temps per consolidar-se. Pel que fa a la /s/, la seva producció pot variar segons la posició que ocupa dins la paraula. Per aquest motiu, l'anàlisi se centra sobretot en els intents de producció oral dels infants després de participar en els jocs de falda, i no en una pronunciació correcta dels sons (vegeu l'annex 10.1).

La recerca es duu a terme en una aula d'I2 d'una llar d'infants de la província de Tarragona, amb una mostra de dotze infants dividits en un grup experimental i un grup control. La intervenció inclou sis setmanes de sessions d'intervenció amb jocs de falda i dues setmanes de recollida de dades, mitjançant un pretest inicial i un posttest final, per observar possibles canvis en la participació oral i en els intents de producció dels sons treballats.

D'aquesta manera, el treball vol valorar els jocs de falda com una proposta propera i significativa dins l'escola bressol. No es plantegen només com una activitat de calma o entreteniment, sinó com un recurs educatiu que pot promoure el llenguatge oral, el vincle afectiu i una primera aproximació als sons de la parla.

2. Marc teòric

Per situar aquest treball, primer es recullen algunes idees sobre el desenvolupament del llenguatge en infants de 0 a 3 anys. Després, es relaciona aquest procés amb el joc, els jocs de falda i una primera sensibilització fonològica en el marc del primer cicle d'educació infantil.

2.1 El desenvolupament del llenguatge en infants de 0 a 3 anys

Durant els primers anys de vida, el llenguatge oral es va construïnt de manera progressiva. L'infant no aprèn a parlar de manera aïllada, sinó a partir de les relacions que estableix amb les persones del seu entorn i de les situacions comunicatives que viu en el dia a dia.

Des d'una perspectiva sociocultural, Vygotsky (1979) destaca la importància de la interacció social en el desenvolupament del llenguatge. En la mateixa línia, Bruner (1984) remarca el paper de l'adult, especialment a través de rutines compartides, jocs i situacions comunicatives que resulten significatives per a l'infant.

Aprendre a parlar no passa d'un dia per l'altre. Tot i que sovint es relaciona el llenguatge amb el moment en què l'infant comença a dir les primeres paraules, la comunicació s'inicia molt abans. Des dels primers mesos, l'infant ja expressa necessitats, emocions i interessos a través de la mirada, el plor, el somriure, els gestos i les primeres vocalitzacions. Per això, encara que l'infant no parli, ja es pot dir que hi ha una primera forma de comunicació entre l'infant i l'adult (Aparici et al., 2018; Valdez, 2012).

En aquesta primera etapa, el paper de l'adult és fonamental, ja que és qui interpreta moltes de les expressions de l'infant i els dona resposta. Quan un nadó plora, mira, somriu o fa sons l'adult pot convertir aquests senyals en petits intercanvis comunicatius. Així, l'infant va descobrint que pot influir en l'entorn i que l'altre respon a les seves expressions. Aquestes primeres interaccions són rellevants perquè creen una base de comunicació compartida, que més endavant facilitarà l'aparició de les primeres paraules i d'altres formes de llenguatge oral (Aparici et al., 2018; Valdez, 2012).

Per tant, comunicar-se no implica només utilitzar paraules. En els primers anys, la mirada compartida, els torns, els gestos, la veu de l'adult i la dimensió afectiva tenen un paper fonamental. Les anomenades protoconverses afavoreixen la comunicació intencional i l'atenció conjunta abans que l'infant parli pròpiament. En aquestes situacions, encara que no

hi hagi paraules, sí que hi ha una forma de diàleg basat en l'alternança de mirades, sons, moviments i respostes de l'adult (Español, 2007; Valdez, 2012).

Aquesta idea també es relaciona amb Bruner, que atorga un paper destacat a les rutines compartides i als “formats” d'interacció, ja que permeten a l'infant anticipar què passarà i participar de manera cada vegada més activa (Vila, 1999). Per tant, l'adult no només acompanya, sinó que organitza situacions de comunicació, ofereix models i ajuda l'infant a incorporar-se progressivament a intercanvis significatius.

Durant els primers anys també cal tenir en compte que la comprensió acostuma a desenvolupar-se abans que l'expressió. A l'aula d'I2, això es veu quan alguns infants encara tenen una producció oral limitada, però poden seguir indicacions, reconèixer cançons, anticipar moments de la rutina o respondre amb gestos i mirades. Per això, és important oferir entorns rics en llenguatge, encara que la resposta verbal dels infants encara sigui reduïda (Aparici Aznar et al., 2018; Finders et al., 2023).

En els infants de 2 anys, el llenguatge es troba en un moment de molts canvis: el vocabulari augmenta, comencen a aparèixer combinacions de paraules i l'infant utilitza cada vegada més el llenguatge per demanar, expressar emocions, assenyalar, participar o relacionar-se amb els altres. Tot i això, la pronunciació encara pot ser variable i és habitual que alguns sons es produeixin de manera aproximada. Per aquest motiu, a l'escola bressol no es tracta de corregir l'infant, sinó d'oferir bons models, repetir paraules en situacions amb sentit i crear moments en què tingui ganes de participar i comunicar-se (Aparici Aznar et al., 2018).

En aquest sentit, les rutines, les cançons, els contes i els jocs compartits són situacions adequades per afavorir el llenguatge oral, ja que permeten que l'infant senti paraules i sons repetits, anticipi estructures i participi amb el cos i la veu. Dins d'aquest marc, els jocs de falda esdevenen un recurs coherent amb l'etapa 0-3, perquè combinen veu, ritme, repetició, moviment i contacte amb l'adult. A més, permeten crear una relació individualitzada entre infant i adult, basada en la mirada, el contacte, la comunicació i l'afecte.

Per tot això, es pot considerar que els jocs de falda són una proposta adequada per als infants d'I2, ja que permeten afavorir el llenguatge de manera natural, lúdica i vinculada a la relació amb l'adult. No es tracta de fer una activitat formal de pronunciació, sinó d'oferir un context

repetitiu, afectiu i significatiu on els infants puguin sentir, anticipar, participar i intentar produir sons o paraules a partir del joc.

2.1.1 Evolució del llenguatge en infants de 0 a 3 anys

Per entendre millor el desenvolupament del llenguatge en l'etapa de 0 a 3 anys, és útil tenir presents algunes fites evolutives orientatives. Aquestes fites no s'han d'entendre com una norma fixa, sinó com una guia que ajuda a acompanyar i observar el procés de cada infant. Tal com indica la Generalitat de Catalunya (2012), cada infant té el seu propi ritme de maduració i poden existir diferències importants entre infants de la mateixa edat. Aquestes diferències depenen tant de factors personals com de l'entorn socioafectiu en què creix l'infant. Per això, les fites evolutives serveixen per orientar l'observació, però no per comparar de manera rígida els infants. En aquesta mateixa línia, Díaz Quintero (2009) assenyala que el desenvolupament del llenguatge oral depèn de diversos factors, com la maduració, l'estimulació del medi, l'evolució psicoafectiva i la relació interpersonal. Per tant, el llenguatge no evoluciona de manera igual en tots els infants, sinó que està condicionat tant pel procés maduratiu com per les experiències comunicatives que ofereix l'entorn.

Aquesta idea també es pot relacionar amb les aportacions de Maria Montessori i Francesco Tonucci, que destaquen la necessitat de respectar el ritme individual de cada infant. Maria Montessori defensa que l'educació ha d'acompanyar el desenvolupament natural dels nens i nenes, sense forçar els processos d'aprenentatge. De manera semblant, Tonucci aposta per una escola més flexible, que tingui en compte la diversitat i els diferents ritmes d'aprenentatge de cada infant.

- **De 0 a 12 mesos: comunicació preverbal i primers intercanvis**

Durant el primer any de vida, la comunicació es basa sobretot en la mirada, el plor, el somriure, els sons i les primeres vocalitzacions. En els primers mesos, l'infant comença a respondre a la veu de l'adult, localitza sons, balbuceja i fa sons guturals. Aquesta etapa es pot relacionar amb el que Díaz Quintero (2009) anomena etapa prelingüística, en què l'infant encara no utilitza paraules de manera estable, però ja es comunica mitjançant moviments, gestos i sons per cridar l'atenció o obtenir una resposta de l'adult. Progressivament, també emet sons per cridar l'atenció dels cuidadors i repeteix cadenes sil·làbiques com *ma-ma*, *ta-ta* o *gu-gu* (Generalitat de Catalunya, 2012).

En aquesta etapa, la comunicació encara és preverbal, però això no significa que no hi hagi interacció. L'infant participa en petits intercanvis amb l'adult a través de la mirada, els moviments, les expressions i els sons. A més, les rutines quotidianes, com l'alimentació, la higiene, les cançons o els jocs, ajuden l'infant a anticipar què passarà i començar a participar en situacions compartides. Aparici Aznar et al. (2018) també destaquen el valor de les primeres interaccions infant-adult, ja que és en aquests intercanvis quotidians on apareixen les primeres formes de comunicació compartida. Cap als 9 - 12 mesos, ja poden aparèixer conductes com respondre quan se'l crida pel nom, obeir ordres senzilles si van acompanyades de gestos i emetre les primeres paraules amb significat (Generalitat de Catalunya, 2012; Aparici Aznar et al., 2018).

- **De 12 a 24 mesos: primeres paraules i inici de les combinacions**

Entre el primer i el segon any, la comprensió del llenguatge augmenta de manera notable. L'infant comença a entendre ordres senzilles, sobretot quan van acompanyades amb gestos, identifica objectes familiars i respon al seu nom. També comença a relacionar paraules amb persones, objectes o accions molt properes al seu dia a dia (Generalitat de Catalunya, 2012).

Tot i que el llenguatge oral comença a tenir més presència, els gestos continuen sent molt essencials. L'infant assenyala, imita, mira, fa sons i utilitza el cos per comunicar-se. En aquesta franja és habitual que la comprensió sigui més avançada que la producció oral, és a dir, que l'infant entengui més del que pot expressar amb paraules. Aquesta diferència entre comprensió i producció és habitual en les primeres etapes del desenvolupament lingüístic, ja que l'infant pot començar a interpretar paraules, gestos i situacions abans de poder expressar-se verbalment amb claredat (Aparici Aznar et al., 2018). Cap als 18 - 24 mesos, pot començar a utilitzar una o dues paraules per anomenar objectes o persones, imitar sons d'animals o objectes coneguts i ajuntar paraules aïllades per construir les primeres frases senzilles (Generalitat de Catalunya, 2012; Aparici Aznar et al., 2018).

- **De 24 a 36 mesos: expansió del vocabulari i llenguatge en el joc**

A partir dels dos anys, el llenguatge esdevé cada vegada més funcional. L'infant utilitza més paraules per expressar necessitats, emocions, desitjos i experiències. També comença a fer frases senzilles amb nom i verb, respon a preguntes simples i pot mantenir l'atenció durant una estona en contes curts, cançons o activitats compartides (Generalitat de Catalunya, 2012).

En aquesta etapa, el llenguatge també s'integra cada vegada més en el joc. L'infant pot imitar accions quotidianes, reproduir situacions viscudes i començar a participar en interaccions amb altres infants. Tot i això, la producció oral encara pot presentar simplificacions pròpies de l'edat, especialment pel que fa a la pronunciació d'alguns sons. Per aquest motiu, el paper de l'adult continua sent clau: l'adult ofereix models, amplia el que diu l'infant, dona paraules a les seves experiències i crea situacions on el llenguatge tingui sentit (Aparici Aznar et al., 2018). En aquest sentit, Díaz Quintero (2009) destaca que el joc, les cançons, les narracions, les dramatitzacions i les situacions d'expressió oral poden afavorir el desenvolupament del llenguatge, especialment quan l'infant disposa d'espais per expressar-se i participar.

Aquestes fites mostren que els infants d'I2 es troben en un moment especialment significatiu pel que fa al desenvolupament comunicatiu. Encara poden tenir una parla poc estable, però ja mostren més intenció comunicativa, més comprensió i més ganes de participar. Per això, les activitats basades en la repetició, la musicalitat, el moviment i la interacció amb l'adult, com els jocs de falda, poden ser especialment adequats en aquesta etapa (Reina et al., s.d.; Rodríguez i Pérez-Moreno, 2017). Aquesta idea també es pot vincular amb Macías Briones et al. (2025), que assenyalen que la qualitat, la freqüència i la intencionalitat de les pràctiques d'estimulació són aspectes rellevants per al desenvolupament del llenguatge oral. Per tant, les experiències repetides, afectives i significatives poden enriquir les oportunitats comunicatives dels infants.

2.1.2 Factors que influeixen en l'adquisició del llenguatge

Des d'una perspectiva educativa, el desenvolupament del llenguatge en l'etapa 0-3 demana crear contextos rics en comunicació. Això no implica fer activitats formals de llenguatge, sinó aprofitar les situacions quotidianes perquè l'infant pugui sentir, mirar, respondre, imitar, anticipar i participar. Les rutines del dia a dia, com l'entrada a l'aula, el canvi de bolquers, l'estona de menjar, el joc o els moments de calma, poden convertir-se en oportunitats significatives per afavorir la comunicació.

En aquest procés, l'adult té un paper fonamental. No només parla a l'infant, sinó que també observa les seves iniciatives, les interpreta, hi respon i les amplia. Per exemple, quan l'infant assenjala, vocalitza o intenta dir una paraula, l'adult pot donar-li significat, repetir-la correctament i ampliar-la dins d'una frase senzilla. Així, l'infant rep un model lingüístic ajustat i alhora, se sent escoltat i reconegut (Aparici Aznar et al., 2018; Finders et al., 2023).

També cal oferir temps perquè l'infant pugui respondre. A vegades, en el dia a dia de l'aula, l'adult pot avançar-se massa i no deixar prou espai perquè l'infant participi. Per això, és necessari respectar els silencis, esperar les respostes i valorar totes les formes de comunicació, no només les paraules. En aquestes edats, un gest, una mirada, un so o un moviment poden tenir un gran valor comunicatiu. Aquesta idea connecta amb la importància de les primeres interaccions i de l'atenció conjunta, ja que l'infant aprèn a comunicar-se dins de les relacions compartides amb l'adult (Español, 2007; Valdez, 2012).

En aquest sentit, les cançons, les rimes i els jocs de falda són recursos especialment adients per al primer cicle d'educació infantil. Aquests jocs combinen veu, ritme, moviment, contacte, repetició i vincle amb l'adult. A més, permeten que l'infant anticipi què passarà, participi amb el cos i la veu, reconegui patrons sonors i vagi incorporant progressivament paraules o fragments de la cantarella. Els jocs de falda també promouen l'atenció conjunta, l'espera del torn, la imitació i la relació afectiva amb l'adult (Reina et al., s.d.).

Així, les implicacions educatives d'aquest període apunten a una intervenció natural i integrada en la vida quotidiana de l'aula. En el cas d'I2, no es tracta de treballar els sons de manera aïllada o forçada, sinó de generar situacions repetitives, lúdiques i emocionalment positives on els infants puguin sentir, provar, repetir i participar. Des d'aquesta mirada, els jocs de falda poden ser una eina coherent amb el moment evolutiu dels infants i una manera respectuosa d'acompanyar el desenvolupament del llenguatge oral.

2.1.3 Paper de l'entorn educatiu i familiar en el desenvolupament lingüístic

La família és el primer entorn on l'infant entra en contacte amb el llenguatge. Des que neix, l'infant es comunica amb les persones del seu voltant a través de la mirada, el plor, els gestos, els sons, i més endavant, les primeres paraules. Per això, la manera com l'adult respon a aquestes formes de comunicació és especialment rellevant, ja que ajuda a donar sentit al que expressa l'infant i a anar avançant en el desenvolupament del llenguatge oral. Aquesta idea es relaciona amb Díaz Quintero (2009), que destaca que la família és el primer entorn comunicatiu i socialitzador de l'infant, on tenen lloc les primeres experiències de llenguatge i relació. En la mateixa línia, Ramírez Téllez et al. (2023) remarquen el paper de la família en el desenvolupament del llenguatge durant la primera infància i plantegen la necessitat d'orientar les famílies perquè puguin afavorir aquest procés des de les situacions quotidianes.

En el dia a dia hi ha diverses situacions que afavoreixen aquest aprenentatge. Moments com menjar, vestir-se o jugar poden servir per introduir paraules noves i repetir-les dins d'un context conegut per l'infant. A través de les converses quotidianes, les preguntes, les respostes i les repeticions, l'infant va ampliant el seu vocabulari i va entenent millor el significat de les paraules. En aquest sentit, Macías Briones et al. (2025) assenyalen que les pràctiques d'estimulació lingüística són més beneficioses quan són freqüents, de qualitat i tenen una intencionalitat educativa. Això reforça el valor de les interaccions quotidianes, ja que poden convertir-se en oportunitats per estimular el llenguatge de manera natural.

També tenen un paper destacat els contes, les cançons, les cantarelles i els jocs de falda. Aquests recursos ajuden a captar l'atenció de l'infant, afavoreixen l'escolta i permeten que pugui anticipar, repetir sons o participar en petits moments de comunicació. A més, el ritme i la repetició que tenen aquests jocs poden ajudar l'infant a fixar-se en els sons de la parla d'una manera natural i lúdica. Macías Briones et al. (2025) posen èmfasi en activitats com la lectura compartida, les cançons amb gestos i el diàleg narratiu, ja que poden contribuir a afavorir el desenvolupament del llenguatge oral perquè es produeixen en contextos significatius i d'interacció. Aquesta idea també es pot vincular amb Finders, Wilson i Duncan (2023), que remarquen la importància d'oferir experiències que afavoreixin l'adquisició del llenguatge en els diferents entorns educatius de la primera infància.

L'escola bressol també té un paper rellevant en aquest procés. A l'aula, els infants tenen moltes oportunitats per comunicar-se amb els adults i amb els altres nens i nenes. Les rutines, el joc, els contes, les cançons i les petites converses que es donen durant el dia ajuden a crear un entorn ric en llenguatge. En aquest sentit, Díaz Quintero (2009) i Finders et al. (2023) destaquen que els contextos educatius de la primera infància poden afavorir el desenvolupament del llenguatge oral a través de situacions d'interacció i expressió. D'aquesta manera, l'infant pot sentir, imitar, provar de parlar i anar guanyant confiança.

Per tant, tant la família com l'escola són espais clau per al desenvolupament lingüístic dels infants. Quan hi ha un entorn ric en paraules, afecte, escolta i resposta, l'infant té més oportunitats per desenvolupar la comprensió i l'expressió oral. Per això, és important que hi hagi una continuïtat entre el que es viu a l'escola i el que es viu a casa, ja que això ajuda a reforçar el llenguatge en diferents moments i situacions. Aquesta continuïtat entre família i escola també és destacada per Vega Rodríguez (2014) i Ramírez Téllez et al. (2023), que

remarquen la importància d'aquests dos contextos en el desenvolupament del llenguatge durant la primera infància.

2.2 El joc com a eix de l'aprenentatge en l'educació infantil

2.2.1 El joc com a experiència significativa

En les primeres edats, el joc és una de les maneres més naturals que té l'infant per descobrir el món i relacionar-se amb els altres. En aquesta etapa, l'infant aprèn sobretot a partir de l'experiència directa, del moviment, de la manipulació, de la imitació i de la interacció amb les persones del seu entorn. Per això, el joc no s'ha d'entendre només com una activitat d'entreteniment, sinó com una experiència significativa dins del desenvolupament infantil.

Des d'una perspectiva pedagògica, diversos autors han destacat la importància del joc en l'educació infantil. Piaget (1973) considera que el joc té un paper clau en la construcció del coneixement, ja que l'infant aprèn a partir de la seva acció sobre l'entorn i de les experiències que viu. En aquest sentit, el joc permet que l'infant explori, provi, repeteixi i vagi donant sentit al que passa al seu voltant.

Des d'una mirada més centrada en l'entorn i l'autonomia, Montessori (1967) també defensa la necessitat d'oferir un ambient preparat que respecti el ritme de cada infant i li permeti actuar, manipular i descobrir.

Per la seva banda, Vygotsky (1979) destaca la dimensió social del desenvolupament. Segons aquest autor, l'infant aprèn en relació amb els altres, especialment a través de la interacció amb l'adult i amb els iguals. En aquest sentit, el joc es pot entendre com un espai on l'infant pot participar, imitar, comunicar-se i avançar amb l'ajuda dels altres dins de la seva zona de desenvolupament proper.

Tonucci (2007) també reivindica el valor del joc com una experiència pròpia de la infància, ja que permet als infants experimentar, expressar-se i participar activament.

En aquest context, els jocs de falda es poden entendre com una pràctica educativa coherent amb aquestes aportacions. Aquests jocs combinen relació afectiva, moviment, llenguatge, ritme, repetició i interacció amb l'adult. Per això, no són només una activitat lúdica, sinó una

experiència global d'aprenentatge que afavoreix la comunicació, el vincle i la participació de l'infant en un context proper i significatiu.

2.2.2 Tipus de joc i evolució en el primer cicle

Durant el període de 0 a 3 anys, el joc evoluciona progressivament. Tot i que cada infant segueix el seu propi ritme, es poden observar alguns tipus de joc que apareixen amb més presència en determinats moments del desenvolupament. Aquesta progressió es pot relacionar amb Piaget, que entén el joc com una manifestació del desenvolupament cognitiu de l'infant i com una manera d'assimilar i comprendre la realitat (Piaget, 1973).

En primer lloc, destaca el **joc exploratori i sensoriomotor**, especialment present durant el primer i el segon any de vida. En aquest tipus de joc, l'infant manipula objectes, els sacseja, els deixa caure, els pica, els posa i els treu o els combina. Aquestes accions li permeten descobrir les propietats dels objectes i entendre, de manera progressiva, algunes relacions de causa i efecte. A través d'aquest joc, l'infant aprèn mitjançant el cos i amb els sentits. En aquesta línia, Piaget (1973) situa les primeres formes d'aprenentatge en l'acció directa sobre els objectes, pròpia de l'etapa sensoriomotora. Goldschmied i Jackson (2007) també destaquen la importància d'oferir materials que permetin la descoberta, la concentració i les primeres decisions en el joc dels infants petits.

Més endavant, apareix amb més claredat el **joc funcional i d'imitació**. En aquest cas, l'infant reproduïx accions que ha vist fer als adults o a altres infants, com fer veure que parla per telèfon, donar menjar a una nina o pentinar-se. Aquest tipus de joc és rellevant perquè permet incorporar models d'acció i de relació de la vida quotidiana. A més, la imitació té un paper destacat en el desenvolupament del llenguatge, ja que l'infant no només imita accions, sinó també sons, paraules, gestos i formes de comunicació. Aquesta idea també es relaciona amb Piaget, ja que la imitació ajuda l'infant a construir representacions de les accions que observa i dona significat a les seves experiències.

A partir dels dos anys, el **joc simbòlic** comença a ser més visible. En aquest joc, l'infant representa situacions, rols o accions que no estan presents de manera real, com fer de metge, preparar menjar o cuidar un nadó. Aquest tipus de joc és especialment significatiu per al llenguatge, perquè crea situacions en què l'infant pot posar paraules a allò que imagina, expressar intencions, compartir significats i relacionar-se amb els altres. En aquest moment,

el llenguatge adquireix més presència dins del joc i es converteix en una eina per representar i comunicar. Segons Piaget (1973), el pensament simbòlic es manifesta especialment a través del joc de representació, ja que l'infant utilitza objectes, accions i paraules per representar situacions i experiències. Des d'una mirada sociocultural, Vygotsky (1979) també dona importància al joc, perquè permet a l'infant actuar, imaginar i participar en situacions socials que afavoreixen el desenvolupament del pensament i del llenguatge.

Tot i aquesta progressió, en l'etapa 0-3 aquests tipus de joc no apareixen de manera separada o rígida. Sovint es barregen: un infant pot explorar un objecte, imitar una acció de l'adult i donar-li un significat simbòlic dins del mateix joc. Per això, és necessari que l'adult observi quin tipus de joc apareix i ofereixi materials, espais i paraules que ajudin l'infant a ampliar la seva experiència. En aquest sentit, el joc s'ha d'entendre com una experiència global que afavoreix el desenvolupament cognitiu, social, emocional, motriu i comunicatiu de l'infant. Aquesta mirada és important per entendre els jocs de falda, ja que també combinen moviment, afecte, repetició, veu i interacció amb l'adult (Rodríguez i Pérez-Moreno, 2017).

2.2.3 La relació directa entre el joc i el llenguatge

El joc i el llenguatge estan estretament relacionats en les primeres edats. Quan l'infant juga, apareixen moltes situacions comunicatives: pot demanar ajuda, mostrar un objecte, rebutjar una acció, imitar un so, buscar la mirada de l'adult o intentar repetir una paraula. Aquestes situacions fan que el llenguatge tingui una funció comunicativa real, perquè l'infant el necessita per participar, compartir o continuar el joc. Aquesta relació entre joc, interacció i llenguatge es pot vincular amb Bruner, que dona molta importància a les situacions compartides amb l'adult i les rutines quotidianes com a espais on l'infant va aprenent a comunicar-se (Vila, 1999).

A més, el joc ofereix un context segur on l'infant pot provar, repetir i participar sense la pressió d'una activitat formal. Pot equivocar-se, tornar-ho a intentar i rebre el model de l'adult de manera natural. Per exemple, si l'infant diu una paraula de manera aproximada, l'adult pot repetir-la correctament dins de la mateixa situació, sense interrompre el joc ni convertir-ho en una correcció directa. Això permet que l'infant vagi incorporant vocabulari i formes d'expressió d'una manera més espontània. En aquesta línia, Puentes Chávez i Fernández (2021) expliquen que les intervencions naturalistes parteixen de situacions

quotidianes i significatives per afavorir el llenguatge infantil. Per això, el joc pot ser un espai adequat per oferir models de llenguatge sense trencar la comunicació.

Les rutines de joc també ajuden a crear anticipació. Quan una activitat es repeteix, l'infant comença a saber què passarà, pot esperar el seu torn i pot participar cada vegada més. Això és especialment visible en les cançons, les rimes i els jocs de falda, on la repetició de la cantarella, el ritme i els moviments permeten que l'infant anticipi finals, gestos o sons. Aquest aspecte també connecta amb Bruner, que destaca el valor de les rutines repetides perquè ajuden l'infant a entendre millor la situació i a participar-hi de manera progressiva (Vila, 1999). En aquest sentit, els jocs de falda poden afavorir que l'infant escolti, imiti i faci intents de producció oral dins d'un context significatiu. Reina et al. (s.d.) també remarquen que els jocs de falda afavoreixen la comunicació a través del moviment, el gest, el joc i la paraula.

Per tant, el joc esdevé un context privilegiat per al desenvolupament del llenguatge oral, perquè permet que l'infant participi des del cos, la veu, la mirada i la relació amb l'adult. Aquesta idea és especialment important en aquest treball, ja que els jocs de falda parteixen precisament d'aquesta combinació entre joc, afecte, moviment, repetició i llenguatge.

2.2.4 El paper de l'adult en el joc

En el primer cicle d'educació infantil, l'adult té un paper fonamental dins del joc. No només és qui prepara l'espai i els materials, sinó que també acompanya l'infant, l'observa i li dona seguretat. Aquesta presència ajuda que l'infant se senti tranquil i pugui participar amb més confiança.

Tot i això, l'adult no ha de dirigir sempre el joc. Cal deixar espai perquè l'infant pugui explorar, provar, repetir accions i mostrar els seus interessos. En alguns moments, l'adult només observa, mentre que en altres pot intervenir per ampliar el joc, ajudar l'infant a continuar participant o donar continuïtat a la situació comunicativa. Aquesta idea es relaciona amb la importància de les interaccions infant-adult en el desenvolupament del llenguatge i la comunicació (Aparici Aznar et al., 2018).

En relació amb el llenguatge, l'adult pot posar paraules al que fa l'infant, als objectes que utilitza o a les emocions que expressa. Per exemple, si l'infant assenyala un objecte com una

pala o intenta dir-ne el nom, l'adult pot repetir la paraula correctament dins de la mateixa situació, sense tallar el joc ni corregir-lo de manera directa. Així, l'infant rep un model de llenguatge d'una manera natural i ajustada al moment que està vivint (Aparici Aznar et al., 2018).

Un altre aspecte a tenir en compte és respectar el temps de resposta de cada infant. En aquestes edats, no tots els infants responen amb paraules, sinó que també poden fer-ho amb mirades, gestos, sons, somriures, moviments o vocalitzacions. Per això, cal valorar totes aquestes formes de comunicació i no avançar-se sempre al que l'infant vol expressar.

En els jocs de falda, el paper de l'adult és especialment visible. L'adult inicia el joc, canta la cantarella, fa els moviments i adapta el ritme segons la resposta de l'infant. Els jocs de falda es poden entendre com propostes iniciades sovint per l'adult, expressats mitjançant una cantarella o cançó i basats en un contacte directe i individualitzat entre infant i adult (Reina et al., s.d.).

També pot modificar la intensitat del moviment, repetir una part de la cançó o deixar més temps perquè l'infant pugui anticipar-se i participar. Aquest ajustament permet respectar els diferents ritmes dels infants i afavorir que cadascun pugui implicar-se a la seva manera. En aquest sentit, Rodríguez i Pérez-Moreno (2017) destaquen la importància de la pulsació, la sincronia i el final en els jocs de falda, així com el paper del moviment i del ritme en la participació dels infants.

A través de la veu, la mirada, el contacte, el moviment i la repetició, es crea un moment proper i afectiu que promou la comunicació i la participació oral. En aquest context, l'adult pot oferir models clars de paraules i sons, però sense convertir el joc en un exercici formal de pronunciació. D'aquesta manera, els jocs de falda esdevenen una situació natural de relació, comunicació i aprenentatge del llenguatge oral (Reina et al., s.d.; Rodríguez i Pérez-Moreno, 2017).

2.3 Els jocs de falda

2.3.1 Origen i valor cultural dels jocs de falda

Els jocs de falda tenen un origen antic i formen part de la tradició popular. Durant molts anys, aquests jocs s'han transmès de generació en generació dins de l'àmbit familiar i comunitari.

Abans que l'educació infantil fos com la coneixem actualment, moltes famílies ja utilitzaven cançons, moixaines i petites cantarelles per relacionar-se amb els infants, calmar-los, fer-los riure o compartir moments d'afecte.

Aquests jocs tenen un valor cultural important, ja que formen part del patrimoni oral i immaterial. Han arribat fins avui gràcies a la transmissió de les famílies, a la tradició popular, als reculls folklòrics i també als estudis relacionats amb la pedagogia i la música tradicional.

A Catalunya, Joan Amades va tenir un paper rellevant en la recopilació de la cultura catalana. Al llarg del segle XX va recollir moltes cançons, dites, jocs i altres manifestacions de la tradició oral, contribuint així a conservar-les i donar-les a conèixer. Entre aquests materials també hi trobem cançons i jocs tradicionals que formen part de la infància i que encara avui es poden utilitzar en contextos educatius.

D'aquesta manera, els jocs de falda no només es poden entendre com una activitat lúdica, sinó també com un recurs educatiu i cultural. A través de la repetició, la música, el ritme i la relació amb l'adult, aquests jocs promouen l'escolta, la memòria, la participació i el desenvolupament del llenguatge oral en els primers anys de vida.

2.3.2 Definició, característiques i potencial educatiu

Els jocs de falda són activitats breus, tradicionals i compartides entre l'adult i l'infant. Normalment, es fan amb l'infant assegut a la falda o molt a prop de l'adult, i combinen cantarella, ritme, moviment, contacte corporal, mirada i repetició. Aquesta proximitat fa que siguin situacions especialment valuoses per establir vincle, afavorir la comunicació i crear un clima de confiança (Reina et al., s.d.).

Aquest tipus de joc acostuma a tenir una estructura senzilla i repetitiva. L'adult inicia la cantarella, acompanya el text amb moviments o gestos i manté una seqüència força estable. Aquesta previsibilitat permet que l'infant reconegui el joc, anticipi què passarà i participi de manera cada vegada més activa, ja sigui amb la mirada, el somriure, el moviment, el gest o algun intent de producció oral. Per aquest motiu, els jocs de falda són molt adequats en el primer cicle d'educació infantil, especialment en infants d'I2, que encara estan construint les seves primeres formes de participació oral i comunicativa (Reina et al., s.d.; Rodríguez i Pérez-Moreno, 2017).

A més, els jocs de falda formen part del folklore infantil i de la transmissió cultural. Moltes d'aquestes cantarelles han passat de generació en generació i es troben en diverses cultures i llengües. Això mostra que no són únicament una activitat lúdica, sinó també una manera de transmetre llenguatge, ritme, afecte i formes de relació entre adult i infant. Tal com recullen Badia Solé i Vidal Mombrú (2007), les cantarelles i moixaines aporten vocabulari, comprensió i complicitat amb l'adult, especialment a través del desenllaç i de l'expectativa que es crea durant el joc.

Un dels aspectes més significatius dels jocs de falda és el seu valor afectiu. La mirada, el contacte corporal, el to de veu i la proximitat física generen una situació de seguretat emocional. Aquesta seguretat és necessària perquè l'infant se senti predisposat a participar, sentir, imitar i respondre. En aquestes edats, el vincle amb l'adult és una condició bàsica per a l'aprenentatge, i els jocs de falda permeten crear aquest vincle dins d'una situació breu, repetida i agradable (Reina et al., s.d.; Español, 2007).

Tenint en compte les aportacions de Reina et al. (s.d.), Rodríguez i Pérez-Moreno (2017), els jocs de falda es poden descriure a partir de les seves característiques principals:

- **Proximitat i seguretat afectiva:** el contacte amb l'adult, la mirada i el to de veu creen un espai segur, que afavoreix la confiança i la participació de l'infant.
- **Estructura repetitiva i previsible:** la cantarella i els moviments es repeteixen, cosa que ajuda l'infant a reconèixer el patró i anticipar què vindrà després.
- **Presència de ritme, veu i musicalitat:** la veu de l'adult, l'entonació i el ritme fan que el llenguatge sigui més atractiu i fàcil de percebre.
- **Participació corporal:** els moviments, els balancejos, les pessigolles o els canvis d'intensitat impliquen el cos de l'infant i fan que el llenguatge es visqui de manera global.
- **Adaptabilitat segons el moment:** l'adult pot ajustar el joc a l'estat emocional de l'infant, fent-lo més tranquil, més intens, més breu o més repetitiu segons la situació.
- **Integració en la vida quotidiana:** es poden utilitzar en moments d'acollida, calma, transició, espera o joc individualitzat amb l'adult.

Aquests elements fan que els jocs de falda tinguin un valor educatiu especialment rellevant. En pocs minuts, creen una experiència compartida en què s'uneixen llenguatge, moviment, emoció i relació. L'infant no només escolta una cantarella, sinó que participa en una situació comunicativa amb sentit. Això afavoreix l'atenció conjunta, l'anticipació, l'espera del torn, la imitació i la construcció progressiva de significats compartits.

Per tant, els jocs de falda poden considerar-se una eina especialment adequada per al primer cicle d'educació infantil, ja que responen a la manera com aprenen els infants petits: a través del cos, del vincle, de la repetició, del joc i de la interacció amb l'adult.

2.3.3 Relació entre jocs de falda i estimulació del llenguatge oral

Els jocs de falda constitueixen un recurs adient per afavorir el llenguatge oral en l'etapa de 0 a 3 anys, perquè creen una situació d'interacció propera i clara entre l'adult i l'infant. En aquests jocs, la comunicació no depèn només de les paraules, sinó també de la mirada, el gest, el contacte, l'entonació i el moviment. Això permet que l'infant pugui participar en la situació comunicativa encara que la seva producció verbal sigui limitada (Español, 2007; Reina et al., s.d.).

Una de les característiques que fa que els jocs de falda siguin especialment adients per al llenguatge és la repetició. Quan la mateixa cantarella es repeteix diverses vegades, l'infant comença a reconèixer-ne el ritme, les paraules i els moments més importants. Aquesta repetició facilita l'anticipació i pot fer que l'infant s'impliqui progressivament, primer amb el cos o la mirada, i més endavant amb sons, paraules o fragments de la cantarella. En aquesta línia, Rodríguez i Pérez-Moreno (2017) destaquen la importància de la pulsació, la sincronia i el final en els jocs de falda, aspectes que ajuden l'infant a anticipar i participar dins d'una seqüència compartida.

A més, el fet que la veu vagi acompanyada de moviment ajuda l'infant a atribuir sentit al que escolta. Per exemple, quan l'adult fa pujar i baixar l'infant seguint el ritme de la cançó, o quan prepara un final amb pessigolles o un canvi d'intensitat, el llenguatge queda vinculat a una experiència corporal i emocional. Això fa que la cantarella sigui més significativa i més fàcil de recordar i anticipar. Aquesta relació entre veu, moviment i emoció també es pot vincular amb la idea de musicalitat comunicativa de Trevarthen i Malloch, que posa en valor els primers intercanvis rítmics i afectius entre l'adult i l'infant (Rodríguez i Pérez-Moreno, 2017).

Els jocs de falda també afavoreixen aspectes comunicatius que van més enllà del vocabulari. L'infant aprèn a esperar, a mirar l'adult, a respondre a una pausa, a anticipar un final, a imitar sons o gestos i a participar en una seqüència compartida. Tots aquests elements són rellevants per al desenvolupament del llenguatge oral, perquè el llenguatge no apareix de manera aïllada, sinó dins de situacions d'interacció amb els altres (Aparici Aznar et al., 2018). Aquesta idea també es pot relacionar amb els enfocaments naturalistes, que defensen que el llenguatge infantil es pot afavorir a partir de situacions quotidianes, significatives i properes per a l'infant (Puentes Chávez i Fernández, 2021).

Aquesta manera d'entendre els jocs de falda també es pot associar amb la perspectiva de Bruner, ja que les rutines i els formats d'interacció repetits ajuden l'infant a participar en situacions comunicatives cada vegada més complexes. Els jocs de falda funcionen precisament com petits formats d'interacció: tenen una estructura coneguda, es repeteixen, permeten anticipar i ofereixen un espai perquè l'infant pugui intervenir progressivament (Vila, 1999).

A més, es poden vincular amb la idea d'intersubjectivitat, perquè en aquests jocs l'adult i l'infant comparteixen mirada, ritme, emoció i acció. Español (2007) destaca la importància de la reciprocitat, la mirada i el gest en les primeres interaccions comunicatives. En els jocs de falda, aquests elements apareixen de manera molt clara, ja que l'adult adapta la veu, el moviment i la intensitat a les respostes de l'infant.

Per aquest motiu, en aquest TFG els jocs de falda es plantegen com una manera propera i natural d'afavorir el llenguatge oral. No es tracta de plantejar una activitat formal de llenguatge, sinó d'oferir una situació lúdica, afectiva i seqüencial on l'infant pugui sentir, anticipar, imitar i participar. Aquesta manera de treballar és especialment coherent amb el primer cicle d'educació infantil, on el llenguatge es desenvolupa sobretot a través de la relació, el joc i les rutines compartides.

Tot i que els jocs de falda no són activitats formals de consciència fonològica, sí que poden oferir una primera experiència d'escolta, repetició i atenció als sons de la llengua. En aquest sentit, Tió i Casacuberta (2006) plantegen els jocs de consciència fonològica com una manera lúdica de treballar l'atenció als sons, mentre que Defior Citoler (1996) assenyala que les habilitats fonològiques poden tenir diferents nivells de dificultat segons el tipus de tasca. Per això, en aquest treball els jocs de falda s'entenen com una primera aproximació oral, lúdica i

naturalitzada als sons de la parla, sense convertir-los en exercicis formals de consciència fonològica.

2.4 Aproximació inicial a la consciència fonològica

La consciència fonològica fa referència a la capacitat de fixar-se en l'estructura sonora del llenguatge oral. És a dir, implica adonar-se que les paraules estan formades per unitats sonores més petites, com ara rimes, síl·labes o fonemes, i que aquestes unitats es poden sentir, comparar i manipular progressivament. Aquesta habilitat no apareix de manera sobtada, sinó que es desenvolupa de manera gradual al llarg de l'etapa d'infantil i dels primers anys d'escolarització (Garriga Ferriol, 2003; Acosta Rodríguez et al., 2011). En aquesta mateixa línia, Anthony i Lonigan (2004) entenen la consciència fonològica com una habilitat que es desenvolupa en un contínuum, des de tasques més senzilles, com parar atenció a rimes o síl·labes, fins a tasques més complexes relacionades amb els fonemes.

En aquest treball, el terme sensibilització fonològica s'utilitza per fer referència a una primera aproximació a la consciència fonològica, adaptada a les característiques evolutives dels infants d'I2. Aquesta distinció és necessària perquè, en edats tan primerenques, no es busca que l'infant manipuli sons de manera conscient, sinó que comenci a aproximar-se a la musicalitat, el ritme i alguns sons de la llengua a través d'experiències orals i lúdiques.

Dins d'aquest procés, es poden diferenciar diversos nivells de dificultat. En un primer moment, els infants poden mostrar sensibilitat cap al ritme, la musicalitat, les repeticions o les rimes. Més endavant, poden començar a identificar síl·labes i finalment, reconèixer unitats més petites, com els fonemes. Acosta Rodríguez et al. (2011) expliquen que la consciència fonològica inclou diferents nivells, com la consciència sil·làbica, la intrasil·làbica i la fonèmica, i aquesta última és més complexa i difícil d'assolir. En el seu estudi es mostra que el treball en el context d'aula pot afavorir especialment la consciència sil·làbica, mentre que la consciència fonèmica requereix un treball més concret i ajustat. Carroll et al. (2003) també indiquen que les habilitats relacionades amb la rima solen aparèixer abans que les habilitats fonèmiques, fet que reforça la idea que el desenvolupament fonològic segueix una progressió.

En el cas dels infants d'I2, cal utilitzar aquest concepte amb prudència. En aquesta etapa no es pot parlar encara d'un treball formal o sistemàtic de consciència fonològica, ja que els

infants no acostumen a fer una anàlisi conscient de les síl·labes o dels fonemes. El que sí que es pot afavorir és una primera sensibilització auditiva cap als sons de la llengua. Aquesta sensibilització es produeix a través de situacions naturals i lúdiques, com les cançons, les cantarelles, les rimes, els jocs de falda, la repetició de paraules i l'escolta compartida. Aquesta mirada també connecta amb Tiò i Casacuberta (2006), que plantegen els jocs de consciència fonològica com una manera lúdica d'apropar els infants als sons del llenguatge.

Per aquest motiu, en aquest treball es fa servir principalment el terme *so* per referir-se a les produccions observables dels infants d'I2, com ara els intents de producció de /r/, /l/ i /s/. En canvi, el terme *fonema* s'utilitza sobretot en el marc teòric, quan es parla de les unitats mínimes del sistema sonor de la llengua. Aquesta distinció és rellevant perquè els infants d'aquesta edat encara no tenen per què reconèixer aquests sons de manera conscient com a fonemes, però sí que poden sentir-los, repetir-los, aproximar-s'hi i familiaritzar-s'hi dins de contextos significatius.

Així, en les primeres edats, la consciència fonològica s'ha d'entendre com un procés inicial i progressiu. No es tracta de demanar als infants que identifiquin o separin fonemes de manera formal, sinó d'oferir experiències que els ajudin a parar atenció a com sona el llenguatge. Per exemple, les rimes, els finals repetits, els sons que es repeteixen en una cantarella o el ritme d'un joc poden ajudar l'infant a familiaritzar-se amb l'estructura sonora de les paraules. Aquest tipus d'experiències poden crear una base auditiva i comunicativa, que més endavant, pot facilitar el desenvolupament d'habilitats fonològiques més complexes. Defior Cítoler (1996) també remarca que les tasques fonològiques poden variar molt en dificultat segons la unitat que es treballi i el tipus d'activitat que es proposi. Per això, en aquestes edats és més adequat partir d'experiències orals senzilles i significatives.

Aquesta mirada és especialment adequada en el primer cicle d'educació infantil, ja que respecta el moment evolutiu dels infants. En lloc de plantejar activitats formals, es parteix del joc, del vincle amb l'adult i de la repetició dins de situacions quotidianes. En aquest sentit, les cançons, les rimes i els jocs de falda poden ser recursos molt útils, perquè combinen veu, ritme, moviment, musicalitat i anticipació. A més, aquests recursos permeten que l'infant escolti diverses vegades determinats sons i pugui intentar reproduir-los de manera natural, sense pressió ni correcció constant.

Per tant, en el context d'aquest TFG, la consciència fonològica no s'entén com un objectiu formal d'aprenentatge en infants d'2, sinó com una aproximació inicial als sons de la llengua. Els jocs de falda poden contribuir a aquesta aproximació perquè ofereixen un context repetitiu, afectiu i significatiu en què els infants poden sentir, anticipar, participar i fer intents de producció oral relacionats amb els sons treballats.

2.5 Els sons /r/, /l/ i /s/ en el primer cicle d'educació infantil

En el primer cicle d'educació infantil, parlar d'una aproximació als sons /r/, /l/ i /s/ no implica treballar-los com si fos una intervenció logopèdica. En infants d'2, la pronunciació encara està en procés de desenvolupament i és habitual que apareguin omissions, substitucions o produccions aproximades. Per això, l'objectiu educatiu no és corregir constantment, sinó oferir models clars i contextos significatius on aquests sons apareguin de manera natural i significativa (Aparici Aznar et al., 2018).

Cal tenir en compte que aquesta proposta se situa en un marc educatiu i no terapèutic. Per tant, no pretén diagnosticar ni tractar dificultats articulatòries, sinó observar com els infants s'aproximen a aquests sons a partir de l'escolta, la repetició i el joc. Si durant l'observació apareguessin dificultats molt persistents o senyals d'alerta, aquestes s'haurien de compartir amb la família i si calgués, valorar l'orientació de professionals especialitzats, com el CDIAP o un/a logopeda.

En aquest treball s'utilitza el terme *aproximació* perquè es parteix d'una mirada educativa i no correctiva. És a dir, no es pretén que els infants adquireixin o pronuncin perfectament els sons /r/, /l/ i /s/, sinó que tinguin oportunitats per sentir-los, reconèixer-los dins de paraules conegudes i intentar produir-los en situacions lúdiques. Aquesta perspectiva respecta el ritme evolutiu dels infants i evita convertir l'activitat en un exercici formal de pronunciació (Reina et al., s.d.; Rodríguez i Pérez-Moreno, 2017).

Els sons /r/, /l/ i /s/ són rellevants perquè apareixen sovint en paraules, cançons, rimes i jocs orals propers als infants. Tot i això, tenen dificultats articulatòries diferents. La /l/ requereix una col·locació concreta de la llengua; la /s/ implica controlar el pas de l'aire; i la /r/, especialment la vibrant, acostuma a ser més complexa perquè demana una coordinació fina de la llengua. Per aquest motiu, és normal que aquests sons no estiguin completament consolidats en infants tan petits, ja que el desenvolupament fonològic segueix un procés

progressiu i alguns sons requereixen més temps i coordinació articulatòria que d'altres (Aparici Aznar et al., 2018).

Des de l'aula, una manera adient d'afavorir aquest contacte inicial amb els sons és treballar a partir de l'escolta, la repetició i el joc. Per exemple, es poden repetir paraules clau on apareguin aquests sons, utilitzar onomatopeies com *ssss* per representar una serp o *rrrr* per imitar un motor, i reformular de manera natural les produccions dels infants sense corregir-los directament. Si un infant diu una paraula de manera aproximada, l'adult pot repetir-la correctament dins de la mateixa situació, mantenint el sentit del joc i sense interrompre la comunicació. Aquesta manera d'oferir models sense trencar la comunicació es relaciona amb els enfocaments naturalistes, que parteixen de situacions quotidianes i significatives per afavorir el llenguatge infantil (Puentes Chávez i Fernández, 2021).

En aquest sentit, els jocs de falda encaixen especialment bé amb aquesta proposta, perquè permeten repetir determinats sons dins d'una cantarella breu, rítmica i significativa. La repetició del mateix text i dels mateixos moviments ajuda l'infant a sentir diverses vegades un patró sonor i a familiaritzar-s'hi. A més, com que l'activitat és lúdica i afectiva, l'infant pot intentar participar sense pressió i des del plaer del joc.

Així, els sons /r/, /l/ i /s/ no es treballen de manera aïllada, sinó integrats dins de paraules, versos, cançons i situacions compartides. Aquesta manera de plantejar-ho és coherent amb el moment evolutiu d'I2, ja que els infants aprenen millor quan el llenguatge apareix vinculat a una experiència significativa. Per això, els jocs de falda poden oferir un context ric en escolta, repetició, anticipació i participació oral. En aquesta línia, Tió i Casacuberta (2006) presenten els jocs de consciència fonològica com una manera lúdica de treballar l'atenció als sons del llenguatge, fet que connecta amb aquesta proposta des d'una mirada inicial i no formal.

Cal tenir present que, en aquestes edats, les aproximacions articulatòries formen part del desenvolupament habitual del llenguatge. Per tant, una mirada educativa ajustada no posa el focus en l'error, sinó en les oportunitats que té l'infant per sentir, repetir, provar i participar.

En resum, en aquest TFG, el treball amb els sons /r/, /l/ i /s/ s'entén com una primera familiarització sonora. A través dels jocs de falda, es busca afavorir la participació oral i observar possibles canvis en els intents de producció, sense exigir-ne una adquisició formal.

3. Marc metodològic

La metodologia d'aquest estudi es basa en una intervenció educativa amb grup experimental i grup control. La finalitat és observar si els jocs de falda poden afavorir que els infants d'I2 s'aproximin als sons /r/, /l/ i /s/. Per poder-ho analitzar, s'han observat els intents de producció oral dels infants abans i després de la intervenció, comparant el grup experimental que ha participat en els jocs de falda amb el grup control, que no hi ha participat.

3.1 Pregunta de recerca

- S'observa algun canvi en els intents de producció oral dels sons /r/, /l/ i /s/ en infants d'I2 després de participar en una proposta de jocs de falda, en comparació amb el grup control?

3.2 Objectius del treball

- **Objectiu general**

Analitzar si una intervenció educativa basada en jocs de falda pot afavorir la participació oral i una primera aproximació als sons /r/, /l/ i /s/ en infants d'I2.

- **Objectius específics**

- Observar els intents de producció inicials dels sons /r/, /l/ i /s/ en infants d'I2.
- Aplicar una intervenció basada en jocs de falda per afavorir l'escolta, la repetició i la familiarització amb aquests sons.
- Observar possibles canvis en la participació oral i en els intents de producció dels sons després de la intervenció.
- Comparar els resultats entre el grup experimental i el grup control.
- Elaborar una pàgina web i un tríptic per difondre la proposta de jocs de falda de manera visual i accessible a la comunitat educativa.

- **Hipòtesi**

Es planteja que els infants d'I2 que participin en una intervenció educativa basada en jocs de falda mostraran una major participació oral i un increment en els intents de producció dels sons /r/, /l/ i /s/ en comparació amb els infants del grup control.

3.3 Disseny metodològic de la proposta

Aquest treball es basa en l'anàlisi d'una intervenció educativa desenvolupada a l'aula d'I2. La intervenció consisteix en la introducció planificada de jocs de falda com a eina per afavorir una primera aproximació als sons /r/, /l/ i /s/ i observar possibles canvis en la participació oral dels infants.

El disseny del treball té un enfocament descriptiu i exploratori, ja que es desenvolupa en un context educatiu real i parteix de l'observació directa dels infants durant les diferents sessions. Les dades s'han recollit a partir de registres d'observació, que permeten descriure el procés seguit pels infants i interpretar els canvis observats al llarg de la intervenció.

A més, es fa una comparació entre un grup experimental i un grup control. El grup experimental participa en la intervenció basada en jocs de falda, mentre que el grup control no rep la proposta, però sí que és observat en dos moments: abans i després del període d'intervenció, mitjançant un pretest i posttest.

3.4 Context i participants

La intervenció es va dur a terme en una llar d'infants de la província de Tarragona, concretament en una aula d'I2. Els jocs de falda es van realitzar de manera individual durant l'estona del pati, en un espai tranquil de l'aula habilitat com a zona per mirar llibres, on hi havia un matalàs i coixins. Aquesta organització va facilitar una atenció més individualitzada a cada infant i va ajudar a crear un ambient tranquil i de confiança.

En la proposta hi van participar un total de dotze infants del grup d'I2, distribuïts en dos grups: un grup experimental i un grup control, formats per sis infants cadascun. Aquesta distribució va permetre comparar, de manera orientativa, l'evolució dels infants que participaven en la intervenció amb la del grup control.

Els jocs de falda es realitzaven amb l'infant assegut a la falda de l'adult, afavorint el contacte corporal, la proximitat i la interacció directa. Aquesta posició afavoria el vincle afectiu i facilitava la participació de l'infant en l'activitat. Al mateix temps, aquesta proximitat permetia observar amb més detall la resposta de cada infant durant l'activitat, tant des del punt de vista corporal com vocal.

Els infants presentaven un desenvolupament lingüístic propi de la seva edat, sense diagnòstics específics relacionats amb dificultats del llenguatge. Tot i això, com és habitual en aquesta etapa, es podien observar diferències individuals pel que fa al nivell de participació, a la comprensió i a la producció oral espontània. Aquest fet es va tenir en compte a l'hora d'interpretar els resultats.

L'aula d'I2 es caracteritzava per una gran diversitat de ritmes maduratius, especialment pel que fa al llenguatge oral. Alguns infants presentaven més iniciativa comunicativa, mentre que d'altres participaven sobretot a través del gest, la mirada o el moviment. Aquesta diversitat es va tenir en compte durant la intervenció, ja que les activitats es van adaptar a la resposta de cada infant.

Cal tenir en compte que es tracta d'una mostra petita i vinculada a un únic context educatiu. Per aquest motiu, els resultats no es poden generalitzar, però sí que permeten obtenir una aproximació concreta al fenomen estudiat.

3.5 Temporalització i organització de la intervenció

La intervenció es va dur a terme al llarg de vuit setmanes en total. La primera es va destinar a passar el pretest i l'última, a realitzar el posttest. Entre aquestes dues setmanes, es va desenvolupar la intervenció amb els jocs de falda, que va tenir una durada de sis setmanes. Durant aquest període es van treballar tres jocs de falda, cadascun relacionat principalment amb un dels sons seleccionats: /r/, /l/ i /s/. Cada joc es va treballar durant dues setmanes i es va repetir un total de sis vegades, amb tres sessions setmanals, concretament els dilluns, dimecres i divendres (vegeu annex 10.2). Aquesta repetició afavoria que els infants es familiaritzessin amb el joc, anticipessin alguns moments de la cantarella i participessin cada vegada amb més seguretat.

Les sessions es realitzaven de manera individual durant l'estona del pati, sempre a la mateixa hora, aproximadament a les 11 h. Es duïen a terme en un espai tranquil de l'aula, habilitat com a zona per mirar llibres, on hi havia un matalàs i coixins. Aquesta organització permetia oferir una atenció més personalitzada a cada infant i crear un clima de calma, seguretat i confiança (vegeu annex 10.3).

Durant les sessions, l'adult va actuar com a guia i acompanyant del joc, iniciant la cantarella i adaptant el ritme, el moviment i la intensitat a les respostes de cada infant. També es va deixar temps perquè l'infant pogués participar a través de la mirada, el gest, el moviment, les vocalitzacions o els intents de producció oral. D'aquesta manera, les sessions es van adaptar als diferents ritmes dels infants i es va mantenir el caràcter lúdic i afectiu dels jocs de falda (Reina et al., s.d; Rodríguez i Pérez-Moreno, 2017).

3.6 Enfocament pedagògic

La proposta parteix d'una mirada respectuosa amb el moment evolutiu dels infants d'I2. En aquesta etapa, el joc, la música, el moviment i la relació amb l'adult tenen un paper rellevant en l'aprenentatge. Per això, el llenguatge oral no s'entén com un aspecte aïllat, sinó com un procés vinculat al cos, al vincle afectiu i a les situacions quotidianes. En l'etapa d'I2, el llenguatge oral es va construir a partir d'experiències significatives, repetitives i emocionalment positives (Finders et al., 2023).

Els jocs de falda es van escollir com a recurs principal perquè combinen moviment, ritme, repetició i vincle afectiu. Aquests elements són rellevants en les primeres edats, ja que afavoreixen l'atenció, l'escolta i la participació progressiva dels infants. A més, són activitats breus, properes i fàcilment repetibles, fet que les fa adequades per a infants petits i permet adaptar-les al ritme i a la resposta de cada infant.

A través de cançons i cantarelles que contenien els sons /r/, /l/ i /s/, es va voler afavorir un primer contacte auditiu i expressiu amb aquests sons. Aquest treball no es va plantejar com una pràctica de correcció articulatòria, sinó com una experiència lúdica a partir de la qual els infants poguessin sentir, reconèixer i intentar produir alguns sons dins de paraules conegudes i situacions significatives.

Per tant, el focus no se situava en la producció correcta dels sons, sinó en la familiarització amb la sonoritat de la llengua. D'aquesta manera, els jocs de falda es van concebre com una eina que pot contribuir a una sensibilització fonològica inicial, entesa en aquesta etapa com una primera aproximació als sons, al ritme i a la musicalitat del llenguatge oral. Aquesta idea es pot relacionar amb Tió i Casacuberta (2006), que plantegen els jocs de consciència fonològica com una manera lúdica d'apropar els infants als sons del llenguatge, i amb Rodríguez i Pérez-Moreno (2017), que destaquen la importància del ritme, la pulsació i la

sincronia en els jocs de falda. Al mateix temps, aquest recurs permet respectar el moment evolutiu dels infants, els seus ritmes de participació i les diferents maneres de comunicar-se, ja sigui a través de la mirada, el gest, el moviment, les vocalitzacions o els intents de producció oral.

3.7 Materials utilitzats

Per dur a terme la intervenció, es van fer servir diversos materials, tant per al desenvolupament dels jocs de falda com per a la recollida de dades i el seguiment dels infants.

1. Targetes amb imatges per al pretest i posttest (/r/, /l/ i /s/):

Es van elaborar targetes amb imatges d'objectes o elements que contenen els sons /r/, /l/ i /s/. Aquestes imatges es van utilitzar en el pretest i el posttest, amb la finalitat d'observar si els infants reconeixien o intentaven produir els sons en paraules diferents de les que apareixien en les cançons.

Per exemple, per al so /r/ es van fer servir imatges com una roda, un ratolí, un rellotge, el color rosa, una aranya o un cargol. Aquest material permetia observar la resposta oral de cada infant davant de les paraules concretes i facilitava una aproximació més global als sons treballats (vegeu annex 10.4).

2. Cançons i jocs de falda específics per a cada so:

Per a la intervenció es van seleccionar tres jocs de falda tradicionals, relacionats principalment amb els sons /r/, /l/ i /s/. Les cançons escollides formen part del repertori habitual de les cantarelles i dels jocs infantils, molts dels quals s'han transmès de boca en boca de generació en generació (Badia Solé i Vidal Mombrú, 2007; Reina et al., s.d.).

Les cançons seleccionades van ser les següents:

- /r/: Arri arri tatanet

Aquesta cançó és un joc de falda tradicional força conegut, que simula el moviment d'un cavall amb l'infant assegut a la falda de l'adult. Es va escollir perquè incorpora moviment, ritme i repetició, i perquè permet treballar l'escolta i la producció aproximada del so /r/ dins d'un context lúdic i motriu.

- **/l/: Ballmanetes**

Es tracta d'una cantarella breu i repetitiva que es desenvolupa amb el contacte directe entre l'adult i l'infant, sovint a través de les mans o de la cara. La seva estructura curta facilita la repetició diverses vegades en una mateixa sessió i permet mantenir l'atenció de l'infant. Es va seleccionar perquè permetia promoure l'escolta i la familiarització amb el so /l/.

- **/s/: Els petits titelles**

Aquesta cançó forma part del repertori habitual de l'educació infantil i es basa en el moviment de les mans i la coordinació amb el ritme. Tot i no ser un joc de falda clàssic en el sentit més estricte, es va incorporar a la proposta perquè manté elements propis d'aquest tipus d'activitats, com la proximitat amb l'adult, la repetició, el ritme i la participació compartida. El seu caràcter rítmic i repetitiu facilitava l'aproximació als sons, com el so /s/, dins d'un context lúdic.

Tot i que cada cançó es va associar sobretot a un so concret, cal tenir en compte que en aquestes edats el llenguatge es treballa de manera global. Per això, en les propostes no es van plantejar com una pràctica centrada exclusivament en un so, sinó com a situacions comunicatives en què els sons apareixen de manera repetida dins d'un context d'interacció. Les cançons utilitzades també es poden trobar en diferents plataformes digitals, com YouTube o Spotify, fet que facilita l'accessibilitat i el seu ús en contextos educatius (vegeu annex 10.5).

3. Graelles d'observació i registre de seguiment:

Per recollir les dades de la intervenció, es van elaborar graelles d'observació i registre a partir de *l'Escala de Observación de la Comunicación en Educación Infantil*, adaptada per Plena Inclusión (2022). Aquestes graelles es van aplicar de manera individual per a cada infant durant les diferents sessions, amb l'objectiu de registrar l'evolució del grup experimental i poder comparar-la amb el grup control (vegeu annex 10.6).

Les graelles permetien registrar diferents aspectes relacionats amb la manera com cada infant participava en el joc: si mantenia l'atenció, si acompanyava els moviments, si feia alguna producció vocal, si intentava aproximar-se als sons treballats i si establia algun tipus de connexió amb l'adult. També es va incloure un espai obert per anotar observacions puntuals,

com l'actitud de l'infant, l'anticipació d'alguna part de la cantarella o altres reaccions significatives que no quedaven recollides directament en els ítems principals.

Cada aspecte es va valorar amb una escala de quatre nivells. Aquesta codificació va facilitar l'organització de la informació i va permetre comparar l'evolució dels infants entre les diferents sessions.

A més, pel que fa al pretest i al posttest, també es van dissenyar unes graelles específiques, que permetien registrar la resposta de cada infant davant de les targetes presentades de manera individual. Aquestes graelles es van utilitzar tant amb el grup experimental com amb el grup control (vegeu annex 10.7).

4. Altres materials complementaris:

També es van utilitzar materials complementaris, com l'espai físic de l'aula habilitat per dur a terme els jocs de falda, el matalàs i els coixins de la zona de lectura, i el material necessari per registrar les observacions.

3.8 Pretest, intervenció i posttest

Per observar possibles canvis en la participació oral i en els intents de producció dels sons /r/, /l/ i /s/, es van dur a terme tres moments principals de recollida de dades: el pretest, la intervenció i el posttest.

En primer lloc, es va dur a terme un pretest amb tots els infants participants, tant del grup experimental com del grup control. Aquest pretest tenia com a objectiu observar la producció inicial dels sons /r/, /l/ i /s/ abans d'iniciar la intervenció. Per fer-ho, es van presentar de manera individual diverses targetes amb imatges que contenien paraules amb aquests sons. L'adult mostrava la imatge a l'infant i verbalitzava la paraula corresponent, deixant un temps perquè pogués repetir-la o fer algun intent de producció oral. Les respostes es van registrar en una graella específica.

Després del pretest, es va dur a terme la intervenció amb el grup experimental. Aquesta intervenció es va basar en la realització de jocs de falda relacionats amb els sons /r/, /l/ i /s/. Les sessions es van fer de manera individual, durant l'estona del pati, en un espai tranquil de

l'aula. El grup control no va participar en aquestes sessions, sinó que va continuar amb la dinàmica habitual de l'aula.

Finalment, un cop acabat el període d'intervenció, es va aplicar un posttest amb els dos grups. El posttest es va aplicar seguint el mateix procediment que el pretest: es van presentar les mateixes targetes amb imatges i es van registrar les respostes de cada infant. D'aquesta manera, es va poder comparar la resposta inicial i final de cada infant i observar si apareixien canvis en els intents de producció oral dels sons treballats.

Aquest procediment va permetre recollir informació dels dos grups, i comparar de manera orientativa l'evolució dels infants abans i després de la intervenció. Es van mantenir les mateixes condicions en el pretest i en el posttest: les mateixes imatges, el mateix ordre de presentació i una situació individual amb cada infant.

3.9 Organització i anàlisi de dades

Després de cada sessió, es van registrar les observacions a les graelles corresponents, tenint en compte l'atenció, la participació motriu, la participació vocal, els intents de producció del so i l'actitud de cada infant. Aquest registre va permetre fer un seguiment individualitzat dels participants al llarg de la intervenció.

Les dades recollides a través de les graelles es van organitzar en un fitxer Excel, estructurat per sessió i per infant. Així, per a cada sessió es registraven els resultats individuals de tots els infants, fet que permetia fer un seguiment detallat de l'evolució de cada infant (vegeu annex 10.8).

També es van elaborar graelles resum amb la mitjana setmanal de cada infant, que servien per observar possibles canvis en l'atenció, la participació motriu, la participació vocal, els intents de producció dels sons i l'actitud al llarg de les vuit setmanes que va durar la intervenció.

A partir d'aquestes dades, es van generar gràfiques descriptives per visualitzar l'evolució de cada infant en cadascuna de les variables observades. Aquestes gràfiques van facilitar la interpretació dels resultats i van permetre comparar de manera orientativa el grup experimental amb el grup control.

A més de les gràfiques descriptives, també es van calcular les diferències entre el pretest i el posttest de cada infant. Aquest càlcul va permetre observar una tendència de millora individual, i posteriorment, obtenir la mitjana de les diferències de cada grup. D'aquesta manera, es podia comparar si l'evolució era més alta en el grup experimental o en el grup control.

Per completar l'anàlisi descriptiva, també es va aplicar la T de Student de manera orientativa. Aquesta prova es va utilitzar, primer, per comparar els resultats del pretest i del posttest dins de cada grup, i després, per comparar les diferències mitjanes entre el grup experimental i el grup control. D'aquesta manera, es va poder observar si els canvis eren més destacats en el grup que havia participat en els jocs de falda (vegeu annex 10.9).

L'anàlisi s'entén com una aproximació, perquè parteix d'un grup petit. Tot i això, les dades permeten veure alguns indicis de canvi.

4. Proposta d'intervenció

A partir del marc teòric, es presenta una proposta d'intervenció adreçada a una aula d'I2 i basada en els jocs de falda. La proposta parteix d'un recurs habitual a l'escola bressol, com són els jocs de falda, per crear moments de joc, escolta i participació oral.

S'han escollit els jocs de falda perquè formen part de la quotidianitat de l'escola bressol i perquè permeten que els infants participin d'una manera propera i espontània. A més, permeten promoure el llenguatge oral sense necessitat de fer activitats formals, sinó a través del joc, la repetició i la interacció amb l'adult, aspectes especialment rellevants en aquestes edats (Aparici et al., 2018).

En conjunt, la proposta busca aproximar els infants als sons /r/, /l/ i /s/ a través del joc, la repetició, el moviment i la relació amb l'adult. No es tracta de realitzar exercicis de pronunciació, sinó d'oferir situacions en què els infants puguin sentir aquests sons, intentar repetir-los i familiaritzar-s'hi a poc a poc.

4.1 Justificació de la proposta

Aquesta proposta parteix de la idea que els infants d'I2 encara estan en una etapa inicial del llenguatge, però ja poden començar a sentir, imitar i jugar amb alguns sons de la parla. Per aquest motiu, les activitats es plantegen de manera flexible, respectant el ritme de cada infant i evitant que el joc es converteixi en una activitat massa dirigida.

Per això, en comptes de plantejar activitats massa dirigides, s'ha optat pels jocs de falda, ja que permeten acompanyar el llenguatge d'una manera més natural, a través del moviment, el ritme i la relació amb l'adult. Aquest tipus d'activitats poden facilitar que els infants sentin els sons, anticipin fragments de la cantarella i facin petits intents de repetició. A més, la seva estructura repetitiva i previsible afavoreix que els infants puguin anticipar què passarà i participar de manera progressiva dins de l'activitat (Reina et al., s.d; Rodríguez i Pérez-Moreno, 2017).

Com que són jocs compartits amb l'adult, també ajuden a crear un vincle proper i un ambient de confiança, aspectes essencials en aquestes edats. Per aquest motiu, es considera que els jocs de falda són una eina adient per afavorir una sensibilització fonològica inicial, és a dir,

una aproximació als sons, al ritme i la musicalitat de la llengua (Garriga Ferriol, 2003; Reina et al., s.d.).

Aquesta proposta també es pot justificar des d'una mirada global pròpia del primer cicle d'educació infantil, en què el joc, la comunicació, l'expressió corporal i el vincle afectiu tenen un paper central en l'aprenentatge. Els jocs de falda permeten integrar diferents dimensions del desenvolupament dins d'una mateixa activitat breu, significativa i ajustada al moment evolutiu dels infants (Aparici Aznar et al., 2018; Reina et al., s.d.).

La proposta també s'emmarca en el currículum de l'educació infantil, ja que parteix de situacions quotidianes, lúdiques i significatives per afavorir el desenvolupament global dels infants (Generalitat de Catalunya, 2023). Així, els jocs de falda permeten treballar la comunicació oral, el moviment, la música, la relació amb l'adult i la participació en un context proper i segur.

Finalment, cal destacar que, en aquesta proposta, s'ha posat el focus en els sons /r/, /l/ i /s/, ja que apareixen sovint en el vocabulari infantil i en diferents recursos orals, fet que permet oferir una exposició repetida a aquests sons dins de contextos de joc i interacció, sense convertir l'activitat en un exercici formal de pronunciació.

4.2 Descripció de les activitats de jocs de falda

Les activitats es plantegen des d'una mirada global, pròpia de l'etapa 0-3, en què el llenguatge no es presenta de manera aïllada, sinó vinculat al cos, al joc, al ritme, a l'afecte i a la interacció amb l'adult.

La proposta es concreta en tres activitats basades en jocs de falda i cantarelles, pensades per afavorir el llenguatge oral d'una manera global. Cada activitat se centra sobretot en un so, tot i que el treball es planteja sempre de manera flexible i sense forçar la producció dels infants.

Les activitats es caracteritzen per ser breus, repetitives i per tenir una estructura senzilla. Aquesta organització ajuda els infants a anticipar el funcionament del joc i a participar de manera progressiva. A més, combinen gestos, moviments, ritme, veu i contacte corporal, elements propis dels jocs de falda que promouen la comunicació i la relació propera entre l'adult i l'infant (Reina et al., s.d.).

En aquest cas, l'adult acompanya l'activitat i ofereix models de llenguatge de manera natural, sense convertir el joc en una correcció formal dels sons. Així, els infants tenen l'oportunitat de sentir, anticipar, repetir o intentar produir alguns sons dins d'un context lúdic i proper.

En conjunt, les activitats busquen generar una situació de comunicació compartida, on la veu, el moviment, el ritme i la repetició ajudin els infants a apropar-se als sons de la parla.

Taula 1. Relació entre sons treballats i jocs de falda seleccionats

So principal	Joc de falda	Tipus d'activitat
/r/	Arri, arri, tatanet	Joc motriu i rítmic
/l/	Ballmanetes	Joc gestual i repetitiu
/s/	Els petits titelles	Joc de mans i cantarella

4.3 Organització pedagògica de la proposta

La proposta es va organitzar de manera estable i repetida, ja que els infants d'I2 necessiten temps per familiaritzar-se amb les activitats, reconèixer-les i sentir-se segurs per participar-hi. Per aquest motiu, es va mantenir la mateixa estructura durant la sessió.

La repetició dels jocs de falda va ser un element clau de la proposta, perquè va afavorir que els infants anticipessin alguns moments de la cantarella, reconeguessin el ritme i el moviment i s'impliquessin progressivament en l'activitat. A més, aquesta continuïtat va facilitar que cada infant pogués participar segons el seu propi ritme, ja fos a través de la mirada, el gest, el moviment, les vocalitzacions o els intents de producció oral.

Per tant, l'organització de les sessions no només servia per estructurar el temps, sinó també per crear un context previsible, proper i favorable a la participació.

4.4 Desenvolupament de les activitats

Les activitats es van desenvolupar de manera individual amb cada infant del grup experimental. En totes les sessions es mantenia una estructura similar per tal d'oferir seguretat i facilitar l'anticipació. Primer, l'adult convidava l'infant a participar i el situava a

la falda o molt a prop seu. Després, iniciava la cantarella amb el moviment corresponent i repetia el joc diverses vegades, ajustant el ritme, la intensitat i la durada segons la resposta de l'infant.

Durant les activitats, no es demanava als infants que repetissin els sons correctament. El més rellevant era observar com escoltaven, participaven i si feien algun intent de producció oral. L'adult oferia un model clar, repetia les paraules o fragments més rellevants i valorava qualsevol forma de participació, ja fos a través de la mirada, el gest, el moviment, la vocalització o la paraula.

Activitat 1: “Arri, arri, tatamet” — aproximació al so /r/

El joc “Arri, arri, tatamet” es va utilitzar sobretot per afavorir una aproximació al so /r/. L'infant s'asseia a la falda de l'adult, de cara a ell o mirant cap al davant, i l'adult feia un moviment rítmic amb les cames simulant el galop d'un cavall. La cantarella es repetia diverses vegades, mantenint un ritme estable i introduint petites variacions d'intensitat per mantenir l'atenció de l'infant.

En aquest joc, el moviment ajudava a fer més significativa la cantarella, ja que l'infant viu el ritme amb el cos. A més, la repetició de paraules amb el so /r/ permet que l'infant les escolti diverses vegades dins d'un context lúdic i proper. Durant l'activitat, s'observava si l'infant mostrava atenció, si anticipava el moviment, si participava amb el cos o la veu, i si feia algun intent de producció relacionat amb el so treballat.

Activitat 2: “Ballmanetes” — aproximació al so /l/

El joc “Ballmanetes” es va utilitzar sobretot per afavorir una aproximació al so /l/. Es tracta d'una cantarella breu i repetitiva que es pot fer amb el moviment de les mans de l'infant o de l'adult, seguint el ritme de la cançó. L'adult podia agafar suaument les mans de l'infant o fer el gest davant seu perquè pogués observar-lo i imitar-lo.

Aquesta activitat es va considerar adient perquè combina ritme, gest i repetició. La brevetat de la cantarella permet repetir-la diverses vegades en una mateixa sessió sense cansar l'infant. A més, el moviment de les mans facilitava la participació encara que l'infant no respongués verbalment. Durant el joc, s'observava si l'infant mantenia l'atenció, si imitava el moviment,

si participava vocalment i si feia intents de producció de paraules o fragments relacionats amb la cançó.

Activitat 3: “Els petits titelles” — aproximació al so /s/

El joc “Els petits titelles” es va utilitzar sobretot per afavorir una aproximació al so /s/. En aquesta activitat, l'adult feia servir els dits com si fossin petits titelles, amagant-los i fent-los aparèixer seguint el ritme de la cantarella. L'infant podia observar el moviment, anticipar quan apareixien els titelles i participar amb la mirada, el somriure, el gest o la veu.

Aquest joc es va escollir perquè permet afavorir l'atenció conjunta i l'anticipació d'una manera visual i propera. A més, la repetició de paraules i expressions amb el so /s/ facilitava que l'infant escoltés aquest so diverses vegades dins d'un context lúdic. Durant l'activitat, s'observava si l'infant seguia el moviment dels dits, si anticipava l'aparició dels titelles, si intentava imitar algun so o paraula i si mostrava interès per repetir el joc.

- **Estructura comuna de les sessions**

Tot i que cada joc tenia unes característiques pròpies, totes les sessions seguien una estructura similar:

Moment de la sessió	Descripció
Acollida de l'infant	L'adult convida l'infant a participar i crea un clima de confiança.
Presentació del joc	Es comença la cantarella amb el moviment corresponent.
Repetició del joc	El joc es repeteix diverses vegades, ajustant el ritme i la intensitat.
Tancament	Es finalitza el joc de manera calmada, respectant l'estat de l'infant.
Recull de dades i observacions	Es recullen les dades sobre la participació amb la mirada, el gest, el moviment, la vocalització o la paraula.

Aquesta estructura repetida permetia que els infants anessin identificant el funcionament de les sessions i poguessin anticipar què passaria. Al mateix temps, donava a l'adult la possibilitat d'observar millor l'evolució de cada infant al llarg de la intervenció.

4.5 Recursos complementaris: pàgina web i tríptic

A partir de la proposta d'intervenció, s'han elaborat dos recursos complementaris amb la plataforma Canva: una pàgina web i un tríptic informatiu. Aquests materials tenen com a objectiu donar a conèixer els jocs de falda i presentar-los com un recurs proper que pot afavorir el llenguatge oral i una primera aproximació als sons de la parla en infants de 0 a 3 anys.

La creació d'aquests recursos s'ha plantejat per presentar la proposta d'una manera més visual, accessible i pràctica. Així, la informació no queda només recollida dins del treball escrit, sinó que també es pot compartir amb famílies, educadores i altres persones vinculades al desenvolupament del llenguatge en la primera infància. En aquest sentit, es vol promoure la participació de les famílies en el desenvolupament del llenguatge dels infants, reforçant la continuïtat entre l'escola i la llar. D'aquesta manera, la informació recollida es converteix en un material útil i pràctic, que es pot compartir i utilitzar en altres contextos educatius.

La pàgina web, titulada ***“Recursos fonològics: A la falda, descobrim els sons”***, recull informació sobre el desenvolupament del llenguatge dels 0 als 3 anys, el valor dels jocs de falda i la seva relació amb la sensibilització als sons. També inclou una taula orientativa del desenvolupament del llenguatge i diferents propostes de jocs de falda associades a diversos sons, com /b/, /m/, /g/, /p/, /k/, /r/, /l/ i /s/ (vegeu annex 10.10).

Aquesta pàgina web no està pensada per abordar els fonemes de manera formal, sinó per oferir situacions de joc en què l'infant pugui sentir, repetir, anticipar i participar a través de la veu, el ritme, el moviment i la relació amb l'adult. També presenta algunes orientacions sobre com utilitzar els jocs i què es pot observar durant l'activitat, com la mirada, la participació corporal, les vocalitzacions, l'anticipació, el gaudi i el vincle amb l'adult.

El tríptic, també titulat ***“A la falda, descobrim els sons”***, és un recurs més breu i visual. Presenta què són els jocs de falda, per què poden ser útils i com ajuden al desenvolupament del llenguatge oral. També recull alguns aspectes que aquests jocs poden promoure, com el

vinde afectiu, l'escolta, l'atenció compartida, la imitació, l'anticipació, la participació i les primeres aproximacions als sons de la parla (vegeu annex 10.11).

A més, el tríptic inclou un codi QR que permet accedir a la pàgina web del projecte. D'aquesta manera, els dos recursos queden connectats: el tríptic funciona com una primera presentació del tema, mentre que la pàgina web ofereix una informació més desenvolupada i més propostes de jocs de falda.

Tot i que aquests recursos no formen part directa de l'anàlisi dels resultats, complementen el TFG perquè permeten donar una sortida més pràctica a la proposta. Amb la pàgina web i el tríptic es vol compartir el treball amb les famílies i amb la comunitat educativa, de manera que la proposta no quedi només recollida en el document escrit, sinó que pugui arribar a altres contextos educatius. Així, aquests materials poden contribuir a apropar els jocs de falda a més persones i a mostrar que no són només cançons o activitats per entretenir, sinó moments de vinde, llenguatge i descoberta compartida.

5. Avaluació

L'avaluació de la proposta s'ha basat en l'observació directa dels infants durant les sessions de jocs de falda. Com que es tracta d'infants d'I2, no es volia valorar si pronunciaven correctament els sons /r/, /l/ i /s/, sinó observar si mostraven interès, si participaven i si feien algun intent de producció oral durant les activitats.

Aquesta avaluació és contínua, ja que es recull informació al llarg de totes les sessions, i també és descriptiva, perquè permet analitzar com respon cada infant davant de les activitats. A més, s'ha dut a terme un pretest i un posttest per poder comparar la resposta inicial i final dels infants, tant del grup experimental com del grup control.

Cal tenir en compte que la mostra és petita i que la intervenció s'ha desenvolupat en un context concret d'aula. Per això, els resultats no es poden generalitzar, però sí que permeten reflexionar sobre si els jocs de falda poden ser un recurs adient per afavorir una primera aproximació als sons treballats.

5.1 Criteris d'avaluació

Els criteris d'avaluació es van definir tenint en compte els objectius de la proposta i les conductes que es podien observar durant les activitats. En aquest cas, no es pretenia valorar si els infants pronunciaven correctament els sons /r/, /l/ i /s/, sinó observar com participaven en la situació de joc i si apareixien intents de producció oral.

Per això es van tenir en compte aspectes com l'atenció durant la cançó, la resposta corporal, la participació vocal, els intents d'aproximació als sons treballats i la interacció amb l'adult. També es van considerar altres respostes espontànies, com l'interès, el somriure, la mirada, l'anticipació d'algun moment del joc o qualsevol conducta que mostrés implicació en l'activitat.

5.2 Instruments d'observació

Per recollir la informació, s'ha utilitzat una graella d'observació individual per a cada infant. Aquesta graella recull diferents aspectes: l'atenció, la participació motriu, la participació vocal, els intents de producció dels sons /r/, /l/ i /s/, i la interacció amb l'adult.

Cada apartat s'ha valorat amb una escala de quatre nivells:

- 0 = No
- 1 = A vegades
- 2 = Sovint
- 3 = Sempre

Aquesta escala va ajudar a ordenar les observacions i a identificar si hi havia algun canvi al llarg de les sessions. A més, la graella també inclou un espai d'“altres observacions”, on es poden anotar detalls que no queden reflectits amb els números.

6. Resultats i reflexió

En aquest apartat es presenten els resultats obtinguts després de la intervenció amb jocs de falda. Per interpretar-los, s'han tingut en compte dues fonts principals d'informació: les observacions fetes durant les sessions i la comparació entre el pretest i el posttest del grup experimental i del grup control.

Les dades s'han organitzat a partir dels tres sons treballats: /r/, /l/ i /s/. Cada so es va relacionar amb un joc de falda concret: “Arri, arri, tatanet” per al so /r/, “Ballmanetes” per al so /l/ i “Els petits titelles” per al so /s/. Durant les sessions es van observar diferents indicadors: l'atenció, la participació motriu, la participació vocal, els intents de producció oral i la interacció amb l'adult.

Cal tenir en compte que la mostra és petita i que els infants es troben en una etapa inicial del llenguatge. Per això, els resultats no s'han interpretat com una adquisició completa dels sons, sinó com una primera aproximació a través del joc, la repetició, el moviment i la relació amb l'adult.

Aquesta interpretació és coherent amb Garriga (2003), ja que en aquestes edats la consciència fonològica no s'ha d'entendre com un treball formal sobre els fonemes, sinó com una primera sensibilització als sons a través de situacions orals, rítmiques i significatives.

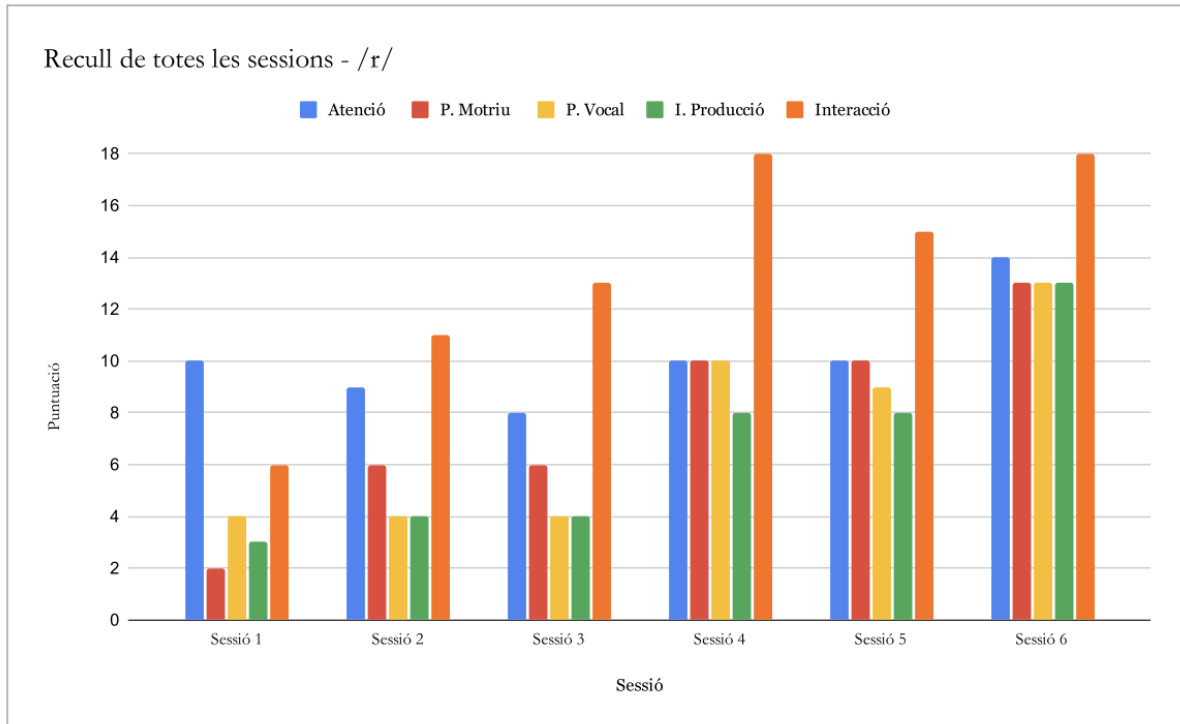
6.1 Observacions realitzades durant la intervenció

Durant les sessions es va observar que no tots els infants responien de la mateixa manera als jocs de falda. Alguns participaven més a través de la veu, mentre que altres ho feien sobretot mitjançant el cos, la mirada o l'apropament cap a l'adult. Aquest fet és habitual en una aula d'I2, ja que en aquesta edat el llenguatge oral encara es troba en procés de desenvolupament i cada infant segueix el seu propi ritme.

En aquest sentit, Aparici Aznar et al. (2018) recorden que el desenvolupament del llenguatge en els primers anys no es limita a la parla, sinó que també inclou la comunicació gestual, corporal i pragmàtica. Per aquest motiu, en l'anàlisi no només s'han valorat les produccions orals, sinó també altres formes de participació comunicativa. Per recollir aquestes observacions es van tenir en compte els cinc indicadors esmentats anteriorment. Aquests es

van valorar al llarg de les sessions de cada joc de falda per poder observar si hi havia una evolució en la resposta dels infants.

GRÀFIC 1. Evolució dels indicadors observats durant les sessions d' "Arri, arri, tatanet"

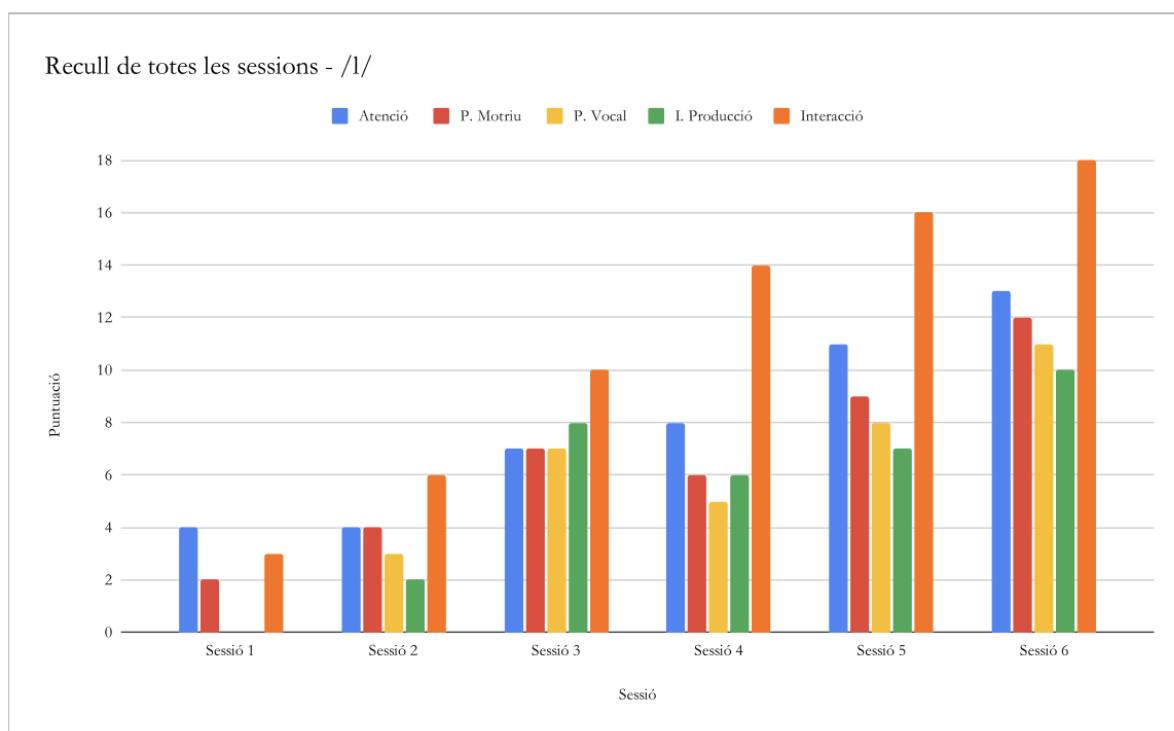

En el cas d' "Arri, arri, tatanet", s'observa una evolució progressiva en la majoria dels indicadors observats. La interacció amb l'adult és un dels aspectes que presenta valors més elevats, especialment a partir de les sessions centrals i finals. També s'identifica una millora en la participació motriu, la participació vocal i els intents de producció, que augmenten sobretot cap a les últimes sessions.

Aquesta evolució es pot vincular amb la repetició del joc i amb el component motriu de la cantarella, ja que els infants anaven reconeixent millor la cantarella, el balanceig i el moment final del joc. Tot i que l'atenció presenta petites variacions entre sessions, es manté en valors força alts, fet que indica que el joc va captar l'interès dels infants al llarg de la proposta.

Aquesta resposta es pot vincular amb Rodríguez i Pérez-Moreno (2017), que destaquen la importància de la pulsació, la sincronia i el final en els jocs de falda. En aquest cas, el moment final d' "Arri, arri, tatanet" sembla haver ajudat els infants a anticipar l'acció i a implicar-se més en la dinàmica del joc amb més seguretat.

GRÀFIC 2. Evolució dels indicadors observats durant les sessions de “Ballmanetes”

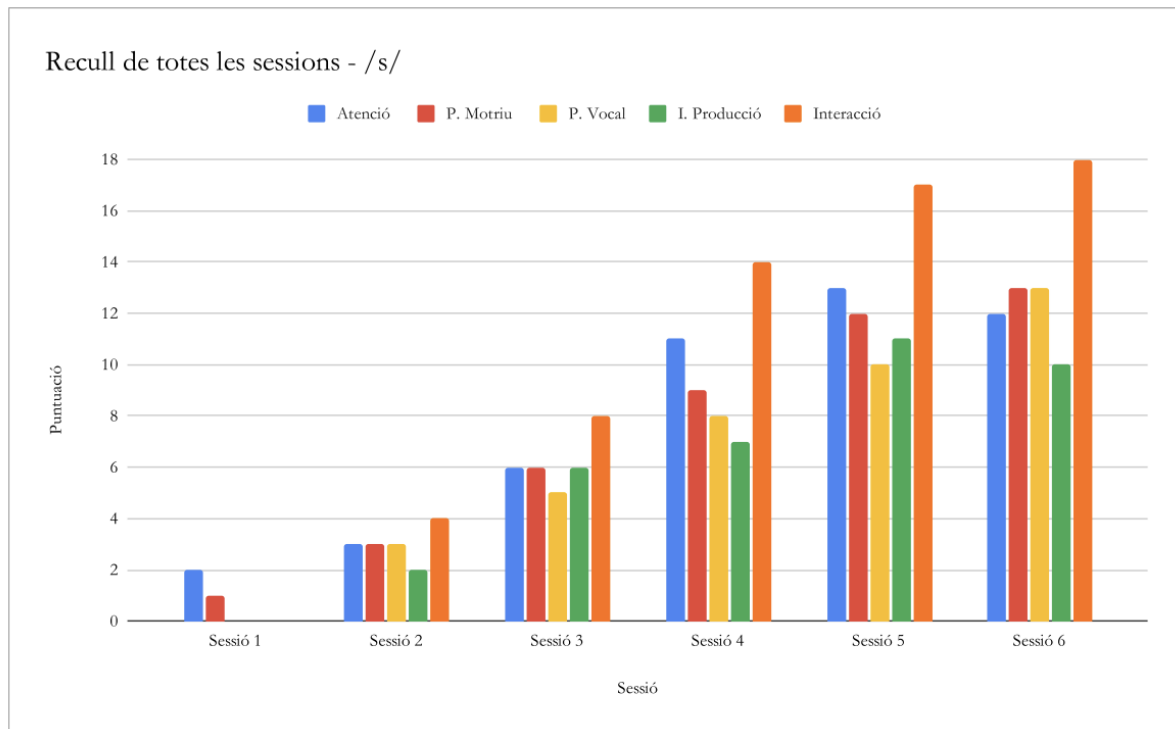
Pel que fa a “Ballmanetes”, els resultats mostren una evolució favorable en la majoria dels indicadors al llarg de les sessions. A l’inici, les puntuacions eren més baixes, sobretot en la participació vocal i en els intents de producció. En canvi, a mesura que el joc es va repetir, els infants van mostrar una implicació més gran especialment en l’atenció, la participació motriu i la interacció amb l’adult.

La interacció va ser l’indicador que va presentar els valors més elevats al llarg de les sessions, especialment en les darreres sessions. Això indica que el joc va promoure el vincle amb l’adult i la participació dins d’una situació compartida. També es va observar una millora clara en la participació motriu, ja que “Ballmanetes” afavoreix la imitació dels moviments de les mans i l’anticipació dels gestos.

Pel que fa a la participació vocal i als intents de producció, l’evolució va ser més gradual. Tot i això, en les últimes sessions es pot veure un augment d’aquests indicadors, fet que suggereix que la brevetat i la repetició del joc van poder afavorir una participació oral més progressiva. Aquesta evolució es pot relacionar amb Bruner, ja que les rutines compartides amb l’adult ofereixen un marc estable perquè l’infant pugui anticipar, imitar i participar progressivament (Vila, 1999).

En aquest joc, els gestos de les mans van facilitar que alguns infants participessin primer amb el cos, i més endavant, s'apropessin també a la participació vocal.

GRÀFIC 3. Evolució dels indicadors observats durant les sessions de “Els petits titelles”

En relació amb “Els petits titelles”, el gràfic mostra un augment progressiu dels indicadors observats durant les sessions. A diferència de “Ballmanetes”, en aquest joc destaca especialment el component visual i gestual, ja que el moviment dels dits i l’aparició dels titelles ajudaven a captar l’atenció dels infants.

La interacció va ser l’indicador que va presentar els valors més elevats, especialment a partir de la sessió 4. Això posa de manifest que el joc va generar una situació compartida i propera amb l’adult. També es va observar una evolució clara en l’atenció i en la participació motriu, fet que es pot relacionar amb el component visual i gestual del joc.

Pel que fa a la participació vocal i als intents de producció, aquests també van augmentar cap a les darreres sessions, tot i que de manera progressiva. En conjunt, “Els petits titelles” sembla haver afavorit sobretot l’atenció, la interacció i els primers intents de participació oral a partir d’un suport més visual i gestual.

Aquest resultat també es pot entendre des de la importància de la multimodalitat en les primeres edats. Tal com exposen Aparici Aznar et al. (2018), el gest i la parla formen part del desenvolupament comunicatiu inicial i sovint apareixen de manera relacionada. Per això, el suport gestual va poder ajudar els infants a mantenir l'atenció i a donar una resposta comunicativa, encara que no sempre fos oral.

En general, al llarg de les sessions es va observar una evolució favorable en els diferents jocs treballats. Tot i que la resposta dels infants va ser diversa, a mesura que les sessions es van repetir es va poder identificar una major implicació en aspectes com l'atenció, la participació motriu, la interacció amb l'adult, i de manera progressiva, la participació vocal i els intents de producció. Això permet valorar que la repetició, el ritme, el moviment i el vincle amb l'adult van afavorir un context natural i motivador per estimular la participació comunicativa dels infants.

Aquesta idea es relaciona amb Reina et al. (s.d.), que defineixen els jocs de falda com a situacions de contacte individualitzat entre infant i adult, en què la cantarella, el moviment i l'afecte faciliten la comunicació.

Taula 2. Síntesi de l'evolució observada durant els jocs de falda

Joc de falda	So treballat	Indicadors que més evolucionen	Interpretació general
Arri, arri, tatanet	/r/	Interacció, participació motriu i intents de producció	El moviment i el final del joc van ajudar els infants a anticipar i participar amb més seguretat.
Ballmanetes	/l/	Interacció, participació motriu i participació vocal	La brevetat i la repetició del joc van facilitar la imitació i la participació progressiva.
Els petits titelles	/s/	Atenció, interacció i intents de producció	El suport visual i gestual va ajudar a captar l'atenció i a promoure els primers intents orals.

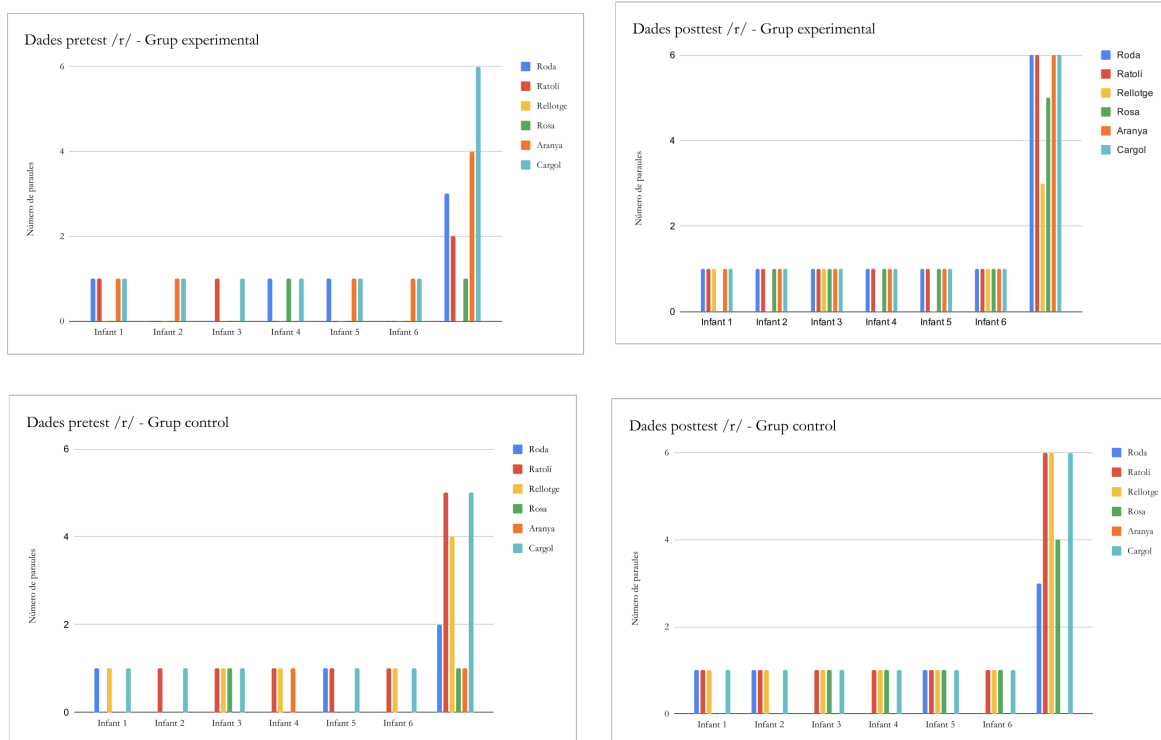
Aquesta síntesi mostra que cada joc tenia unes característiques diferents, però en tots tres es va observar una evolució positiva en la participació dels infants. Els aspectes que més es van repetir com a punts forts van ser la interacció amb l'adult, l'atenció i la participació motriu. La participació vocal i els intents de producció també van millorar, però d'una manera més progressiva. Aquest fet és coherent amb l'edat dels infants, ja que en I2 moltes respostes comunicatives apareixen primer a través del cos, la mirada o el gest, abans d'arribar a la producció oral.

6.2 Resultats del pretest i del posttest

Per valorar l'evolució dels infants, es van comparar els resultats obtinguts en el pretest i en el posttest, tant en el grup experimental com en el grup control.

Aquesta comparació s'ha interpretat de manera descriptiva i amb prudència, tenint en compte que en infants d'I2 els canvis poden estar influïts tant per la intervenció com pel mateix procés maduratiu. Per això, els resultats s'interpreten com una tendència i no com una prova definitiva.

GRÀFIC 4. Comparació dels resultats del pretest i del posttest del so /r/ en el grup experimental i el grup control.

Tal com es pot observar a la figura 4, el grup experimental va mostrar una evolució positiva entre el pretest i el posttest. Abans de la intervenció, els intents de producció de les paraules amb el so /r/ eren més limitats i irregulars. En canvi, després de les sessions amb “Arri, arri, tatanel”, es va observar una millora més evident, ja que en el posttest els infants van mostrar més intents de producció en diverses paraules relacionades amb aquest so.

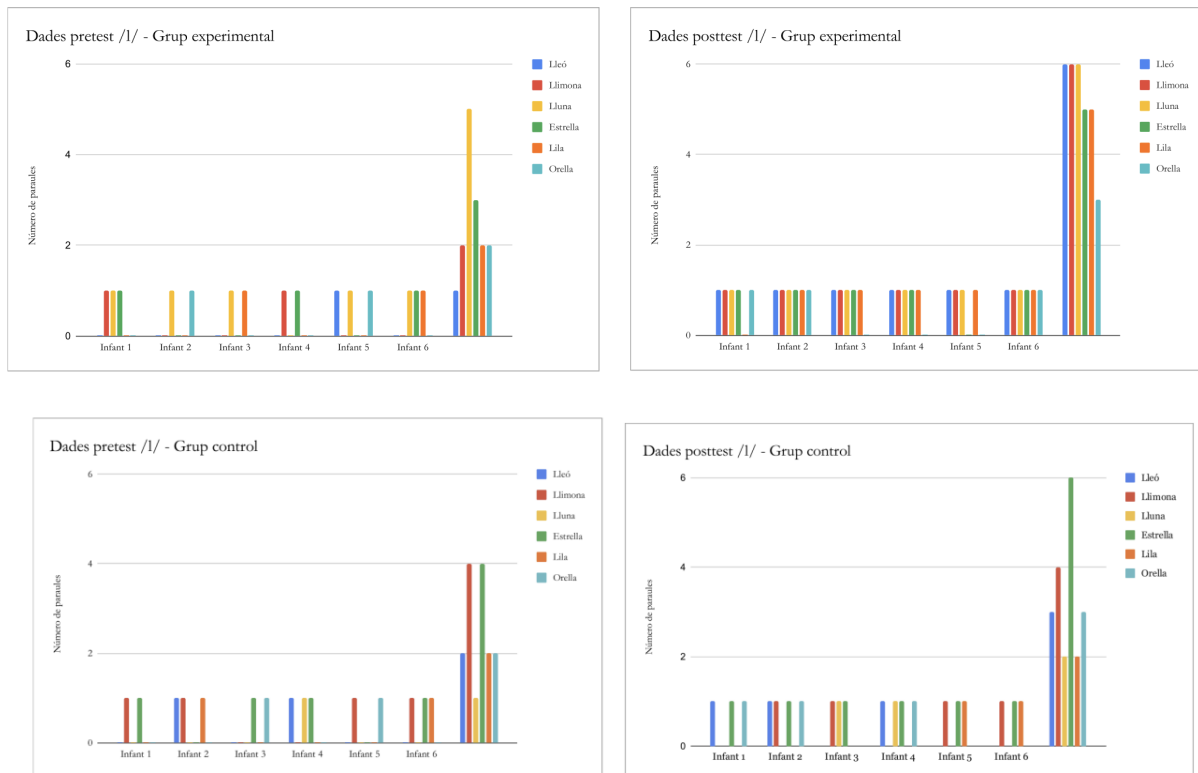
Aquesta evolució es pot relacionar amb la repetició del joc, el ritme de la cantarella i el moviment compartit amb l’adult. Aquest joc va oferir una situació propera i motivadora, en què els infants podien participar de manera natural i progressiva. Això podria haver afavorit no només la implicació en l’activitat, sinó també una major disposició a intentar produir oralment algunes de les paraules treballades.

Pel que fa al grup control, també es va observar una petita evolució entre el pretest i el posttest. Tot i això, aquesta millora va ser més moderada que en el grup experimental. Aquest fet es pot explicar pel mateix procés de maduració lingüística dels infants i per les situacions comunicatives quotidianes que viuen dins i fora de l’aula.

En conjunt, la comparació entre els dos grups mostra una tendència més favorable en el grup experimental. Per tant, en relació amb el so /r/, es pot considerar que la intervenció basada en aquest joc de falda “Arri, arri, tatanel” va afavorir una primera aproximació a la producció oral d’aquest so. Tot i això, aquests resultats s’han d’interpretar amb prudència, ja que la mostra és reduïda i no permet generalitzar les conclusions.

Aquesta prudència és especialment necessària en el cas del so /r/, perquè es tracta d’un so que acostuma a requerir més temps dins del procés d’adquisició fonològica. Per això, el fet que apareguin més intents de producció ja es pot considerar una resposta positiva dins d’aquesta etapa. Segons Susaníbar Chávez et al. (2013), el so /r/ acostuma a consolidar-se més tard que els altres sons, fet que reforça la necessitat d’interpretar aquests resultats com a intents inicials i no com a una adquisició completa.

GRÀFIC 5. Comparació dels resultats del pretest i del posttest del so /l/ en el grup experimental i el grup control.

Com es pot observar a la figura 5, el grup experimental va mostrar una millora més clara després de participar en les sessions de “Ballmanetes”. En el pretest, els intents de producció de les paraules amb el so /l/ eren més reduïts i apareixien de manera desigual entre els infants. En canvi, en el posttest es va observar un augment dels intents de producció en diverses paraules treballades.

Aquesta evolució es pot relacionar amb les característiques del joc, ja que “Ballmanetes” combina cantarella, moviment de mans, repetició i imitació. Aquests elements van facilitar que els infants poguessin anticipar alguns gestos i participar de manera més activa. A més, el fet que el joc fos breu i repetitiu va contribuir a mantenir l’atenció i a crear un context natural per aproximar-se al so /l/.

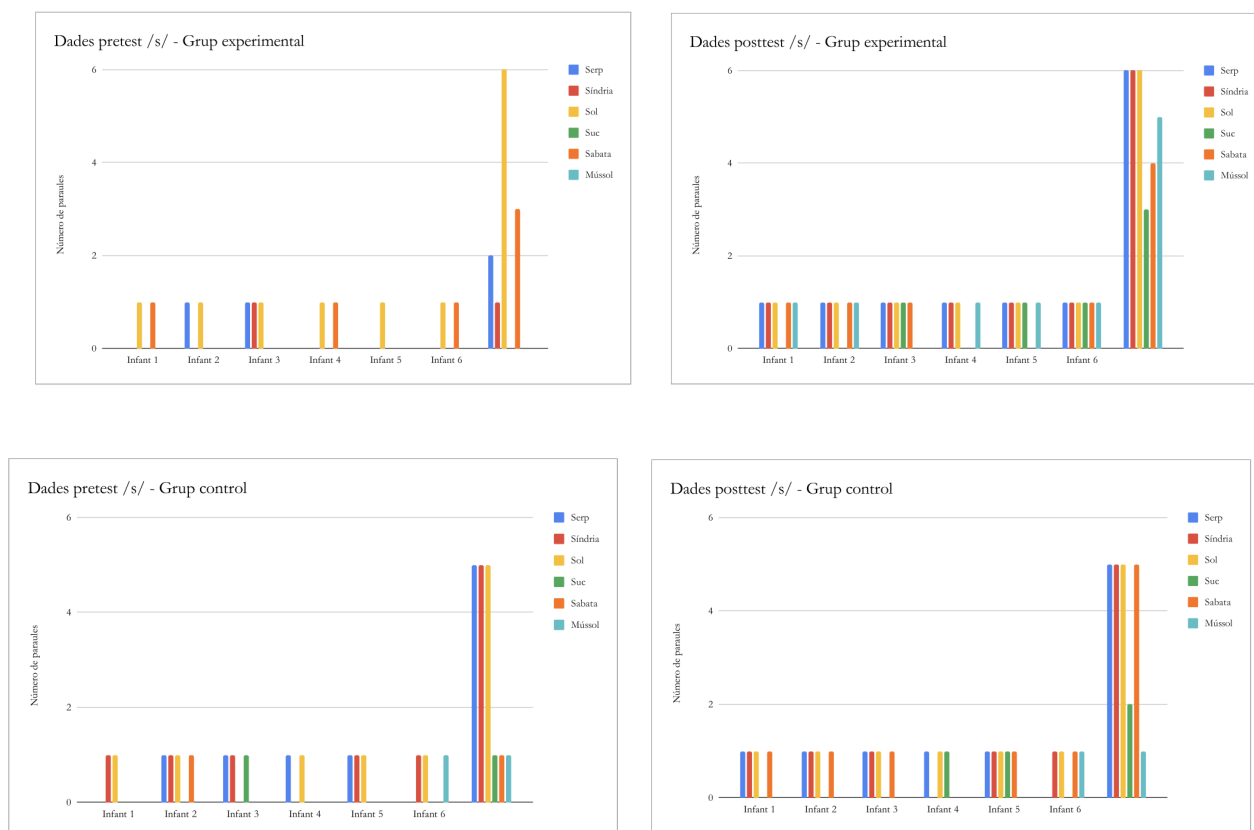
En el grup control també es va observar una petita evolució entre el pretest i el posttest, però aquesta va ser més moderada. Aquest fet mostra que alguns infants poden avançar pel mateix procés maduratiu i per les experiències comunicatives quotidianes. Tot i això, s’observa una

tendència de millora més destacada en el grup que va participar en la intervenció amb jocs de falda.

Per tant, en relació amb el so /l/, els resultats indiquen una tendència positiva en el grup experimental. Aquesta millora no s'ha d'interpretar com una adquisició completa del so, sinó com una primera aproximació a través del joc, l'escolta, la repetició i els primers intents de producció oral.

En aquest cas, el so /l/ pot haver estat més accessible per a alguns infants, ja que forma part d'un procés d'adquisició fonològica que generalment apareix abans que altres sons més complexos. Això podria explicar que alguns infants mostressin una major facilitat per aproximar-s'hi durant el posttest.

GRÀFIC 6. Comparació dels resultats del pretest i del posttest del so /s/ en el grup experimental i el grup control.

A la gràfica es pot observar que el grup experimental va obtenir resultats més elevats en el posttest que en el pretest. Abans de la intervenció, els intents de producció de les paraules amb el so /s/ eren més reduïts i apareixien de manera desigual entre els infants. En canvi,

després de les sessions amb “Els petits titelles”, es va observar una resposta més elevada en diverses paraules treballades, especialment en aquelles que contenen el so /s/ de manera clara.

Aquesta millora podria estar relacionada amb la repetició del joc i amb la seva estructura visual i gestual. El moviment dels dits, juntament amb la cantarella, va ajudar a captar l’atenció dels infants i a facilitar que poguessin anticipar alguns moments de l’activitat. Això va generar un context més natural perquè els infants escoltessin, participessin i fessin petits intents de producció oral.

Pel que fa al grup control, també es van observar algunes petites variacions entre el pretest i el posttest, però la millora va ser menys clara. En general, els resultats d’aquest grup es van mantenir més estables, fet que mostra una evolució més moderada en comparació amb el grup experimental.

En conjunt, les dades del so /s/ indiquen una tendència positiva en els infants que van participar en la intervenció amb jocs de falda. Tot i això, aquesta evolució no s’ha d’interpretar com una adquisició completa del so, sinó com una primera aproximació a través del joc, la repetició, l’escolta i la participació oral. Per tant, els resultats suggereixen que “Els petits titelles” va oferir un context adequat per estimular els primers intents de producció del so /s/ en infants d’I2.

En aquest cas, el suport gestual del joc sembla haver estat especialment important, ja que va permetre que els infants entressin en l’activitat a través de l’observació i la imitació abans d’arribar a una producció oral més explícita. Això reforça la idea que, en el primer cicle d’educació infantil, el llenguatge oral es construeix de manera molt vinculada al cos i a la interacció.

Taula 3. Síntesi dels resultats del pretest i del posttest

So	Grup experimental	Grup control	Interpretació
/r/	Mostra una millora més evident en els intents de producció després de les sessions.	Presenta una evolució més moderada.	El joc “Arri, arri, tatanet” podria haver afavorit una primera familiarització amb el so /r/.
/l/	Augmenten els intents de producció en diverses paraules del posttest.	També hi ha algun canvi, però menys destacat.	El so /l/ sembla més accessible per a alguns infants i el joc “Ballmanetes” facilita la imitació.
/s/	Es veu una resposta més elevada després de la intervenció.	Els resultats es mantenen més estables.	El suport gestual d’“Els petits titelles” pot haver ajudat a l’atenció i als intents orals.

En conjunt, la comparació entre el pretest i el posttest mostra una tendència més favorable en el grup experimental que en el grup control. Aquesta diferència no permet afirmar una relació directa ni generalitzable, perquè la mostra és reduïda. Tot i això, sí que permet observar que els infants que van participar en els jocs de falda van mostrar més intents de producció oral i una participació més activa després de la intervenció. Per tant, els resultats permeten donar resposta a la pregunta de recerca, ja que s’observen canvis en els intents de producció dels sons /r/, /l/ i /s/, especialment en el grup experimental.

6.3 Valoració de la resposta dels infants

La resposta dels infants davant la proposta va ser, en general, favorable. Durant les sessions es va poder observar que els jocs de falda van crear un ambient proper i tranquil, on els infants podien participar sense sentir-se pressionats ni corregits. L’activitat no es va presentar com un exercici per repetir sons, sinó com un moment de joc compartit amb l’adult. Això va facilitar que les respostes dels infants apareguessin de manera més natural.

Aquesta observació es relaciona amb Puentes Chávez i Fernández (2021), que destaquen el valor dels models d'intervenció naturalista per afavorir el llenguatge en contextos propers com l'aula o la família.

També es va observar que cada infant participava d'una manera diferent. Alguns feien més intents de producció oral, mentre que altres responien sobretot amb el cos, la mirada, el somriure o el moviment. Aquest aspecte és rellevant, ja que en una aula d'I2 no tots els infants tenen el mateix nivell de llenguatge oral ni s'expressen de la mateixa manera. Per això, no només es van tenir en compte les paraules o els sons produïts, sinó també altres formes de participació i comunicació.

Un altre aspecte que es va observar va ser el paper de la repetició. A mesura que els jocs es repetien, alguns infants començaven a reconèixer millor les cantarelles, els gestos i els moments finals de cada joc. Això els permetia anticipar què passaria i a mostrar-se més segurs dins de l'activitat. En alguns casos, aquesta familiaritat va afavorir que participessin més i que fessin petits intents de producció oral.

Pel que fa als resultats del pretest i del posttest, es pot valorar que el grup experimental va mostrar una evolució més evident que el grup control en els tres sons treballats: /r/, /l/ i /s/. Tot i això, aquesta millora no s'ha d'entendre com una adquisició completa dels sons, sinó com una primera aproximació. En aquestes edats, l'objectiu no era que els infants pronunciessin els sons de manera perfecta, sinó observar si hi havia més escolta, més participació oral i més intents de producció.

Cal tenir present que els resultats s'han d'interpretar amb prudència. La mostra era reduïda i formada per infants d'un context concret, de manera que no es poden generalitzar els resultats. A més, el llenguatge en infants d'I2 evoluciona molt ràpidament i també pot estar influït per altres situacions comunicatives del dia a dia, tant a l'escola com fora d'ella. Per aquest motiu, no es pot afirmar que tots els canvis siguin conseqüència directa dels jocs de falda.

Pel que fa a la hipòtesi inicial, es pot considerar parcialment assolida de manera orientativa. Els infants que van participar en la intervenció amb jocs de falda van mostrar una millora més clara en els intents de producció dels sons /r/, /l/ i /s/ que els infants del grup control. Aquest

fet permet pensar que els jocs de falda poden ser un recurs adient per afavorir una primera aproximació als sons en infants d'I2.

En general, es pot considerar que els jocs de falda han estat una eina valuosa per afavorir el llenguatge oral dins d'un context natural. La combinació de cançó, ritme, moviment, repetició i relació amb l'adult va facilitar la participació dels infants i va generar un espai adequat perquè poguessin sentir, anticipar, participar i fer els primers intents de producció oral. Per això, aquesta proposta es considera positiva com a recurs educatiu dins de l'escola bressol.

Així doncs, els resultats mostren coherència amb el marc teòric del treball. Les millores observades no s'expliquen només per la presència dels sons /r/, /l/ i /s/ dins les cantarelles, sinó pel conjunt de la situació educativa: una activitat breu, repetida, afectiva, corporal i compartida amb l'adult. Aquesta combinació és la que dona sentit educatiu als jocs de falda com a recurs per afavorir una primera aproximació als sons de la parla en infants d'I2.

Per tant, els resultats no s'han d'interpretar com una millora fonètica definitiva, sinó com una resposta positiva dins d'un context educatiu i natural. El valor principal de la proposta no és només que alguns infants intentin produir nous sons o paraules, sinó que els jocs de falda generen un espai on l'infant escolta, anticipa, participa i es comunica amb l'adult. Aquesta idea dona continuïtat al plantejament inicial del treball, ja que mostra que els jocs de falda poden ser una via adequada per afavorir una primera sensibilització fonològica en infants d'I2.

7. Conclusions

A partir dels resultats i de les observacions recollides, es pot considerar que els jocs de falda poden tenir un paper rellevant dins l'aula d'I2. No són només moments de joc o de calma, sinó que també poden generar situacions de comunicació compartida entre l'adult i l'infant. A través de la veu, el ritme, el moviment i la repetició, els infants tenen l'oportunitat de sentir, anticipar i, en alguns casos, iniciar petits intents de producció oral.

El pretest va permetre identificar el punt de partida dels infants en relació amb els sons /r/, /l/ i /s/. Es va observar que no tots els infants es trobaven en el mateix moment evolutiu, fet habitual en una aula d'I2. Alguns infants feien intents de producció més clars, mentre que altres participaven sobretot a través de la mirada, el gest, el moviment o algunes vocalitzacions. Per aquest motiu, en aquest treball no s'ha valorat només si pronunciaven correctament els sons, sinó també la seva manera de participar i comunicar-se.

Pel que fa a la intervenció, els jocs de falda van resultar una manera propera i adient d'aproximar els infants als sons treballats. Les sessions eren breus, repetitives i properes a la realitat dels infants, i això va facilitar que els infants poguessin sentir diverses vegades paraules amb els sons /r/, /l/ i /s/. A més, com que es tractava d'una activitat lúdica i afectiva, no es vivia com un exercici formal de pronunciació, sinó com un moment de relació amb l'adult.

També es va observar que aquests jocs permetien adaptar-se al ritme de cada infant. L'adult pot repetir el joc, fer pauses, modificar el ritme o donar més temps segons la resposta de l'infant. Aquest aspecte és clau, ja que cada infant participa d'una manera diferent i no tots necessiten el mateix temps per implicar-se en l'activitat.

Després de la intervenció, els resultats mostren una evolució favorable en el grup experimental. Els infants que van participar en els jocs de falda van mostrar un augment dels intents de producció i una participació oral més activa que al començament. Tot i això, aquesta millora s'ha d'entendre com una primera aproximació als sons treballats, i no com una adquisició completa, ja que en aquestes edats el llenguatge encara es troba en procés de desenvolupament.

La comparació amb el grup control també mostra que la millora va ser més evident en el grup experimental. El grup control també va presentar una certa evolució, possiblement pel mateix procés maduratiu i per les situacions comunicatives del dia a dia. Tot i això, les dades mostren una diferència més elevada en el grup que va participar en la intervenció, fet que permet considerar que els jocs de falda poden haver ajudat a familiaritzar els infants amb els sons /r/, /l/ i /s/.

En relació amb la hipòtesi inicial, es pot considerar que s'ha assolit de manera parcial i orientativa. El grup experimental va mostrar una evolució més clara en la participació oral i en els intents de producció dels sons treballats. Tot i això, cal interpretar aquests resultats amb prudència, perquè la mostra és reduïda i no es pot afirmar que tots els canvis observats siguin conseqüència directa de la intervenció. Per tant, els resultats apunten a una tendència positiva, però no permeten establir conclusions generals.

També s'ha donat resposta a l'objectiu relacionat amb els recursos complementaris. La pàgina web i el tríptic han servit per presentar la proposta d'una manera més visual i accessible. Aquests materials poden ajudar les famílies i les educadores a conèixer millor el valor dels jocs de falda i a incorporar-los en moments quotidians amb els infants. D'aquesta manera, el treball no queda només com una proposta aplicada a l'aula, sinó que també té una sortida pràctica i compartida amb la comunitat educativa.

Una de les principals limitacions del treball ha estat la mostra reduïda, ja que només hi han participat dotze infants d'una mateixa aula. També cal tenir en compte que la intervenció ha tingut una durada de vuit setmanes, de les quals sis s'han destinat a la intervenció directa amb jocs de falda. Es tracta d'un període relativament curt per observar canvis més amplis en el llenguatge oral. De cara a futures línies de treball, seria interessant aplicar la intervenció durant més temps, ampliar la mostra i incorporar altres jocs de falda o altres sons. També es podria implicar més directament les famílies, per observar si la continuïtat dels jocs de falda a casa reforça la participació dels infants.

En conclusió, aquest treball ha permès observar, de manera orientativa, que els jocs de falda poden afavorir moments de llenguatge oral a l'aula. Tot i que la mostra és petita, es poden considerar un recurs valuós a l'escola bressol, tant pel seu component lúdic com pel seu valor comunicatiu i cultural.

8. Referències bibliogràfiques

- Acosta Rodríguez, V. M., Moreno Santana, A. M., & Axpe Caballero, M. de los Á. (2011). Intervención sobre la conciencia fonológica en sujetos con trastorno específico del lenguaje en contextos inclusivos: Posibilidades y limitaciones. *Bordón*, 63(3), 9–22. <https://dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/3712007.pdf>
- Amades, J. (1982–1984). *Costumari català: el curs de l'any* (Vols. 1–5).
- Amades, J. (1982). *Folklore de Catalunya*. Editorial Selecta.
- Anthony, J. L., & Lonigan, C. J. (2004). The nature of phonological awareness: Converging evidence from four studies of preschool and early grade school children. *Journal of Educational Psychology*, 96(1), 43–55. <https://psycnet.apa.org/record/2004-11358-004>
- Aparici Aznar, M., Esteve-Gibert, N., Andrés-Roqueta, C., Sánchez Amat, J., Quer, J., & Igualada, A. (2018). *El desenvolupament del llenguatge i de la comunicació*. Universitat Oberta de Catalunya.
- Badia Solé, M., & Vidal Mombrú, N. (2007). *Llibre del Tat: Recull de moixaines, jocs i cançons per a infants*. Cossetània.
- Bruner, J. (1984). *Acció, pensament i llenguatge*.
- Bryant, P. E., Bradley, L., Maclean, M., & Crossland, J. (1989). Nursery rhymes, phonological skills and reading. *Journal of Child Language*, 16(2), 407–428. <https://www.cambridge.org/core/journals/journal-of-child-language/article/abs/nursery-rhymes-phonological-skills-and-reading/53EE25F1E011C8090E659A8FABBB209E>
- Campos, S. M. M. (2025). El juego simbólico como estrategia para el desarrollo del lenguaje oral en educación inicial: Un enfoque desde la neuroeducación y la interacción social. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=10387210>
- Carroll, J. M., Snowling, M. J., Hulme, C., & Stevenson, J. (2003). The development of phonological awareness in preschool children. *Developmental Psychology*, 39(5), 913–923. <https://psycnet.apa.org/record/2003-99806-011>

Cortiella Arasa, M. L., Fernández Rodríguez, F., & Sánchez Castillo, D. M. (2010). *El joc infantil i la seva metodologia*. Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, Institut Obert de Catalunya.

https://repositori.educacio.gencat.cat/bitstream/handle/20.500.12694/2240/fp_edu_m04_2010.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Defior Citoler, S. A. (1996). Una clasificación de las tareas utilizadas en la evaluación de las habilidades fonológicas y algunas ideas para su mejora. *Infancia y Aprendizaje*, 19(73), 49-64. [Una clasificación de las tareas utilizadas en la evaluación de las habilidades fonológicas y algunas ideas para su mejora. Infancia y Aprendizaje.](#)

Díaz Quintero, M. del M. (2009). El lenguaje oral en el desarrollo infantil. *Innovación y Experiencias Educativas*, 14, 1-8.

Español, S. (2007). Lenguaje, comunicación e intersubjetividad: Una aproximación desde la psicología del desarrollo. *Subjetividad y Procesos Cognitivos*, 10, 13–28.

Finders, J., Wilson, E., & Duncan, R. (2023). Early childhood education language environments: Considerations for research and practice. *Frontiers in Psychology*, 14, Article 1202819.

<https://www.frontiersin.org/journals/psychology/articles/10.3389/fpsyg.2023.1202819/full>

Fröbel, F. (2001). *La educación del hombre*. Ediciones Morata.

Fuentes Medina, J. L., & Cerezo Coronel, A. J. (2026). El juego dirigido y su influencia en el desarrollo de la etapa preoperacional en el nivel inicial. *Ciencia y Educación*, 7(1.1), 288–301.

Garriga Ferriol, E. (2003). *La consciència fonològica: Activitats i jocs per a l'aula*. Departament d'Ensenyament.

Generalitat de Catalunya. (2012). *L'infant de 0 a 3 anys: Guia de desenvolupament per a les famílies i el personal educador*.

https://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0087/d48e6658-4868-4846-a6f7-7a36f83ea845/guia_de_desenvolupament_0-3_anys.pdf

Generalitat de Catalunya. (2023). *Decret 21/2023, de 7 de febrer, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, 8851.

<https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=951431>

Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament. (s. f.). *Jocs per estimular la consciència fonològica: Educació infantil i cicle inicial d'educació primària. 2. Rimes*.

https://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0025/fa349d15-11a2-4ed1-a6ab-e3bb1fb13bea/cons_fono_jocs_presentacio.pdf

Generalitat de Catalunya, Departament de Benestar Social i Família, Centre de Desenvolupament Infantil i Atenció Precoç. (s. d.). *Recomanacions per desenvolupar la comunicació i el llenguatge (0–3 anys)*.

https://www.cdiaparets.cat/upfiles/files/A-ca_66087.pdf

Goldschmied, E., & Jackson, S. (2007). *La educación infantil de 0 a 3 años* (3.ª ed.). Ediciones Morata.

Gutiérrez-Fresneda, R., De Vicente-Yagüe Jara, M. I., & Alarcón Postigo, R. (2020). Desarrollo de la conciencia fonológica en el inicio del proceso de aprendizaje de la lectura. *Revista Signos. Estudios de Lingüística*, 53(104), 664–681.

https://www.scielo.cl/scielo.php?pid=S0718-09342020000300664&script=sci_arttext

Macías Briones, F. M., Saltos Guillén, G. E., Barcia Prado, I. A., Zambrano Rivera, J. V., & Rivera Tigua, R. K. (2025). Estimulación temprana y su influencia en el desarrollo del lenguaje oral. *Pedagogical Constellations*, 4(1), 239–261.

<https://share.google/1PO8O9jw6XBFU9xSy>

Mas Salguero, M. J. (2018). *La aventura de tu cerebro. El neurodesarrollo: De la célula al adulto*. Next Door Publishers.

McShane, J. (1980). *Learning to talk*. Cambridge University Press.

Montessori, M. (1967). *The absorbent mind*. Holt, Rinehart and Winston.

- Piaget, J. (1973). *La formación del símbolo en el niño: Imitación, juego y sueño, imagen y representación*. Fondo de Cultura Económica.
- Pérez Pedraza, P. P., & Salmerón López, T. (2006). Desarrollo de la comunicación y del lenguaje: Indicadores de preocupación. *Revista Pediatría de Atención Primaria*, 8, 679–693.
<https://pap.es/files/1116-612-pdf/637.pdf>
- Plena Inclusión. (2022). *Escala de observación de la comunicación en educación infantil*.
https://www.plenainclusion.org/wp-content/uploads/2022/05/TEA-10-escala_de_mcshane_y_cars.pdf
- Puentes Chávez, D., & Fernández, A. (2021). Modelos de intervención naturalista y lenguaje infantil: Aproximación para una educación inclusiva. *Revista Boletín REDIPE*, 10(9), 223–236.
- Ramírez Téllez, A. B., Téllez Lageyre, A., & Hidalgo Herrera, R. R. (2023). La familia y el desarrollo del lenguaje en la primera infancia. *Revista Internacional de Formación Pedagógica*, 11(2).
- Reina, R., Amigó, M. T., Xufré, M., & Garcia, R. (s. f.). *Unitat didàctica: Els jocs de falda. Educació infantil. Cicle 0-3*.
<https://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0048/53f87697-e8db-42c8-9fda-b1273a36dd03/UD-Els-jocs-de-falda.pdf>
- Rodríguez, J. J., & Moreno Santana, A. M. (2010). Adquisición y desarrollo del lenguaje. En *Psicología del desarrollo en la etapa de educación infantil* (pp. 105–106).
- Rodríguez, S. (2011). *L'adquisició del llenguatge i el paper de la interacció adult-infant*. Universitat de Barcelona.
- Rodríguez, S., & Pérez-Moreno, J. (2017). Posant en joc la pulsació, la sincronia i el tipus de final: El cas del “Salta Miralta”. *Temps d'Educació*, 53, 203–223.
- Sánchez-Rivero, R., & Fidalgo, R. (2020). La enseñanza de la conciencia fonológica en la Educación Infantil: Un estudio observacional. *Revista de Psicología y Educación*, 15(2), 184–200.

<https://www.revistadepsicologiayeducacion.es/pdf/195.pdf>

Siguan, M. (2003). Tres perspectives en l'estudi del llenguatge infantil. *Caplletra. Revista Internacional de Filologia*, 47–58.

Suárez-Yepes, N., Sourdis, M., Lewis Harb, S., & De los Reyes-Aragón, C. J. (2019). Efecto de un programa de estimulación de la conciencia fonológica en niños preescolares: Sensibilidad a la rima y a la segmentación.

<https://www.redalyc.org/journal/4975/497563255013/html/>

Susaníbar Chavez, F., Huamaní Condori, O., & Dioses Chocano, A. (2013). *Adquisición fonética-fonológica*. Revista Digital EOS Perú, 1(1), 19–36.
<https://share.google/1IBOhTkpzDhpom0Gf>

Tiò i Casacuberta, J. (2006). *Jocs de consciència fonològica: Guia didàctica*. Edicions L'Alber.

Tonucci, F. (2007). *Frato: 40 años con ojos de niño*. Graó.

Valdez, D. (2012). Desarrollo comunicativo. En J. A. Castorina & M. Carretero (Comps.), *Desarrollo cognitivo y educación* (pp. 197–221). Paidós.

Vega Rodríguez, C. R. (2014). *La influencia de la familia y la escuela en el desarrollo del lenguaje oral en niños de 3 a 5 años a través de la aplicación de un programa de estimulación del lenguaje* [Tesis doctoral, Universidad Autónoma de Madrid].

Vila Mendiburu, I. (1999). Jerome Bruner i l'adquisició del llenguatge. *Temps d'Educació*, 21, 77–92. <https://www.raco.cat/index.php/TempsEducacio/article/view/125969>

Villafuerte Alvarez, C. A., Delgado Yolgo, Y., Cardenas Zedano, W. J., Zapata Chiroque, J. E., Campos Ramírez, L. C., & Herencia Escalante, V. H. (2026). Aplicación del juego libre como estrategia de enseñanza en la educación preescolar. *Horizontes. Revista de Investigación en Ciencias de la Educación*, 10(41), 290–301.
<https://revistahorizontes.org/index.php/revistahorizontes/article/view/2581/3762>

Vygotsky, L. S. (1979). *El desenvolupament dels processos psicològics superiors*. Crítica.

9. Programes utilitzats

Canva. (2026). *Canva* [Eina de disseny gràfic]. <https://share.google/RIaalk680N13fJvGQ>

Microsoft Corporation. (2026). *Microsoft Excel* [Programari de fulls de càlcul].

<https://share.google/oQ4I7REdrGc4yLswg>

10. Annexos

10.1 Quadre de l'adquisició fonètica - fonològica

Cuadro de adquisición fonética-fonológica*								
Vocales	2 años	<a>	<o>		<u>	<e>	<i>	
Sonidos del español	3 años	<m>	<n>	<ñ>	<p>	<t>	<k>	
		<g>	<f>	<s>	<j>	<y>	<ch>	<l>
	4 años	<r> (ASDP)						
	5 años	<r> (CSIP y CSFP)			<rr>			
Diptongos	3 años	<ia>	<io>		<ie>	<ua>	<ue>	
		<ei>		<ai>		<ui>		
	4 años	<au>						
Grupos consonánticos	4 años	<pl>			<bl>			
	5 años	<fl>		<cl>		<gl>		
		 	<fr>	<pr>	<cr>	<gr>	<tr>	<dr>

Figura 1. Quadre de l'adquisició fonètica - fonològica. Pres de Susaníbar Chavez et al. (2013).

10.2 Cronograma distribució de les sessions

LLEGENDA

Arri arri tatantet
Ballmanetes
Els petits titelles
Pretest
Posttest

OCTUBRE						
Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres	Dissabte	Diumenge
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

NOVEMBRE						
Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres	Dissabte	Diumenge
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

DESEMBRE						
Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres	Dissabte	Diumenge
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Figura 2. Cronograma distribució de les sessions. Elaboració pròpia.

10.3 Espai d'execució

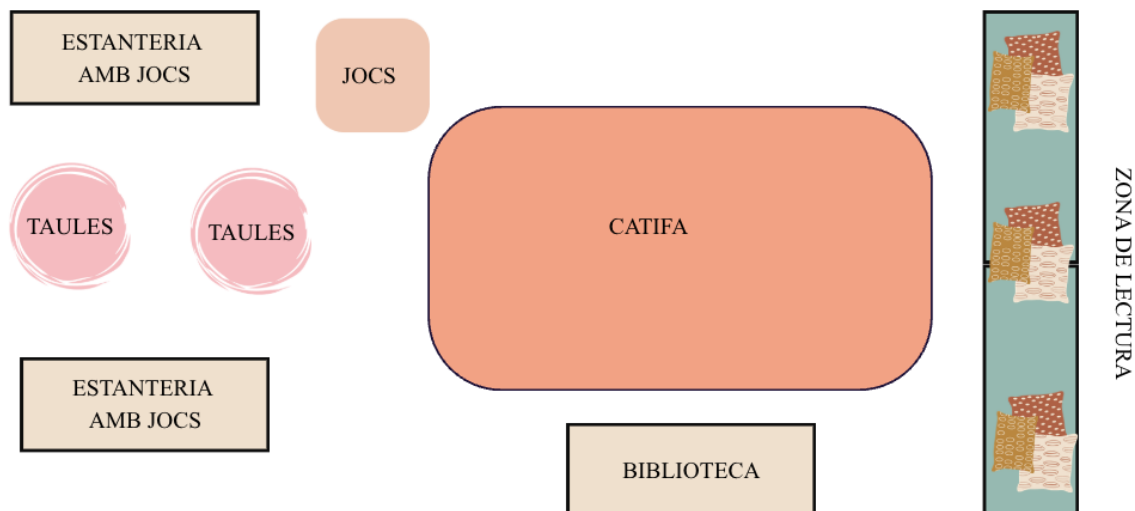

Figura 3. Distribució de l'espai on es feien els jocs de falda. Elaboració pròpia.

10.4 Targetes amb imatges (/r/, /l/ i /s/):

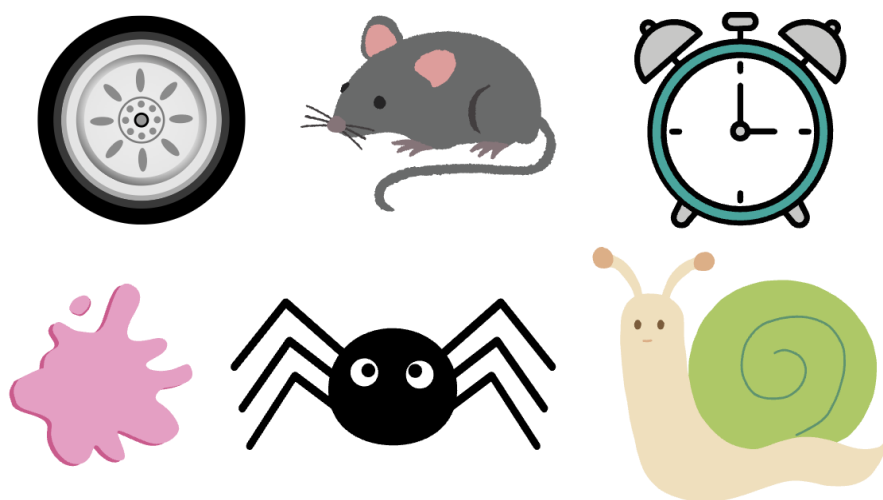

Figura 4. Imatges so /r/. Elaboració pròpia.

Figura 5. Imatges so /l/. Elaboració pròpia.

Figura 6. Imatges so /s/. Elaboració pròpia.

10.5 Enllaços cantarella jocs de falda

- [Arri arri tatanet joc de falda](#)
- [Ballmanetes joc de falda](#)
- [Els petits titelles joc de falda](#)

10.6 Graells d'observació i registre del seguiment

Número de l'infant: _____ Data: _____ Número de la sessió: _____			
Àmbit	Què observo durant la cançó		Altres observacions
Atenció	L'infant mira, escolta i mostra interès pel joc o la cançó.	☐ No ☐ A vegades ☐ Sovint ☐ Sempre	
Participació motriu	Imita o acompanya moviments pel joc de falda.	☐ No ☐ A vegades ☐ Sovint ☐ Sempre	
Participació vocal	Emet sons, síl·labes o paraules durant la cançó.	☐ No ☐ A vegades ☐ Sovint ☐ Sempre	
Intents de producció de sons /r/ - /l/ - /s/	Intenta o aconsegueix produir alguns dels sons dins del joc.	☐ No ☐ A vegades ☐ Sovint ☐ Sempre	
Interacció	Somriu, busca la mirada de l'adult o mostra connexió amb l'adult.	☐ No ☐ A vegades ☐ Sovint ☐ Sempre	

Figura 7. Taula realitzada a partir de l'Escala de Observación de la Comunicación en Educación Infantil de Plena Inclusión, 2022. Elaboració pròpia.

10.7 Graells de registre pretest i posttest

TEST INICIAL - /r/							
Infant	Roda	Ratolí	Rellotge	Rosa	Aranya	Cargol	Observacions

Figura 8. Taula test inicial /r/. Elaboració pròpia.

TEST FINAL - /r/							
Infant	Roda	Ratolí	Rellotge	Rosa	Aranya	Cargol	Observacions

Figura 9. Taula test final /r/. Elaboració pròpia.

TEST INICIAL - /L/							
Infants	Lleó	Llimona	Lluna	Estrella	Lilla	Orella	Observacions

Figura 10. Taula test inicial /L/. Elaboració pròpia.

TEST FINAL - /L/							
Infants	Lleó	Llimona	Lluna	Estrella	Lilla	Orella	Observacions

Figura 11. Taula test final /L/. Elaboració pròpia.

TEST INICIAL - /s/							
Infant	Serp	Síndria	Sol	Suc	Sabata	Mussol	Observacions

Figura 12. Taula test inicial /s/. Elaboració pròpia.

TEST FINAL - /s/							
Infant	Serp	Síndria	Sol	Suc	Sabata	Mussol	Observacions

Figura 13. Taula test final /s/. Elaboració pròpia.

10.8 Excel evolució i recollida de dades

Arri, arri, tatanet

LLEENDA: 0 - NO 1 - A VEGADES 2 - SOVINT 3 - SEMPRE

SESSIÓ 1

Setmana 1	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Infant 1	3	0	1	1	1
Infant 2	1	0	0	0	0
Infant 3	3	1	1	1	2
Infant 4	0	0	0	0	0
Infant 5	2	1	1	1	2
Infant 6	1	0	1	0	1
	10	2	4	3	6

SESSIÓ 2

Setmana 2	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Infant 1	2	2	0	1	3
Infant 2	1	0	1	0	1
Infant 3	2	2	0	1	3
Infant 4	0	0	0	0	0
Infant 5	3	2	2	1	3
Infant 6	1	0	1	1	1
	9	6	4	4	11

SESSIÓ 3

Setmana 3	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Infant 1	0	1	0	0	2
Infant 2	2	1	1	0	3
Infant 3	2	1	1	1	3
Infant 4	0	0	0	1	1
Infant 5	3	2	1	1	3
Infant 6	1	1	1	1	1
	8	6	4	4	13

SESSIÓ 4

Setmana 4	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Infant 1	1	1	1	2	3
Infant 2	1	1	2	1	3
Infant 3	2	2	1	1	3
Infant 4	1	1	2	1	3
Infant 5	3	3	2	2	3
Infant 6	2	2	2	1	3
	10	10	10	8	18

SESSIÓ 5

Setmana 5	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Infant 1	2	2	1	1	2
Infant 2	1	1	1	1	2
Infant 3	2	2	1	1	3
Infant 4	1	2	1	1	2
Infant 5	3	3	3	2	3
Infant 6	1	1	2	2	3
	10	10	9	8	15

SESSIÓ 6

Setmana 6	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Infant 1	2	2	2	2	3
Infant 2	2	2	2	2	3
Infant 3	2	2	2	2	3
Infant 4	3	2	2	2	3
Infant 5	3	3	3	3	3
Infant 6	2	2	2	2	3
	14	13	13	13	18

Mitjana

Sessió	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Sessió 1	10	2	4	3	6
Sessió 2	9	6	4	4	11
Sessió 3	8	6	4	4	13
Sessió 4	10	10	10	8	18
Sessió 5	10	10	9	8	15
Sessió 6	14	13	13	13	18

Figura 14. Recull de dades de totes les sessions /r/. Elaboració pròpia.

Infant 1	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Setmana 1	3	0	1	1	1
Setmana 2	2	2	0	1	3
Setmana 3	0	1	0	0	2
Setmana 4	1	1	1	2	3
Setmana 5	2	2	1	1	2
Setmana 6	2	2	2	2	3
	10	8	5	7	14

Infant 2	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Setmana 1	1	0	0	0	0
Setmana 2	1	0	1	0	1
Setmana 3	2	1	1	0	3
Setmana 4	1	1	2	1	3
Setmana 5	3	3	3	2	3
Setmana 6	2	2	2	2	3
	10	7	9	5	13

Infant 3	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Setmana 1	3	1	1	1	2
Setmana 2	2	2	0	1	3
Setmana 3	2	1	1	1	3
Setmana 4	2	2	1	1	3
Setmana 5	2	2	1	1	3
Setmana 6	2	2	2	2	3
	13	10	6	7	17

Infant 4	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Setmana 1	0	0	0	0	0
Setmana 2	0	0	0	0	0
Setmana 3	0	0	0	1	1
Setmana 4	1	1	2	1	3
Setmana 5	1	2	1	1	2
Setmana 6	2	2	2	2	3
	4	5	5	5	9

Infant 5	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Setmana 1	2	1	1	1	2
Setmana 2	3	2	2	1	3
Setmana 3	3	2	1	1	3
Setmana 4	3	3	2	2	3
Setmana 5	3	3	3	2	3
Setmana 6	2	2	2	2	3
	16	13	11	9	17

Infant 6	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Setmana 1	1	0	1	0	1
Setmana 2	1	0	1	1	1
Setmana 3	1	1	1	1	1
Setmana 4	2	2	2	1	3
Setmana 5	1	1	2	2	3
Setmana 6	2	2	2	2	3
	8	6	9	7	12

Figura 15. Resultat de cada infant per setmana /r/. Elaboració pròpia.

- Dades pretest i posttest
 - Grup experimental

LLEGENDA: 0 - NO SAP / NO INTENTA 1 - SAP / INTENTA PRONUNCIAR BÉ

PRETEST INICIAL /r/							
Infant	Roda	Ratolí	Relotge	Rosa	Aranya	Cargol	Recompte
Infant 1	1	1	0	0	1	1	4 paraules
Infant 2	0	0	0	0	1	1	2 paraules
Infant 3	0	1	0	0	0	1	2 paraules
Infant 4	1	0	0	1	0	1	3 paraules
Infant 5	1	0	0	0	1	1	3 paraules
Infant 6	0	0	0	0	1	1	2 paraules
	3	2	0	1	4	6	

Figura 16. Dades pretest /r/. Grup experimental. Elaboració pròpia.

POSTTEST FINAL /r/							
Infant	Roda	Ratolí	Relotge	Rosa	Aranya	Cargol	Recompte
Infant 1	1	1	1	0	1	1	5 paraules
Infant 2	1	1	0	1	1	1	5 paraules
Infant 3	1	1	1	1	1	1	6 paraules
Infant 4	1	1	0	1	1	1	6 paraules
Infant 5	1	1	0	1	1	1	5 paraules
Infant 6	1	1	1	1	1	1	6 paraules
	6	6	3	5	6	6	

Figura 17. Dades posttest /r/. Grup experimental. Elaboració pròpia.

- Grup control

PRETEST INICIAL /r/							
Infant	Roda	Ratolí	Relotge	Rosa	Aranya	Cargol	Recompte
Infant 1	1	0	1	0	0	1	3 paraules
Infant 2	0	1	0	0	0	1	4 paraules
Infant 3	0	1	1	1	0	1	4 paraules
Infant 4	0	1	1	0	1	0	3 paraules
Infant 5	1	1	0	0	0	1	3 paraules
Infant 6	0	1	1	0	0	1	3 paraules
	2	5	4	1	1	5	

Figura 18. Dades pretest /r/. Grup control. Elaboració pròpia.

POSTTEST FINAL /r/							
Infant	Roda	Ratolí	Relotge	Rosa	Aranya	Cargol	Recompte
Infant 1	1	1	1	0	0	1	4 paraules
Infant 2	1	1	1	0	0	1	4 paraules
Infant 3	0	1	1	1	0	1	4 paraules
Infant 4	0	1	1	1	0	1	4 paraules
Infant 5	1	1	1	1	0	1	5 paraules
Infant 6	0	1	1	1	0	1	4 paraules
	3	6	6	4	0	6	

Figura 19. Dades posttest /r/. Grup control. Elaboració pròpia.

- Gràfiques individuals de totes les sessions per infants

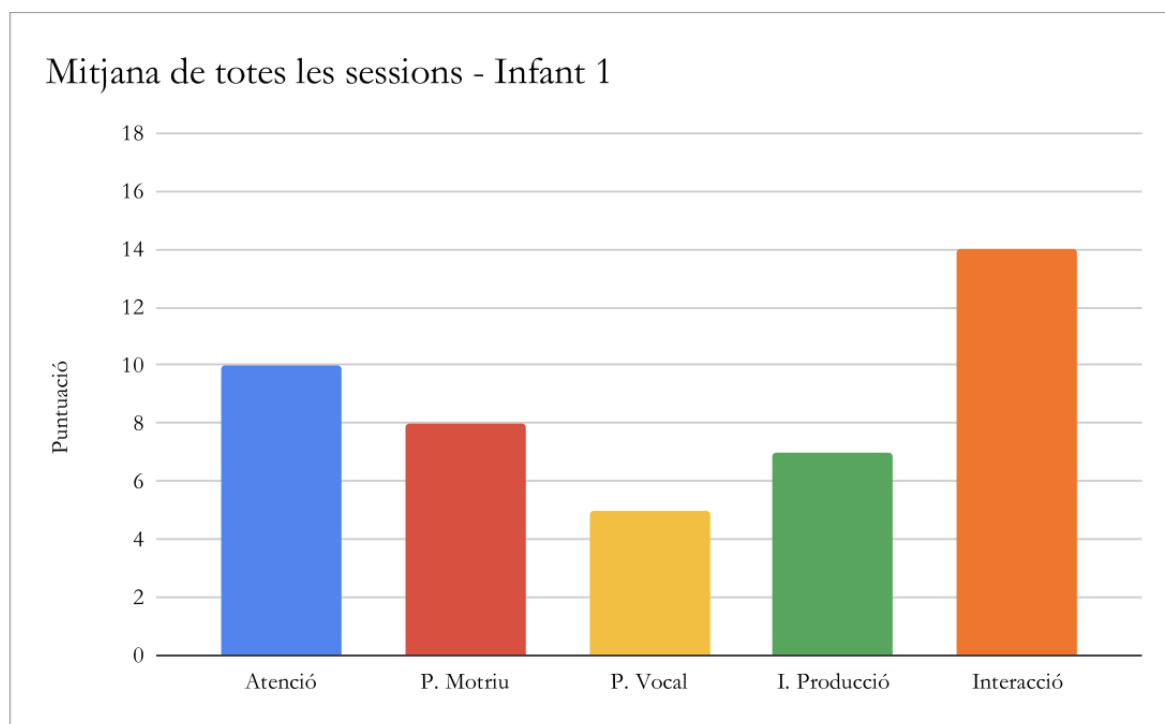

Figura 20. Gràfiques de les mitjanes de totes les sessions. Elaboració pròpia.

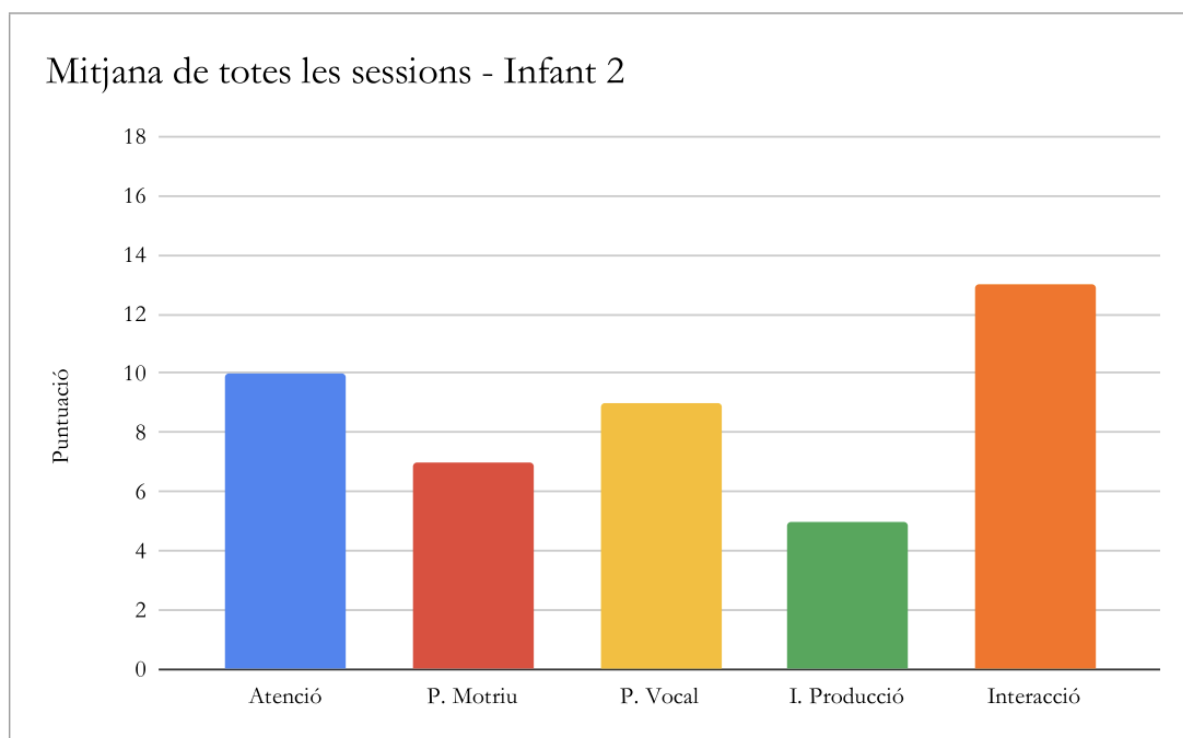

Figura 21. Gràfiques de les mitjanes de totes les sessions. Elaboració pròpia.

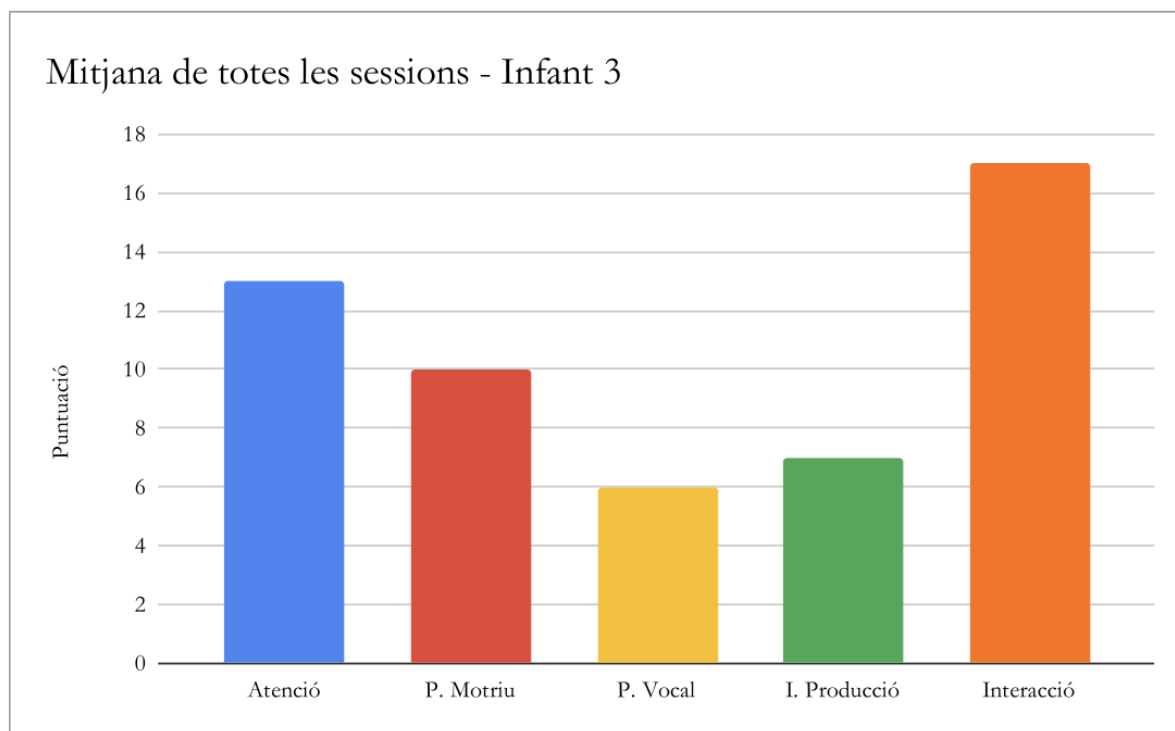

Figura 22. Gràfiques de les mitjanes de totes les sessions. Elaboració pròpia.

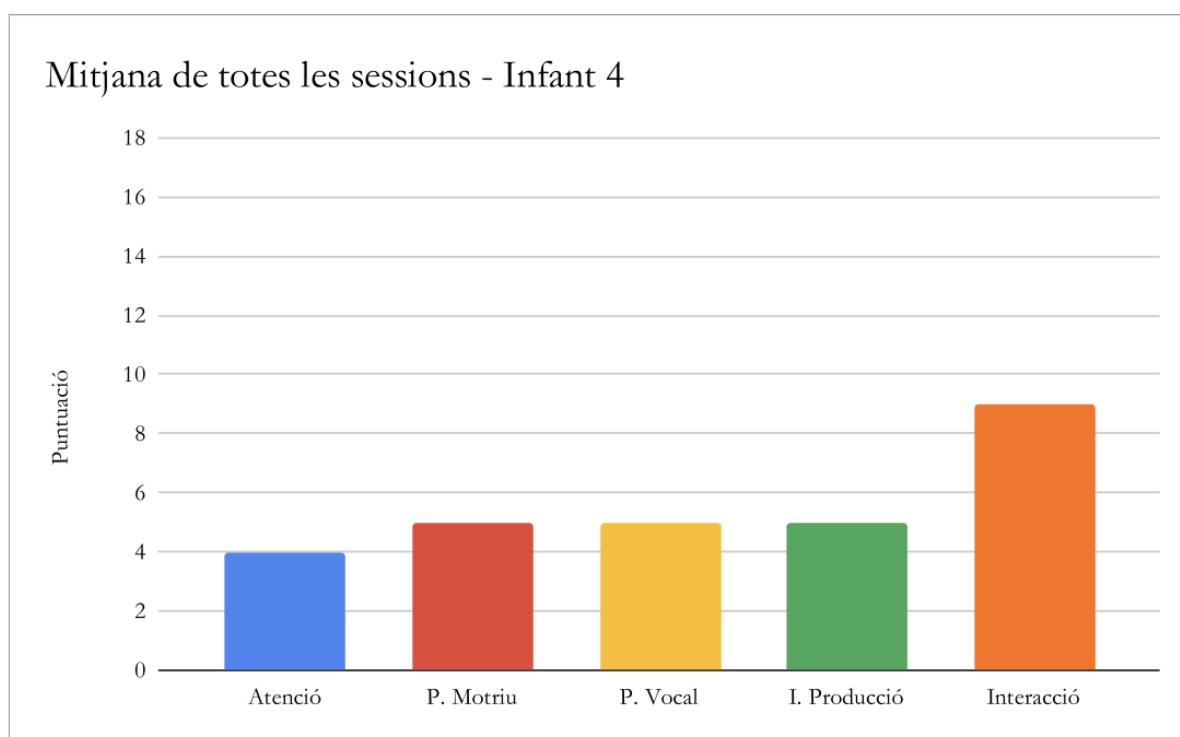

Figura 23. Gràfiques de les mitjanes de totes les sessions. Elaboració pròpia.

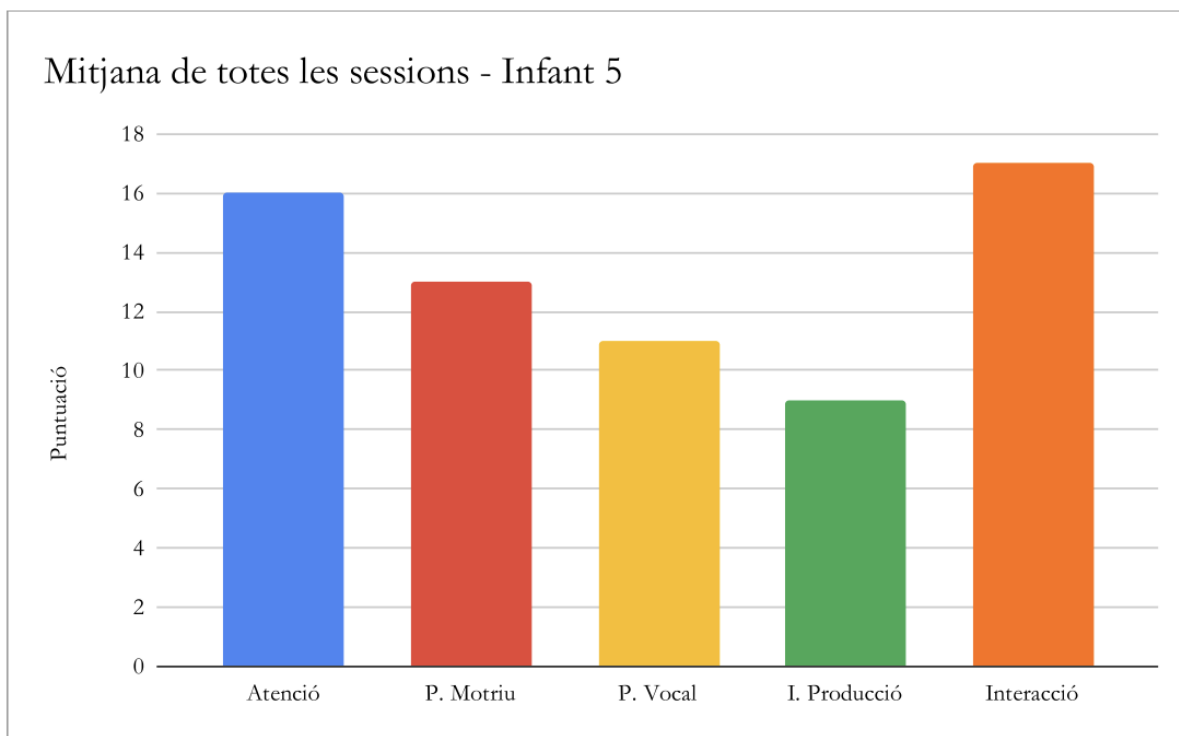

Figura 18. Gràfiques de les mitjanes de totes les sessions. Elaboració pròpia.

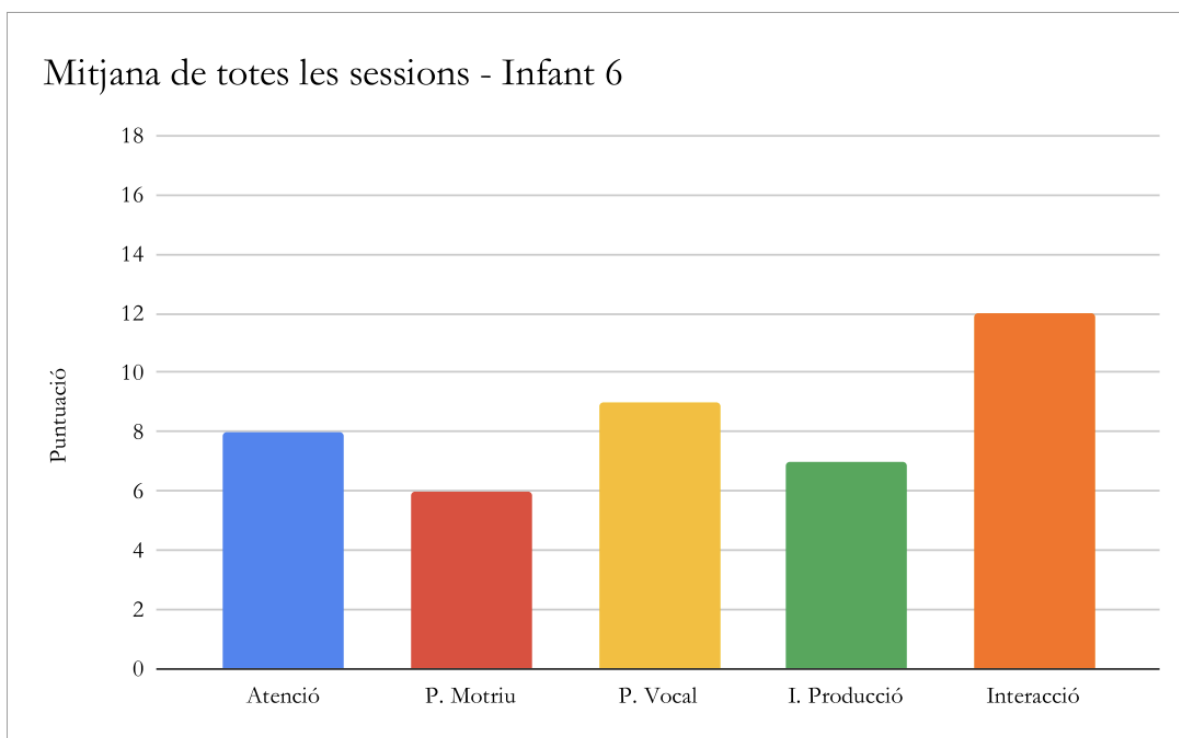

Figura 24. Gràfiques de les mitjanes de totes les sessions. Elaboració pròpia.

Ballmanetes

LLEGENDA: 0 - NO 1 - A VEGADES 2 - SOVINT 3 - SEMPRE

SESSIÓ 1

Setmana 1	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Infant 1	1	0	0	0	1
Infant 2	1	0	0	0	1
Infant 3	1	1	0	0	1
Infant 4	0	0	0	0	0
Infant 5	1	1	0	0	0
Infant 6	0	0	0	0	0
	4	2	0	0	3

SESSIÓ 2

Setmana 2	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Infant 1	1	1	1	0	1
Infant 2	1	1	1	1	2
Infant 3	1	1	0	0	2
Infant 4	0	0	0	0	0
Infant 5	1	1	1	1	1
Infant 6	0	0	0	0	0
	4	4	3	2	6

SESSIÓ 3

Setmana 3	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Infant 1	1	2	2	2	2
Infant 2	1	1	1	1	2
Infant 3	2	1	1	2	1
Infant 4	0	0	0	0	0
Infant 5	2	2	2	2	3
Infant 6	1	1	1	1	2
	7	7	7	8	10

SESSIÓ 4

Setmana 4	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Infant 1	2	2	1	1	3
Infant 2	1	0	0	1	2
Infant 3	1	1	1	1	2
Infant 4	1	1	1	1	3
Infant 5	2	1	1	1	2
Infant 6	1	1	1	1	2
	8	6	5	6	14

SESSIÓ 5

Setmana 5	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Infant 1	2	2	1	1	3
Infant 2	1	1	0	0	1
Infant 3	2	2	2	1	3
Infant 4	2	1	2	1	3
Infant 5	2	2	2	2	3
Infant 6	2	1	1	2	3
	11	9	8	7	16

SESSIÓ 6

Setmana 6	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Infant 1	2	3	2	2	3
Infant 2	2	1	1	1	3
Infant 3	3	2	2	1	3
Infant 4	2	2	1	1	3
Infant 5	2	2	3	3	3
Infant 6	2	2	2	2	3
	13	12	11	10	18

Mitjana

Sessió	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Sessió 1	4	2	0	0	3
Sessió 2	4	4	3	2	6
Sessió 3	7	7	7	8	10
Sessió 4	8	6	5	6	14
Sessió 5	11	9	8	7	16
Sessió 6	13	12	11	10	18

Figura 25. Recull de dades de totes les sessions /I/. Elaboració pròpia.

Infant 1

Sessió	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Sessió 1	1	0	0	0	1
Sessió 2	1	1	1	0	1
Sessió 3	1	2	2	2	2
Sessió 4	2	2	1	1	3
Sessió 5	2	2	1	1	3
Sessió 6	2	3	2	2	3
	9	10	7	6	13

Infant 2

Sessió	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Sessió 1	1	0	0	0	1
Sessió 2	1	1	1	1	2
Sessió 3	1	1	1	1	2
Sessió 4	1	0	0	1	2
Sessió 5	1	1	0	0	1
Sessió 6	2	1	1	1	3
	7	4	3	4	11

Infant 3

Sessió	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Sessió 1	1	1	0	0	1
Sessió 2	1	1	0	0	2
Sessió 3	2	1	1	2	1
Sessió 4	1	1	1	1	2
Sessió 5	2	2	2	1	3
Sessió 6	3	2	2	1	3
	10	8	6	5	12

Infant 4

Sessió	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Sessió 1	0	0	0	0	0
Sessió 2	0	0	0	0	0
Sessió 3	0	0	0	0	0
Sessió 4	1	1	1	1	3
Sessió 5	2	1	2	1	3
Sessió 6	2	2	1	1	3
	5	4	4	3	9

Infant 5

Sessió	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Sessió 1	1	1	0	0	0
Sessió 2	1	1	1	1	1
Sessió 3	2	2	2	2	3
Sessió 4	2	1	1	1	2
Sessió 5	2	2	2	2	3
Sessió 6	2	2	3	3	3
	10	9	9	9	12

Infant 6

Sessió	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Sessió 1	0	0	0	0	0
Sessió 2	0	0	0	0	0
Sessió 3	1	1	1	1	2
Sessió 4	1	1	1	1	2
Sessió 5	2	1	1	2	3
Sessió 6	2	2	2	2	3
	6	5	5	6	10

Figura 26. Resultat de cada infant per setmana /I/. Elaboració pròpia.

- Dades pretest i posttest
 - Grup experimental

LLEGENDA: 0 - NO SAP / NO INTENTA 1 - SAP / INTENTA PRONUNCIAR BÉ

PRETEST INICIAL /L/							
Infant	Lleó	Llimona	Lluna	Estrella	Lila	Orella	Recompte
Infant 1	0	1	1	1	0	0	3 paraules
Infant 2	0	0	1	0	0	1	2 paraules
Infant 3	0	0	1	0	1	0	2 paraules
Infant 4	0	1	0	1	0	0	2 paraules
Infant 5	1	0	1	0	0	1	3 paraules
Infant 6	0	0	1	1	1	0	3 paraules
	1	2	5	3	2	2	

Figura 27. Dades pretest /L/. Grup experimental. Elaboració pròpia.

POSTTEST FINAL /L/							
Infant	Lleó	Llimona	Lluna	Estrella	Lila	Orella	Recompte
Infant 1	1	1	1	1	0	1	5 paraules
Infant 2	1	1	1	1	1	1	6 paraules
Infant 3	1	1	1	1	1	0	5 paraules
Infant 4	1	1	1	1	1	0	5 paraules
Infant 5	1	1	1	0	1	0	4 paraules
Infant 6	1	1	1	1	1	1	6 paraules
	6	6	6	5	5	3	

Figura 28. Dades posttest /L/. Grup experimental. Elaboració pròpia.

- Grup control

PRETEST INICIAL /L/							
Infant	Lleó	Llimona	Lluna	Estrella	Lila	Orella	Recompte
Infant 1	0	1	0	1	0	0	2 paraules
Infant 2	1	1	0	0	1	0	3 paraules
Infant 3	0	0	0	1	0	1	2 paraules
Infant 4	1	0	1	1	0	0	3 paraules
Infant 5	0	1	0	0	0	1	2 paraules
Infant 6	0	1	0	1	1	0	3 paraules
	2	4	1	4	2	2	

Figura 29. Dades pretest /L/. Grup control. Elaboració pròpia.

POSTTEST FINAL /L/							
Infant	Lleó	Llimona	Lluna	Estrella	Lila	Orella	Recompte
Infant 1	1	0	0	1	0	1	3 paraules
Infant 2	1	1	0	1	0	1	4 paraules
Infant 3	0	1	1	1	0	0	3 paraules
Infant 4	1	0	1	1	0	1	4 paraules
Infant 5	0	1	0	1	1	0	3 paraules
Infant 6	0	1	0	1	1	0	3 paraules
	3	4	2	6	2	3	

Figura 30. Dades posttest /L/. Grup control. Elaboració pròpia.

- Gràfiques individuals de totes les sessions per infants

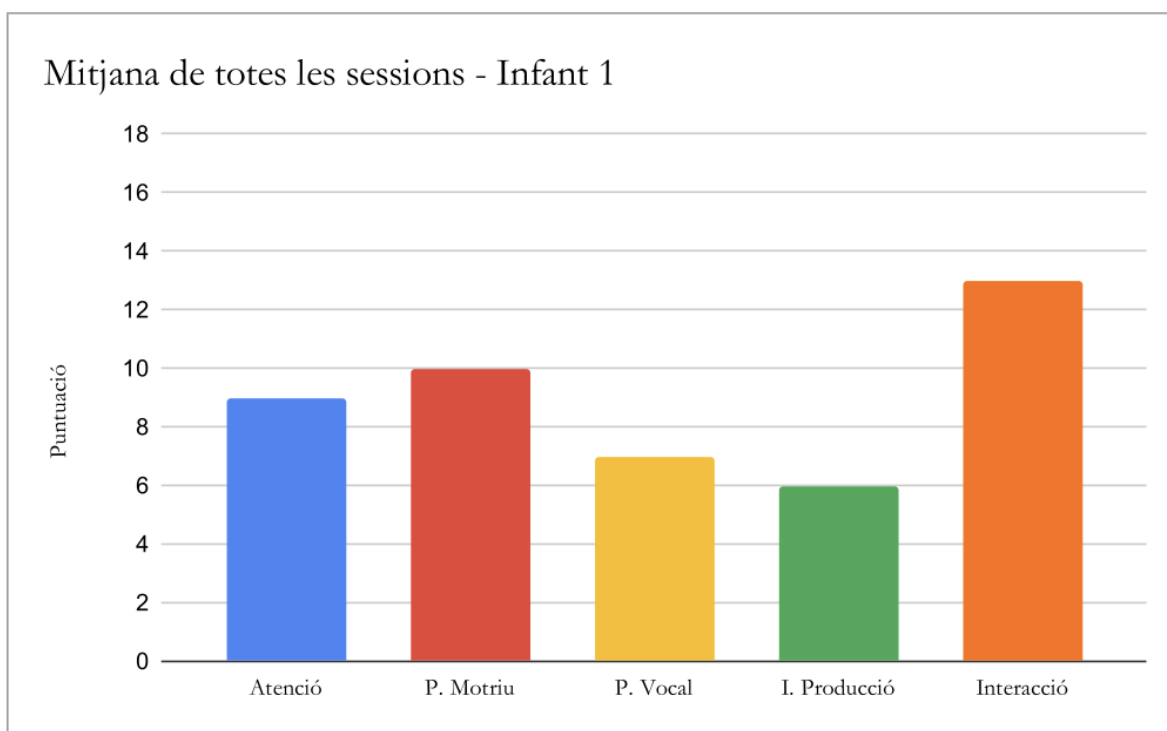

Figura 31. Gràfiques de les mitjanes de totes les sessions. Elaboració pròpia.

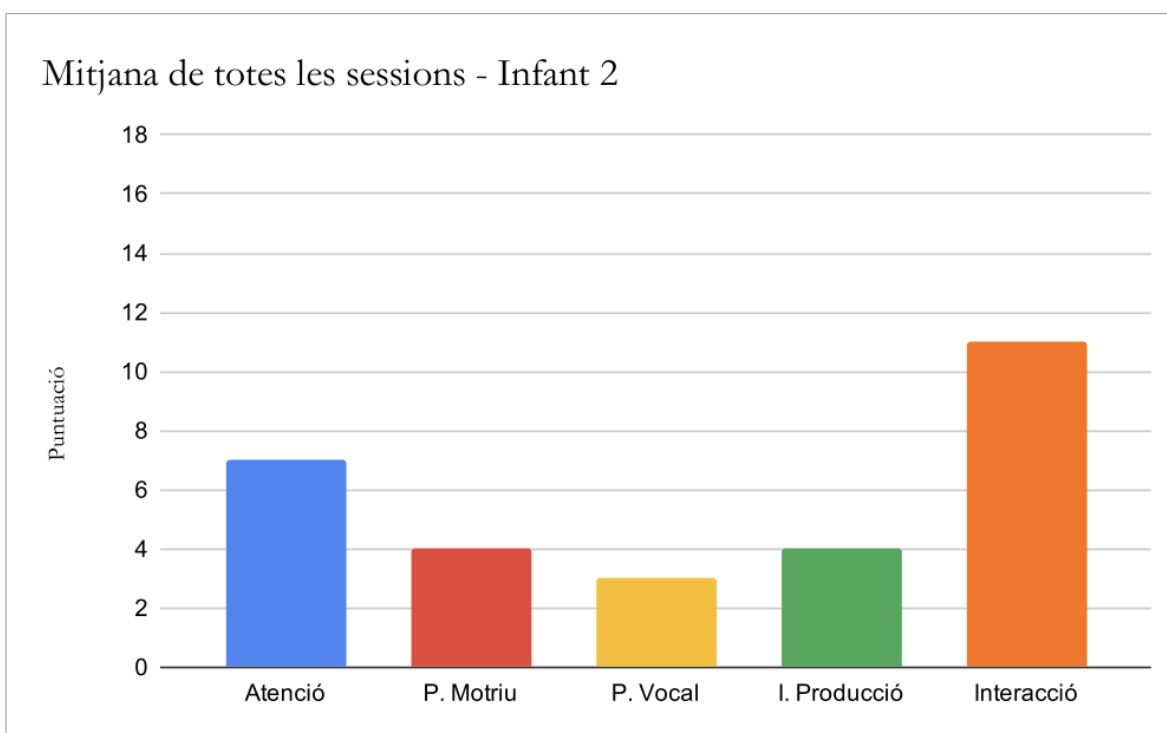

Figura 32. Gràfiques de les mitjanes de totes les sessions. Elaboració pròpia.

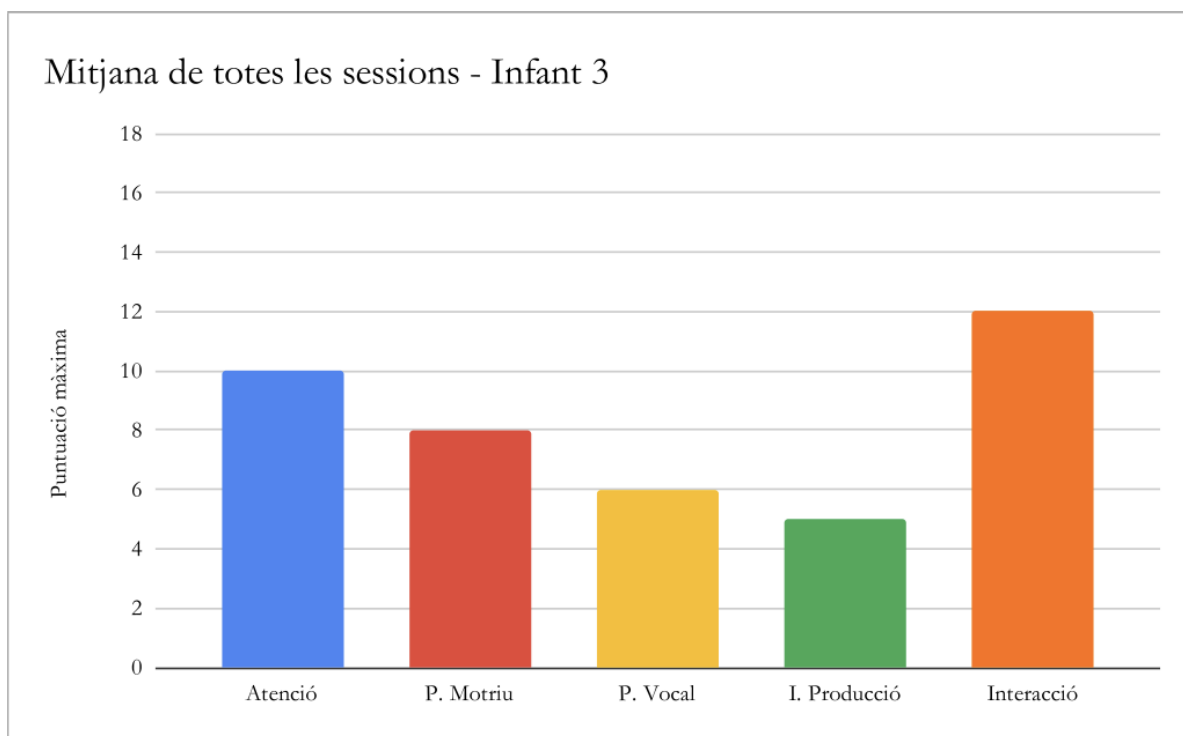

Figura 33. Gràfiques de les mitjanes de totes les sessions. Elaboració pròpia.

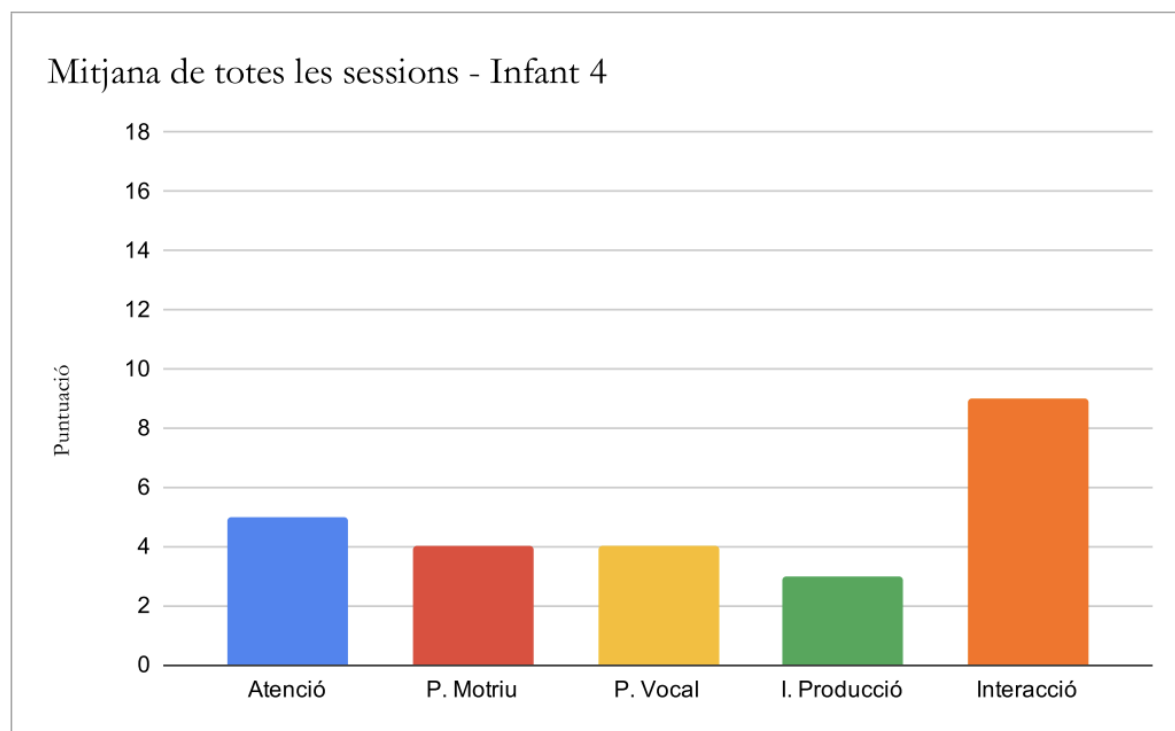

Figura 34. Gràfiques de les mitjanes de totes les sessions. Elaboració pròpia.

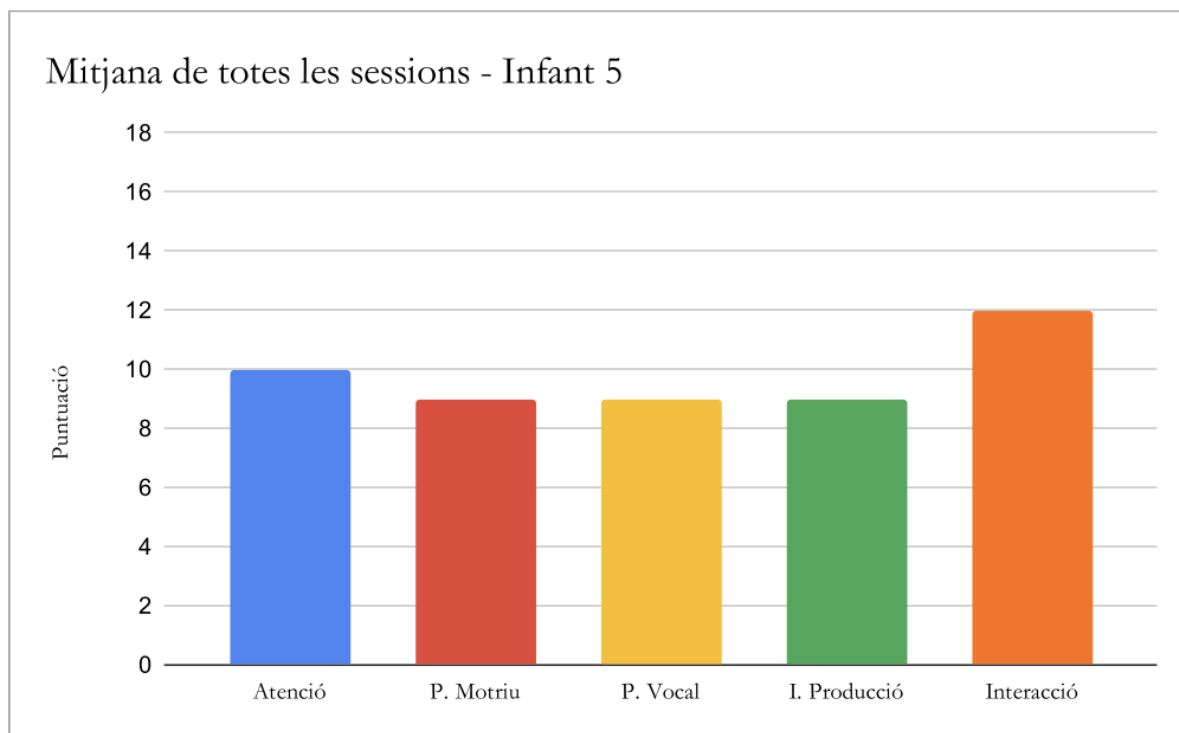

Figura 35. Gràfiques de les mitjanes de totes les sessions. Elaboració pròpia.

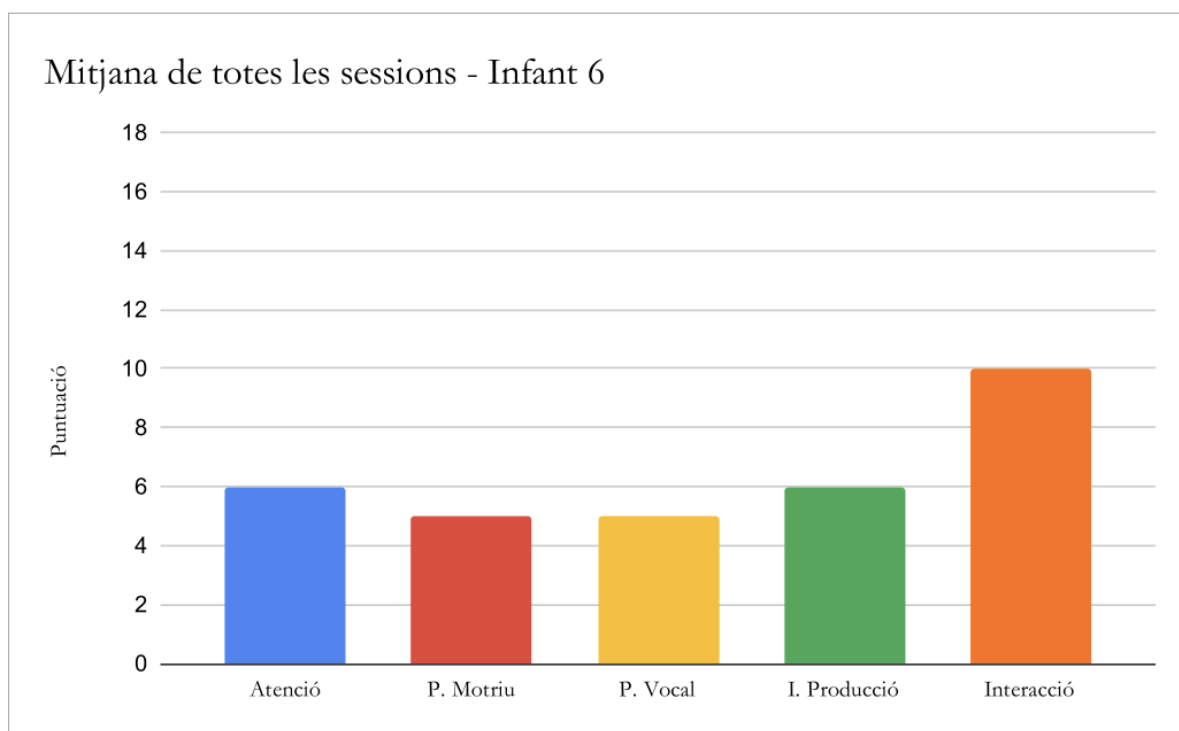

Figura 36. Gràfiques de les mitjanes de totes les sessions. Elaboració pròpia.

Els petits titelles

LLEGENDA: 0 - NO 1 - A VEGADES 2 - SOVINT 3 - SEMPRE

SESSIÓ 1

Setmana 1	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Infant 1	1	0	0	0	0
Infant 2	0	1	0	0	0
Infant 3	1	0	0	0	0
Infant 4	0	0	0	0	0
Infant 5	0	0	0	0	0
Infant 6	0	0	0	0	0
	2	1	0	0	0

SESSIÓ 2

Setmana 2	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Infant 1	1	0	1	0	1
Infant 2	0	1	0	0	0
Infant 3	1	1	1	1	1
Infant 4	1	0	0	0	1
Infant 5	1	1	1	1	1
Infant 6	0	0	0	0	0
	3	3	3	2	4

SESSIÓ 3

Setmana 3	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Infant 1	1	2	1	1	2
Infant 2	1	0	0	1	1
Infant 3	1	1	1	1	1
Infant 4	0	0	1	1	1
Infant 5	2	2	2	2	2
Infant 6	1	1	0	0	1
	6	6	5	6	8

SESSIÓ 4

Setmana 4	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Infant 1	2	1	1	1	2
Infant 2	1	1	1	1	2
Infant 3	2	2	1	1	3
Infant 4	2	2	2	1	2
Infant 5	3	2	1	1	3
Infant 6	1	1	2	2	2
	11	9	8	7	14

SESSIÓ 5

Setmana 5	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Infant 1	2	2	2	2	3
Infant 2	2	2	1	1	2
Infant 3	2	2	2	2	3
Infant 4	2	1	1	2	3
Infant 5	3	3	2	2	3
Infant 6	2	2	2	2	3
	13	12	10	11	17

SESSIÓ 6

Setmana 6	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Infant 1	2	2	2	2	3
Infant 2	2	2	2	1	3
Infant 3	2	3	2	2	3
Infant 4	2	2	2	2	3
Infant 5	2	2	3	2	3
Infant 6	2	2	2	1	3
	12	13	13	10	18

Mitjana					
Sessió	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Sessió 1	2	1	0	0	0
Sessió 2	3	3	3	2	4
Sessió 3	6	6	5	6	8
Sessió 4	11	9	8	7	14
Sessió 5	13	12	10	11	17
Sessió 6	12	13	13	10	18

Figura 37. Recull de dades de totes les sessions /s/. Elaboració pròpia.

Infant 1	Setmana	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Infant 1	Setmana 1	1	0	0	0	0
	Setmana 2	1	0	1	0	1
	Setmana 3	1	2	1	1	2
	Setmana 4	2	1	1	1	2
	Setmana 5	2	2	2	2	3
	Setmana 6	2	2	2	2	3
		9	7	7	6	11

Infant 2	Setmana	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Infant 2	Setmana 1	0	0	0	0	0
	Setmana 2	0	1	0	0	0
	Setmana 3	1	0	0	1	1
	Setmana 4	1	1	1	1	2
	Setmana 5	2	2	1	1	2
	Setmana 6	2	2	1	1	3
		6	6	3	4	8

Infant 3	Setmana	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Infant 3	Setmana 1	1	0	0	0	0
	Setmana 2	1	1	1	1	1
	Setmana 3	1	1	1	1	1
	Setmana 4	2	2	1	1	3
	Setmana 5	2	2	2	2	3
	Setmana 6	2	3	2	2	3
		9	9	7	7	11

Infant 4	Setmana	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Infant 4	Setmana 1	0	0	0	0	0
	Setmana 2	1	0	0	0	1
	Setmana 3	0	0	1	1	1
	Setmana 4	2	2	2	1	2
	Setmana 5	2	1	1	2	3
	Setmana 6	2	2	2	2	3
		7	5	6	6	10

Infant 5	Setmana	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Infant 5	Setmana 1	0	0	0	0	0
	Setmana 2	1	1	1	1	1
	Setmana 3	2	2	2	2	2
	Setmana 4	3	2	1	1	3
	Setmana 5	3	3	2	2	3
	Setmana 6	2	2	3	2	3
		11	10	9	8	12

Infant 6	Setmana	Atenció	P. Motriu	P. Vocal	I. Producció	Interacció
Infant 6	Setmana 1	0	0	0	0	0
	Setmana 2	0	0	0	0	0
	Setmana 3	1	1	0	0	1
	Setmana 4	1	1	2	2	2
	Setmana 5	2	2	2	2	3
	Setmana 6	2	2	2	1	3
		6	6	6	5	9

Figura 38. Resultat de cada infant per setmana /s/. Elaboració pròpia.

- Dades pretest i posttest
 - Grup experimental

LLEGENDA: 0 - NO SAP / NO INTENTA 1 - SAP / INTENTA PRONUNCIAR BÉ

PRETEST INICIAL /S/							
Infant	Serp	Síndria	Sol	Suc	Sabata	Mússol	Recompte
Infant 1	0	0	1	0	1	0	2 paraules
Infant 2	1	0	1	0	0	0	2 paraules
Infant 3	1	1	1	0	0	0	3 paraules
Infant 4	0	0	1	0	1	0	2 paraules
Infant 5	0	0	1	0	0	0	1 paraules
Infant 6	0	0	1	0	1	0	2 paraules
	2	1	6	0	3	0	

Figura 39. Dades pretest /s/. Grup experimental. Elaboració pròpia.

POSTTEST FINAL /S/							
Infant	Serp	Síndria	Sol	Suc	Sabata	Mússol	Recompte
Infant 1	1	1	1	0	1	1	5 paraules
Infant 2	1	1	1	0	1	1	5 paraules
Infant 3	1	1	1	1	1	0	5 paraules
Infant 4	1	1	1	0	0	1	4 paraules
Infant 5	1	1	1	1	0	1	5 paraules
Infant 6	1	1	1	1	1	1	6 paraules
	6	6	6	3	4	5	

Figura 40. Dades posttest /s/. Grup experimental. Elaboració pròpia.

- Grup control

PRETEST INICIAL /S/							
Infant	Serp	Síndria	Sol	Suc	Sabata	Mússol	Recompte
Infant 1	0	1	1	0	0	0	2 paraules
Infant 2	1	1	1	0	1	0	4 paraules
Infant 3	1	1	0	1	0	0	3 paraules
Infant 4	1	0	1	0	0	0	2 paraules
Infant 5	1	1	1	0	0	0	3 paraules
Infant 6	0	1	1	0	0	1	3 paraules
	5	5	5	1	1	1	

Figura 41. Dades pretest /s/. Grup control. Elaboració pròpia.

POSTTEST FINAL /S/							
Infant	Serp	Síndria	Sol	Suc	Sabata	Mússol	Recompte
Infant 1	1	1	1	0	1	0	3 paraules
Infant 2	1	1	1	0	1	0	4 paraules
Infant 3	1	1	1	0	1	0	4 paraules
Infant 4	1	0	1	1	0	0	3 paraules
Infant 5	1	1	1	1	1	0	5 paraules
Infant 6	0	1	1	0	1	1	4 paraules
	5	5	5	2	5	1	

Figura 42. Dades posttest /s/. Grup control. Elaboració pròpia.

- **Gràfiques individuals de totes les sessions per infants**

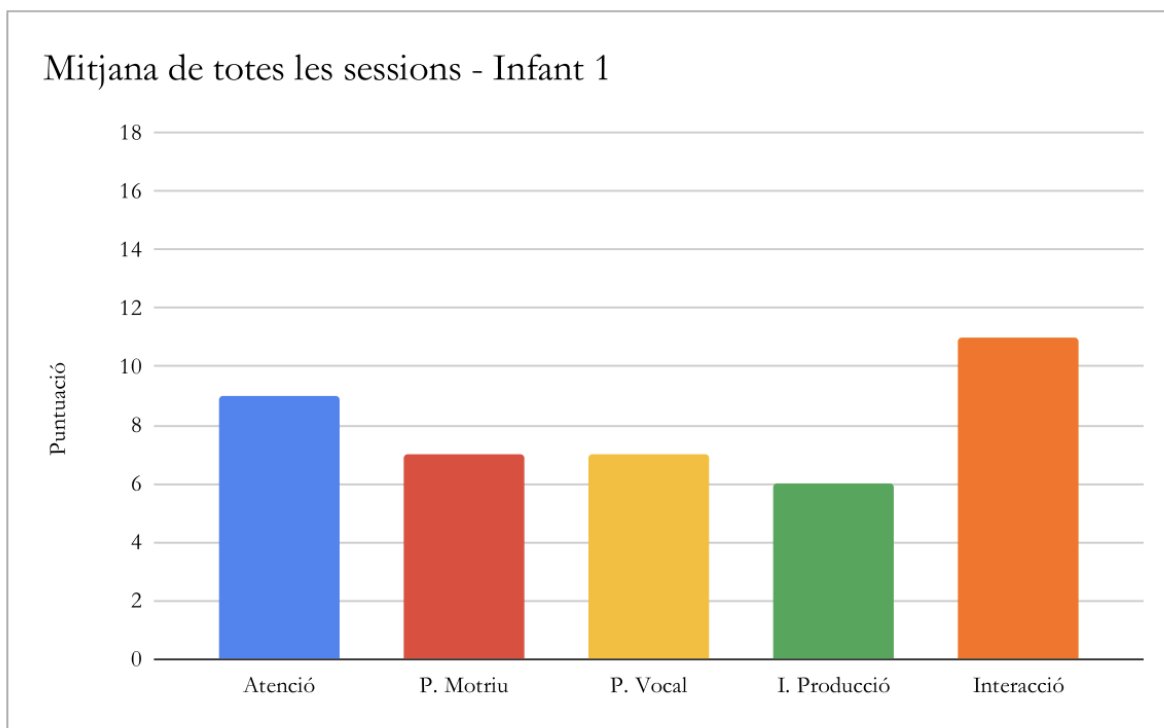

Figura 43. Gràfiques de les mitjanes de totes les sessions. Elaboració pròpia.

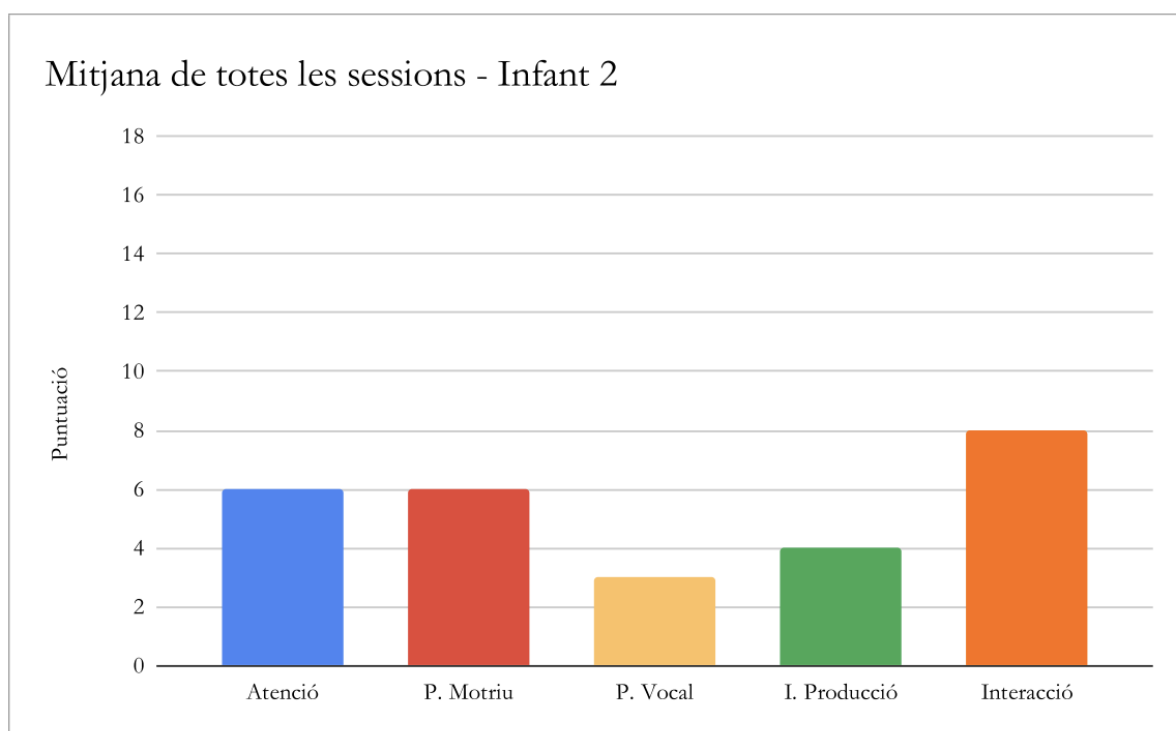

Figura 44. Gràfiques de les mitjanes de totes les sessions. Elaboració pròpia.

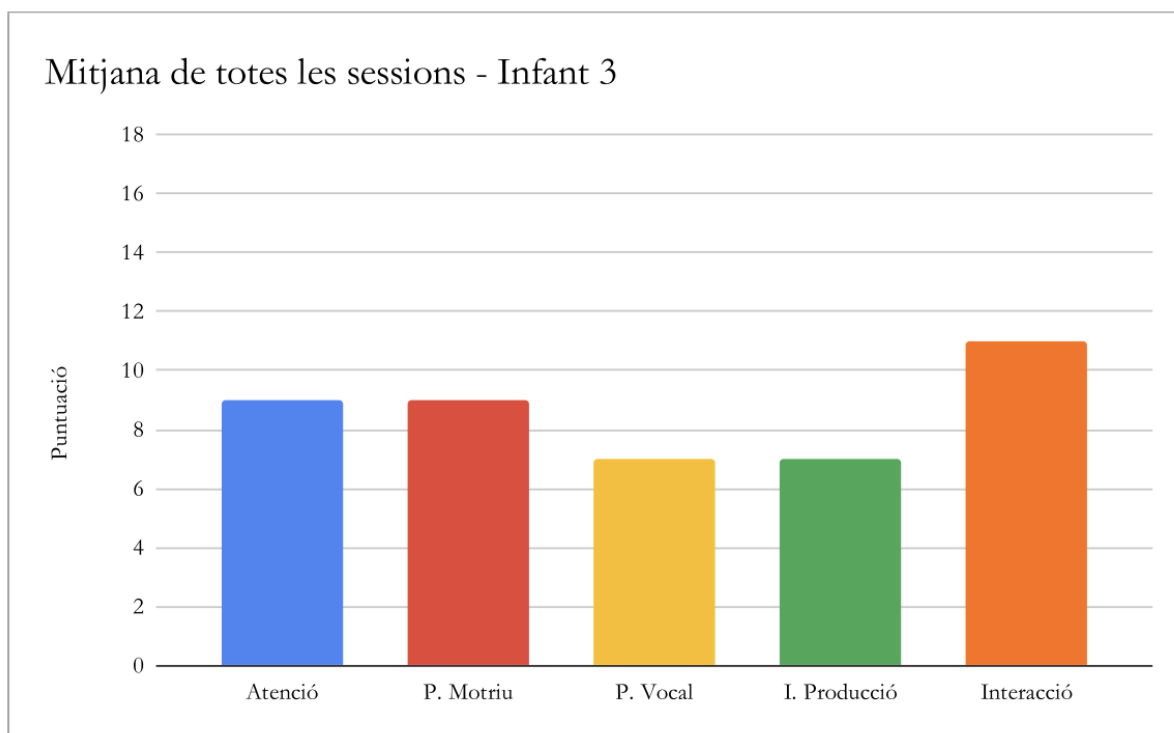

Figura 45. Gràfiques de les mitjanes de totes les sessions. Elaboració pròpia.

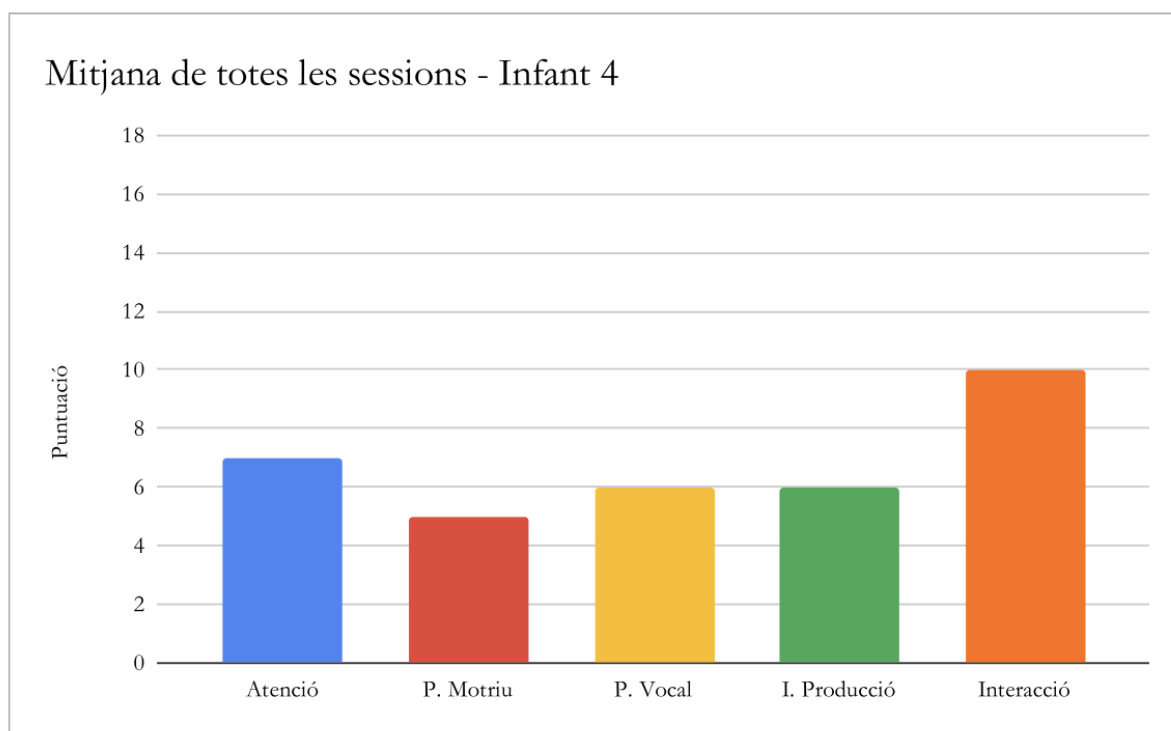

Figura 46. Gràfiques de les mitjanes de totes les sessions. Elaboració pròpia.

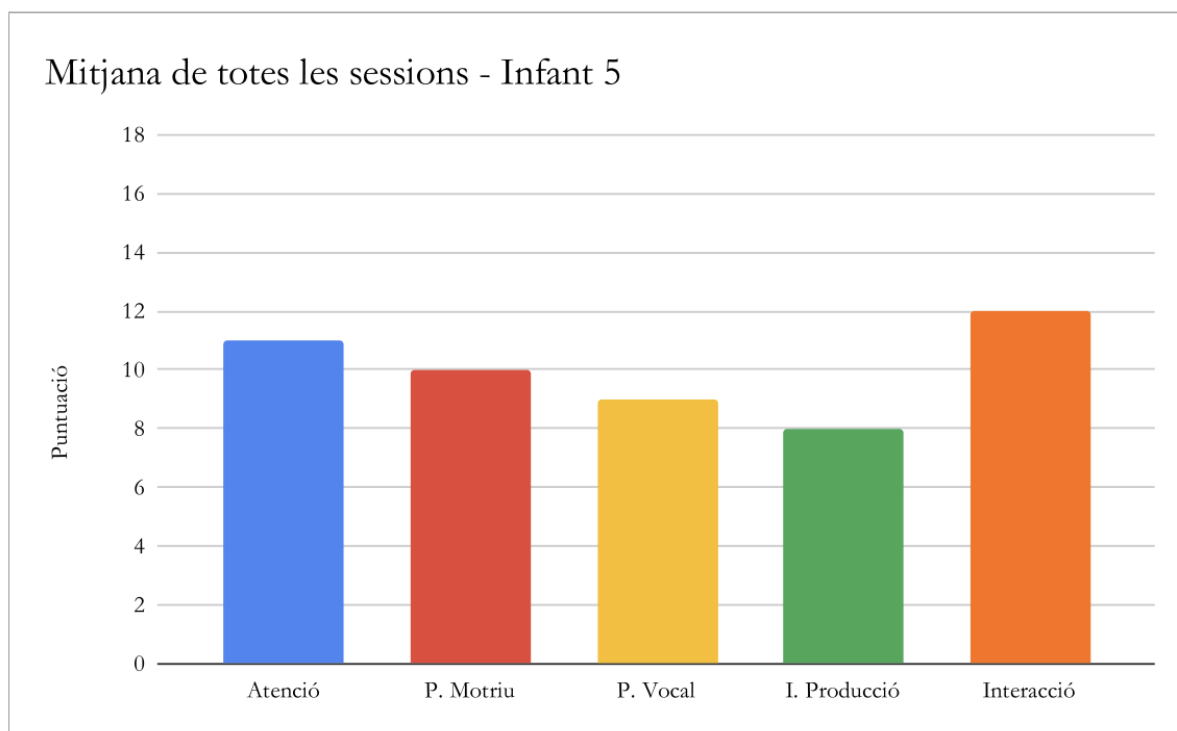

Figura 47. Gràfiques de les mitjanes de totes les sessions. Elaboració pròpia.

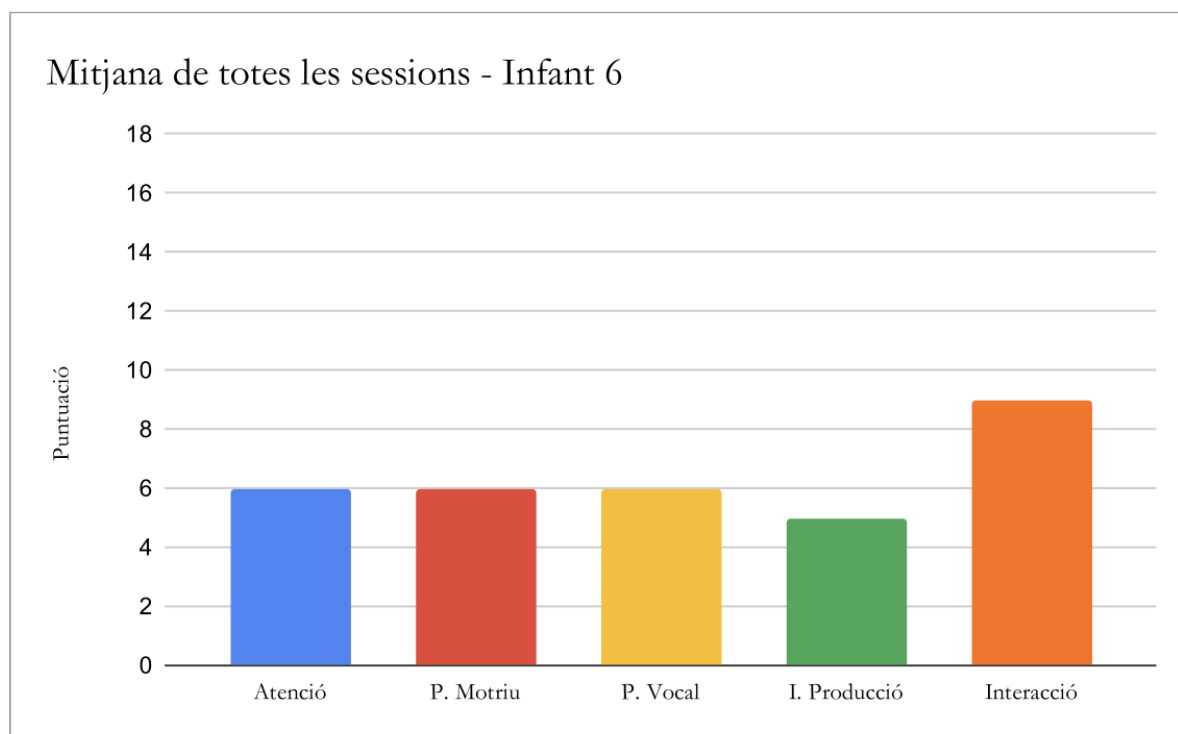

Figura 48. Gràfiques de les mitjanes de totes les sessions. Elaboració pròpia.

10.9 Excel i gràfics T de Student

TAULA RESUM RECURS D'ADES										
Joc	Fonema	Condicció	Mitjana pretest	DE pretest	M posttest	DE posttest	Diferència M	Sd diferències	t	
Arri, arri tatanet	/R/	Amb jocs de falda	2,67	0,82	5,5	0,55	2,83	1,17	5,94	
Arri, arri tatanet	/R/	Sense jocs de falda	3,33	0,52	4,17	0,41	0,83	0,75	2,71	
Ballmanetes	/L/	Amb jocs de falda	2,5	0,55	5,17	0,75	2,67	1,03	6,32	
Ballmanetes	/L/	Sense jocs de falda	2,5	0,55	3,33	0,53	0,83	0,41	5	
Els petits titelles	/S/	Amb jocs de falda	2	0,63	5	0,63	2,67	0,89	8,22	
Els petits titelles	/S/	Sense jocs de falda	2,83	0,75	3,83	0,75	1	0,63	3,87	

Figura 49. Taula recull de dades. Elaboració pròpia.

Fórmules T de Student:

- Fórmula càlcul t - pretest i posttest

$$t = \frac{\bar{d}}{S_d / \sqrt{n}}$$

Figura 50. Fórmula càlcul T del pretest i el posttest.

- Fórmula final càlcul T de Student

$$t = \frac{M_1 - M_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

M1 = diferència mitjana del grup amb jocs de falda.
M2 = diferència mitjana del grup sense jocs de falda.
S1 = Sd diferències del grup amb jocs de falda.
S2 = Sd diferències del grup sense jocs de falda.
n1 = 6 infants.
n2 = 6 infants.

Figura 51. Fórmula final del càlcul T de Student.

- Dades “Arri, arri, tatamet”
 - Grup experimental

Infant	PRETEST	POSTTEST	DIFERÈNCIA
Infant 1	4	5	1
Infant 2	2	5	3
Infant 3	2	6	4
Infant 4	3	6	3
Infant 5	3	5	2
Infant 6	2	5	3
Mitjana	2,67	5,5	2,83
Desviació	0,82	0,55	

Fòrmules:

Diferència: Posttest - pretest

11: $5 - 4 = 1$

12: $5 - 2 = 3$

13: $6 - 2 = 4$

14: $6 - 3 = 3$

15: $3 - 5 = 2$

16: $6 - 2 = 4$

Mitjana: Suma de totes les puntuacions / nombre d'infants

M. Pretest: $4 + 2 + 2 + 3 + 3 + 2 = 16 / 6 = 2,67$

M. Posttest: $5 + 5 + 6 + 6 + 5 + 5 = 33 / 6 = 5,50$

Mitjana: $5,50 - 2,67 = 2,83$

CÀLCULS DESVIACIÓ PRETEST

DESVIACIÓ	HO ELEVEM AL QUADRAT
$4 - 2,67 = 1,33$	1,77
$2 - 2,67 = 0,67$	0,45
$2 - 2,67 = 0,67$	0,45
$3 - 2,67 = 0,33$	0,11
$3 - 2,67 = 0,33$	0,11
$2 - 2,67 = 0,67$	0,45

PAS 1: Càlcul desviació

Infant	$x - \bar{x}$	$(x - \bar{x})^2$
Infant 1	1,33	1,77
Infant 2	-0,67	0,45
Infant 3	-0,67	0,45
Infant 4	0,33	0,11
Infant 5	0,33	0,11
Infant 6	-0,67	0,45

PAS 2: Sumar quadrats

$1,77 + 0,45 + 0,45 + 0,11 + 0,11 + 0,45 = 3,34$

PAS 3: Dividir entre $n - 1$

$n = \text{mostra} = \text{número infants} = 6$

$3,34 / 5 = 0,668$

PAS 4: Arrel quadrada

$S = \sqrt{0,668} = 0,82$

CÀLCULS DESVIACIÓ POSTTEST

DESVIACIÓ	HO ELEVEM AL QUADRAT
$5 - 5,50 = -0,50$	0,25
$5 - 5,50 = -0,50$	0,25
$6 - 5,50 = 0,50$	0,25
$6 - 5,50 = 0,50$	0,25
$5 - 5,50 = -0,50$	0,25
$6 - 5,50 = 0,50$	0,25

PAS 1: Càlcul desviació

Infant	$x - \bar{x}$	$(x - \bar{x})^2$
Infant 1	-0,5	0,25
Infant 2	-0,5	0,25
Infant 3	0,5	0,25
Infant 4	0,5	0,25
Infant 5	-0,5	0,25
Infant 6	0,5	0,25

PAS 2: Sumar quadrats

$0,25 + 0,25 + 0,25 + 0,25 + 0,25 + 0,25 = 1,50$

PAS 3: Dividir entre $n - 1$

$n = \text{mostra} = \text{número infants} = 6$

$1,50 / 5 = 0,30$

PAS 4: Arrel quadrada

$S = \sqrt{0,30} = 0,55$

T STUDENT

Infant	PRETEST	POSTTEST	DIFERÈNCIA
Infant 1	4	5	1
Infant 2	2	5	3
Infant 3	2	6	4
Infant 4	3	6	3
Infant 5	3	5	2
Infant 6	2	5	3
Mitjana	2,67	5,5	2,83
Desviació	0,82	0,55	

PAS 1: Càlcul desviació

Infant	$d - \bar{d}$	$(d - \bar{d})^2$
Infant 1	$1 - 2,83 = -1,83$	3,35
Infant 2	$3 - 2,83 = 0,17$	0,03
Infant 3	$4 - 2,83 = 1,17$	1,37
Infant 4	$3 - 2,83 = 0,17$	0,03
Infant 5	$2 - 2,83 = -0,83$	0,69
Infant 6	$4 - 2,83 = 1,17$	1,37

PAS 2: Sumar quadrats

$3,35 + 0,03 + 1,37 + 0,03 + 0,69 + 1,37 = 6,84$

PAS 4: Arrel quadrada

$Sd = \sqrt{1,368} = 1,17$

PAS 3: Dividir entre $n - 1$

$n = \text{mostra} = \text{número infants} = 6$

$6,84 / 5 = 1,368$

PAS 5: Càlcul de l'arrel quadrada de n

$\sqrt{6} = 2,45$

PAS 6: Càlcul de la T Student

$t = \frac{2,83}{1,17 / 2,45} = \frac{2,83}{0,48} = 5,94$

Figura 52. Càlculs “Arri, arri, tatamet”. Grup experimental. Elaboració pròpia.

○ Grup control

Infant	PRETEST	POSTTEST	DIFERÈNCIA
Infant 1	3	4	1
Infant 2	4	4	0
Infant 3	4	4	0
Infant 4	3	4	1
Infant 5	3	5	2
Infant 6	3	4	1
Mitjana	3,33	4,17	0,84
Desviació	0,52	0,41	

Fòrmules:

Diferència: Posttest - pretest

I1: $4 - 3 = 1$

I2: $4 - 4 = 0$

I3: $4 - 4 = 0$

I4: $4 - 3 = 1$

I5: $5 - 3 = 2$

I6: $4 - 3 = 1$

Mitjana: Suma de totes les puntuacions / nombre d'infants

M. Pretest: $3 + 4 + 4 + 3 + 3 + 3 = 20 / 6 = 3,33$

M. Posttest: $4 + 4 + 4 + 4 + 5 + 4 = 25 / 6 = 4,17$

Mitjana: $4,17 - 3,33 = 0,84$

CÀLCULS DESVIACIÓ PRETEST

DESVIACIÓ	HO ELEVEM AL QUADRAT
3 - 3,33 = -0,33	0,11
4 - 3,33 = 0,67	0,45
4 - 3,33 = 0,67	0,45
3 - 3,33 = -0,33	0,11
3 - 3,33 = -0,33	0,11
3 - 3,33 = -0,33	0,11

PAS 1: Càlcul desviació

Infant	$x - \bar{x}$	$(x - \bar{x})^2$
Infant 1	-0,33	0,11
Infant 2	0,67	0,45
Infant 3	0,67	0,45
Infant 4	-0,33	0,11
Infant 5	-0,33	0,11
Infant 6	-0,33	0,11

PAS 2: Sumar quadrats

$0,11 + 0,45 + 0,45 + 0,11 + 0,11 + 0,11 = 1,34$

PAS 3: Dividir entre $n - 1$

$n = \text{mostra} = \text{número infants} = 6$

$1,34 / 5 = 0,268$

PAS 4: Arrel quadrada

$S = \sqrt{0,268} = 0,52$

CÀLCULS DESVIACIÓ POSTTEST

DESVIACIÓ	HO ELEVEM AL QUADRAT
4 - 4,17 = -0,17	0,03
4 - 4,17 = -0,17	0,03
4 - 4,17 = -0,17	0,03
4 - 4,17 = -0,17	0,03
5 - 4,17 = 0,83	0,69
4 - 4,17 = -0,17	0,03

PAS 1: Càlcul desviació

Infant	$x - \bar{x}$	$(x - \bar{x})^2$
Infant 1	-0,17	0,03
Infant 2	-0,17	0,03
Infant 3	-0,17	0,03
Infant 4	-0,17	0,03
Infant 5	0,83	0,69
Infant 6	-0,17	0,03

PAS 2: Sumar quadrats

$0,03 + 0,03 + 0,03 + 0,03 + 0,69 + 0,03 = 0,84$

PAS 3: Dividir entre $n - 1$

$n = \text{mostra} = \text{número infants} = 6$

$0,84 / 5 = 0,168$

PAS 4: Arrel quadrada

$S = \sqrt{0,168} = 0,41$

T STUDENT

Infant	PRETEST	POSTTEST	DIFERÈNCIA
Infant 1	3	4	1
Infant 2	4	4	0
Infant 3	4	4	0
Infant 4	3	4	1
Infant 5	3	5	2
Infant 6	3	4	1
Mitjana	3,33	4,17	0,84
Desviació	0,52	0,41	

PAS 1: Càlcul desviació

Infant	$d - \bar{d}$	$(d - \bar{d})^2$
Infant 1	$1 - 0,83 = 0,17$	0,03
Infant 2	$0 - 0,83 = -0,83$	0,69
Infant 3	$0 - 0,83 = -0,83$	0,69
Infant 4	$1 - 0,83 = 0,17$	0,03
Infant 5	$2 - 0,83 = 1,17$	1,37
Infant 6	$1 - 0,83 = 0,17$	0,03

PAS 2: Sumar quadrats

$0,03 + 0,69 + 0,69 + 0,03 + 1,37 + 0,03 = 2,84$

PAS 4: Arrel quadrada

$Sd = \sqrt{0,568} = 0,75$

PAS 3: Dividir entre $n - 1$

$n = \text{mostra} = \text{número infants} = 6$

$2,84 / 5 = 0,568$

PAS 5: Calcular l'arrel quadrada de n

$\sqrt{6} = 2,45$

PAS 6: Calcular la T Student

$t = \frac{0,83}{0,75 / 2,45} = \frac{0,83}{0,31} = 2,71$

Figura 53. Càlculs "Arri, arri, tatantet". Grup control. Elaboració pròpia.

- Càlcul final T de Student “Arri, arri, tatanet”

M1 = 2,83		$t = \frac{2,83 - 0,83}{\sqrt{\frac{1,17^2}{6} + \frac{0,75^2}{6}}}$	$t = \frac{2}{\sqrt{0,23 + 0,09}}$
M2 = 0,83			$t = \frac{2}{\sqrt{0,32}}$
S1 = 1,17			
S2 = 0,75			
n1 = 6			
n2 = 6		$t = \frac{2}{0,57} = 3,53$	

Figura 54. Càlcul final T de Student. “Arri, arri, tatanet”

- Dades “Ballmanetes”
 - Grup experimental

Infant	PRETEST	POSTTEST	DIFERÈNCIA
Infant 1	3	5	2
Infant 2	2	6	4
Infant 3	2	5	3
Infant 4	2	5	3
Infant 5	3	4	1
Infant 6	3	6	3
Mitjana	2,5	5,17	2,67
Desviació	0,55	0,75	

Fòrmules:

Diferència: Posttest - pretest

I1: $5 - 3 = 2$

I2: $6 - 2 = 4$

I3: $5 - 2 = 3$

I4: $5 - 2 = 3$

I5: $4 - 3 = 1$

I6: $6 - 3 = 3$

Mitjana: Suma de totes les puntuacions / nombre d'infants

M. Pretest: $3 + 2 + 2 + 2 + 3 + 3 = 15 / 6 = 2,50$

M. Posttest: $5 + 6 + 5 + 5 + 4 + 6 = 31 / 6 = 5,17$

Mitjana: $5,17 - 2,50 = 2,67$

CÀLCULS DESVIACIÓ PRETEST

DESVIACIÓ	HO ELEVEM AL QUADRAT
3 - 2,50 = 0,50	0,25
2 - 2,50 = -0,50	0,25
2 - 2,50 = -0,50	0,25
3 - 2,50 = 0,50	0,25
3 - 2,50 = 0,50	0,25
3 - 2,50 = 0,50	0,25

PAS 1: Càlcul desviació

Infant	$x - \bar{x}$	$(x - \bar{x})^2$
Infant 1	0,5	0,25
Infant 2	-0,5	0,25
Infant 3	-0,5	0,25
Infant 4	0,5	0,25
Infant 5	0,5	0,25
Infant 6	0,5	0,25

PAS 2: Sumar quadrats

$0,25 + 0,25 + 0,25 + 0,25 + 0,25 + 0,25 = 1,50$

PAS 3: Dividir entre $n - 1$

$n = \text{mostra} = \text{número infants} = 6$

$1,50 / 5 = 0,30$

PAS 4: Arrel quadrada

$S = \sqrt{0,30} = 0,55$

CÀLCULS DESVIACIÓ POSTTEST

DESVIACIÓ	HO ELEVEM AL QUADRAT
5 - 5,17 = -0,17	0,03
6 - 5,17 = 0,83	0,69
5 - 5,17 = -0,17	0,03
5 - 5,17 = -0,17	0,03
4 - 5,17 = -1,17	1,37
6 - 5,17 = 0,83	0,69

PAS 1: Càlcul desviació

Infant	$x - \bar{x}$	$(x - \bar{x})^2$
Infant 1	-0,17	0,03
Infant 2	0,83	0,69
Infant 3	-0,17	0,03
Infant 4	-0,17	0,03
Infant 5	-1,17	1,37
Infant 6	0,83	0,69

PAS 2: Sumar quadrats

$0,03 + 0,69 + 0,03 + 0,03 + 1,37 + 0,69 = 2,83$

PAS 3: Dividir entre $n - 1$

$n = \text{mostra} = \text{número infants} = 6$

$2,83 / 5 = 0,57$

PAS 4: Arrel quadrada

$S = \sqrt{0,57} = 0,75$

T STUDENT

Infant	PRETEST	POSTTEST	DIFERÈNCIA
Infant 1	3	5	2
Infant 2	2	6	4
Infant 3	2	5	3
Infant 4	2	5	3
Infant 5	3	4	1
Infant 6	3	6	3
Mitjana	2,5	5,17	2,67
Desviació	0,55	0,75	

PAS 1: Càlcul desviació

Infant	$d - \bar{d}$	$(d - \bar{d})^2$
Infant 1	$2 - 2,67 = -0,67$	0,45
Infant 2	$4 - 2,67 = 1,33$	1,77
Infant 3	$3 - 2,67 = 0,33$	0,11
Infant 4	$3 - 2,67 = 0,33$	0,11
Infant 5	$1 - 2,67 = -1,67$	2,79
Infant 6	$3 - 2,67 = 0,33$	0,11

PAS 2: Sumar quadrats

$0,45 + 1,77 + 0,11 + 0,11 + 2,79 + 0,11 = 5,34$

PAS 3: Dividir entre $n - 1$

$n = \text{mostra} = \text{número infants} = 6$

$5,34 / 5 = 1,068$

PAS 4: Arrel quadrada

$S_d = \sqrt{1,068} = 1,03$

PAS 5: Calcular l'arrel quadrada de n

$\sqrt{6} = 2,45$

PAS 6: Calcular la T Student

$t = \frac{2,67}{1,03 / 2,45} = \frac{2,67}{0,42} = 6,32$

Figura 55. Càlculs “Ballmanetes”. Grup experimental. Elaboració pròpia.

○ Grup control

Infant	PRETEST	POSTTEST	DIFERÈNCIA
Infant 1	2	3	1
Infant 2	3	4	1
Infant 3	2	3	1
Infant 4	3	4	1
Infant 5	2	3	1
Infant 6	3	3	0
Mitjana	2,5	3,33	0,83
Desviació	0,55	0,53	

Fòrmules:

Diferència: Posttest - pretest

I1: $3 - 2 = 1$

I2: $4 - 3 = 1$

I3: $3 - 2 = 1$

I4: $4 - 3 = 1$

I5: $3 - 2 = 1$

I6: $3 - 3 = 0$

Mitjana: Suma de totes les puntuacions / nombre d'infants

M. Pretest: $2 + 3 + 2 + 3 + 2 + 3 = 15 / 6 = 2,50$

M. Posttest: $3 + 4 + 3 + 4 + 3 + 3 = 20 / 6 = 3,33$

Mitjana: $3,33 - 2,50 = 0,83$

CÀLCULS DESVIACIÓ PRETEST

DESVIACIÓ	HO ELEVEM AL QUADRAT
2 - 2,50 = -0,50	0,25
3 - 2,50 = 0,50	0,25
2 - 2,50 = -0,50	0,25
3 - 2,50 = 0,50	0,25
2 - 2,50 = -0,50	0,25
3 - 2,50 = 0,50	0,25

CÀLCULS DESVIACIÓ POSTTEST

DESVIACIÓ	HO ELEVEM AL QUADRAT
3 - 3,33 = -0,33	0,11
4 - 3,33 = 0,67	0,45
3 - 3,33 = -0,33	0,11
4 - 3,33 = 0,67	0,45
3 - 3,33 = -0,33	0,11
3 - 3,33 = -0,33	0,11

PAS 1: Càlcul desviació

Infant	$x - \bar{x}$	$(x - \bar{x})^2$
Infant 1	-0,5	0,25
Infant 2	0,5	0,25
Infant 3	-0,5	0,25
Infant 4	0,5	0,25
Infant 5	-0,5	0,25
Infant 6	0,5	0,25

PAS 1: Càlcul desviació

Infant	$x - \bar{x}$	$(x - \bar{x})^2$
Infant 1	-0,33	0,11
Infant 2	0,67	0,45
Infant 3	-0,33	0,11
Infant 4	0,67	0,45
Infant 5	-0,33	0,11
Infant 6	-0,33	0,11

PAS 2: Sumar quadrats

$0,25 + 0,25 + 0,25 + 0,25 + 0,25 + 0,25 = 1,50$

PAS 2: Sumar quadrats

$0,11 + 0,45 + 0,11 + 0,45 + 0,11 + 0,11 = 1,34$

PAS 3: Dividir entre $n - 1$

$n = \text{mostra} = \text{número infants} = 6$

$1,50 / 5 = 0,30$

PAS 3: Dividir entre $n - 1$

$n = \text{mostra} = \text{número infants} = 6$

$1,34 / 5 = 0,267$

PAS 4: Arrel quadrada

$S = \sqrt{0,30} = 0,55$

PAS 4: Arrel quadrada

$S = \sqrt{0,267} = 0,53$

T STUDENT

Infant	PRETEST	POSTTEST	DIFERÈNCIA
Infant 1	2	3	1
Infant 2	3	4	1
Infant 3	2	3	1
Infant 4	3	4	1
Infant 5	2	3	1
Infant 6	3	3	0
Mitjana	2,5	3,33	0,83
Desviació	0,55	0,53	

PAS 1: Càlcul desviació

Infant	$d - \bar{d}$	$(d - \bar{d})^2$
Infant 1	$1 - 0,83 = 0,17$	0,03
Infant 2	$1 - 0,83 = 0,17$	0,03
Infant 3	$1 - 0,83 = 0,17$	0,03
Infant 4	$1 - 0,83 = 0,17$	0,03
Infant 5	$1 - 0,83 = 0,17$	0,03
Infant 6	$0 - 0,83 = -0,83$	0,69

PAS 2: Sumar quadrats

$0,03 + 0,03 + 0,03 + 0,03 + 0,03 + 0,69 = 0,84$

PAS 3: Dividir entre $n - 1$

$n = \text{mostra} = \text{número infants} = 6$

$0,84 / 5 = 0,168$

PAS 4: Arrel quadrada

$Sd = \sqrt{0,168} = 0,41$

PAS 5: Calcular l'arrel quadrada de n

$\sqrt{6} = 2,45$

PAS 6: Calcular la T Student

$t = \frac{0,83}{0,41 / 2,45} = \frac{0,83}{0,17} = 5,00$

Figura 56. Càlculs "Ballmanetes". Grup control. Elaboració pròpia.

- Càlcul final T de Student “Ballmanetes”

M1 = 2,67	$t = \frac{2,67 - 0,83}{\sqrt{\frac{1,03^2}{6} + \frac{0,41^2}{6}}}$ $t = \frac{1,84}{\sqrt{\frac{1,0609}{6} + \frac{0,1681}{6}}}$	$t = \frac{1,84}{\sqrt{0,1768 + 0,0280}}$ $t = \frac{1,84}{\sqrt{0,2048}}$ $t = \frac{1,84}{0,45}$ $t = 4,07$
M2 = 0,83		
S1 = 1,03		
S2 = 0,41		
n1 = 6		
n2 = 6		

Figura 57. Càlcul final T de Student. “Ballmanetes”

- Dades “Els petits titelles”
 - Grup experimental

Infant	PRETEST	POSTTEST	DIFERÈNCIA
Infant 1	2	5	3
Infant 2	2	5	3
Infant 3	3	5	2
Infant 4	2	4	2
Infant 5	1	5	4
Infant 6	2	6	4
Mitjana	2	5	3
Desviació	0,63	0,63	

Fòrmules:

Diferència: Posttest - pretest

I1: $5 - 2 = 3$

I2: $5 - 2 = 3$

I3: $5 - 3 = 2$

I4: $4 - 2 = 2$

I5: $5 - 1 = 4$

I6: $6 - 2 = 4$

Mitjana: Suma de totes les puntuacions / nombre d'infants

M. Pretest: $2 + 2 + 3 + 2 + 1 + 2 = 12 / 6 = 2$

M. Posttest: $5 + 5 + 5 + 4 + 5 + 6 = 30 / 6 = 5,00$

Mitjana: $5,00 - 2,00 = 3$

CÀLCULS DESVIACIÓ PRETEST

DESVIACIÓ	HO ELEVEM AL QUADRAT
2 - 2 = 0	0
2 - 2 = 0	0
3 - 2 = 1	1
2 - 2 = 0	0
1 - 2 = -1	1
2 - 2 = 0	0

PAS 1: Càlcul desviació

Infant	$x - \bar{x}$	$(x - \bar{x})^2$
Infant 1	0	0
Infant 2	0	0
Infant 3	1	1
Infant 4	0	0
Infant 5	-1	1
Infant 6	0	0

PAS 2: Sumar quadrats

$0 + 0 + 1 + 0 + 1 + 0 = 2$

PAS 3: Dividir entre $n - 1$

$n = \text{mostra} = \text{número infants} = 6$

$2 / 5 = 0,40$

PAS 4: Arrel quadrada

$S = \sqrt{0,40} = 0,63$

CÀLCULS DESVIACIÓ POSTTEST

DESVIACIÓ	HO ELEVEM AL QUADRAT
5 - 5 = 0	0
5 - 5 = 0	0
5 - 5 = 0	0
4 - 5 = -1	1
5 - 5 = 0	0
6 - 5 = 1	1

PAS 1: Càlcul desviació

Infant	$x - \bar{x}$	$(x - \bar{x})^2$
Infant 1	0	0
Infant 2	0	0
Infant 3	0	0
Infant 4	-1	1
Infant 5	0	0
Infant 6	1	1

PAS 2: Sumar quadrats

$0 + 0 + 0 + 1 + 0 + 1 = 2$

PAS 3: Dividir entre $n - 1$

$n = \text{mostra} = \text{número infants} = 6$

$2 / 5 = 0,40$

PAS 4: Arrel quadrada

$S = \sqrt{0,40} = 0,63$

T STUDENT

Infant	PRETEST	POSTTEST	DIFERÈNCIA
Infant 1	2	5	3
Infant 2	2	5	3
Infant 3	3	5	2
Infant 4	2	4	2
Infant 5	1	5	4
Infant 6	2	6	4
Mitjana	2,33	5	2,67
Desviació	0,73	0,63	

PAS 1: Càlcul desviació

Infant	$d - \bar{d}$	$(d - \bar{d})^2$
Infant 1	$3 - 3 = 0$	0
Infant 2	$3 - 3 = 0$	0
Infant 3	$2 - 3 = -1$	1
Infant 4	$2 - 3 = -1$	1
Infant 5	$4 - 3 = 1$	1
Infant 6	$4 - 3 = 1$	1

PAS 2: Sumar quadrats

$0 + 0 + 1 + 1 + 1 + 1 = 4$

PAS 3: Dividir entre $n - 1$

$n = \text{mostra} = \text{número infants} = 6$

$4 / 5 = 0,80$

PAS 4: Arrel quadrada

$Sd = \sqrt{0,80} = 0,89$

PAS 5: Calcular l'arrel quadrada de n

$\sqrt{6} = 2,45$

PAS 6: Calcular la T Student

$t = \frac{3}{0,89 / 2,45} = \frac{3}{0,36} = 8,22$

Figura 58. Càlculs “Els petits titelles”. Grup experimental. Elaboració pròpia.

○ Grup control

Infant	PRETEST	POSTTEST	DIFERÈNCIA
Infant 1	2	3	1
Infant 2	4	4	0
Infant 3	3	4	1
Infant 4	2	3	1
Infant 5	3	5	2
Infant 6	3	4	1
Mitjana	2,83	3,83	1
Desviació	0,75	0,75	

Fòrmules:

Diferència: Posttest - pretest

I1: $4 - 3 = 1$

I2: $4 - 4 = 0$

I3: $4 - 4 = 0$

I4: $4 - 3 = 1$

I5: $5 - 3 = 2$

I6: $4 - 3 = 1$

Mitjana: Suma de totes les puntuacions / nombre d'infants

M. Pretest: $2 + 4 + 3 + 2 + 3 + 3 = 17 / 6 = 2,83$

M. Posttest: $3 + 4 + 4 + 3 + 5 + 4 = 23 / 6 = 3,83$

Mitjana: $3,83 - 2,83 = 1,00$

CÀLCULS DESVIACIÓ PRETEST

DESVIACIÓ	HO ELEVEM AL QUADRAT
$2 - 2,83 = -0,83$	0,69
$4 - 2,83 = 1,17$	1,37
$3 - 2,83 = 0,17$	0,03
$2 - 2,83 = -0,83$	0,69
$3 - 2,83 = 0,17$	0,03
$3 - 2,83 = 0,17$	0,03

PAS 1: Càlcul desviació

Infant	$x - \bar{x}$	$(x - \bar{x})^2$
Infant 1	-0,83	0,69
Infant 2	1,17	1,37
Infant 3	0,17	0,03
Infant 4	-0,83	0,69
Infant 5	0,17	0,03
Infant 6	0,17	0,03

PAS 2: Sumar quadrats

$0,69 + 1,37 + 0,03 + 0,69 + 0,03 + 0,03 = 2,84$

PAS 3: Dividir entre $n - 1$

$n = \text{mostra} = \text{número infants} = 6$

$2,84 / 5 = 0,568$

PAS 4: Arrel quadrada

$S = \sqrt{0,568} = 0,75$

CÀLCULS DESVIACIÓ POSTTEST

DESVIACIÓ	HO ELEVEM AL QUADRAT
$3 - 3,83 = -0,83$	0,69
$4 - 3,83 = 0,17$	0,03
$4 - 3,83 = 0,17$	0,03
$3 - 3,83 = -0,83$	0,69
$5 - 3,83 = 1,17$	1,37
$4 - 3,83 = 0,17$	0,03

PAS 1: Càlcul desviació

Infant	$x - \bar{x}$	$(x - \bar{x})^2$
Infant 1	-0,83	0,69
Infant 2	0,17	0,03
Infant 3	0,17	0,03
Infant 4	-0,83	0,69
Infant 5	1,17	1,37
Infant 6	0,17	0,03

PAS 2: Sumar quadrats

$0,69 + 0,03 + 0,03 + 0,69 + 1,37 + 0,03 = 2,84$

PAS 3: Dividir entre $n - 1$

$n = \text{mostra} = \text{número infants} = 6$

$2,84 / 5 = 0,568$

PAS 4: Arrel quadrada

$S = \sqrt{0,568} = 0,75$

T STUDENT

Infant	PRETEST	POSTTEST	DIFERÈNCIA
Infant 1	2	3	1
Infant 2	4	4	0
Infant 3	3	4	1
Infant 4	2	3	1
Infant 5	3	5	2
Infant 6	3	4	1
Mitjana	2,83	3,83	1
Desviació	0,75	0,75	

PAS 1: Càlcul desviació

Infant	$d - \bar{d}$	$(d - \bar{d})^2$
Infant 1	$1 - 1 = 0$	0
Infant 2	$0 - 1 = -1$	1
Infant 3	$1 - 1 = 0$	0
Infant 4	$1 - 1 = 0$	0
Infant 5	$2 - 1 = 1$	1
Infant 6	$1 - 1 = 0$	0

PAS 2: Sumar quadrats

$0 + 1 + 0 + 0 + 1 + 0 = 2$

PAS 3: Dividir entre $n - 1$

$n = \text{mostra} = \text{número infants} = 6$

$2 / 5 = 0,40$

PAS 4: Arrel quadrada

$Sd = \sqrt{0,40} = 0,63$

PAS 5: Calcular l'arrel quadrada de n

$\sqrt{6} = 2,45$

PAS 6: Calcular la T Student

$t = \frac{1}{0,63 / 2,45} = \frac{1}{0,26} = 3,87$

Figura 59. Càlculs "Els petits titelles". Grup control. Elaboració pròpia.

- Càlcul final T de Student “Els petits titelles”

M1 = 3	$t = \frac{3 - 1}{\sqrt{\frac{0,89^2}{6} + \frac{0,63^2}{6}}}$ $t = \frac{2}{\sqrt{\frac{0,79}{6} + \frac{0,40}{6}}}$	$t = \frac{2}{\sqrt{0,13 + 0,07}}$
M2 = 1		$t = \frac{2}{\sqrt{0,20}}$
S1 = 0,89		
S2 = 0,63		
n1 = 6		
n2 = 6		$t = \frac{2}{0,45} = 4,49$

Figura 60. Càlcul final T de Student. “Els petits titelles”

- **Gràfica pretest i posttest amb jocs de falda**

Fonema	Pretest amb JF	Posttest amb JF
/R/	2,67	5,5
/L/	2,5	5,17
/S/	2	5

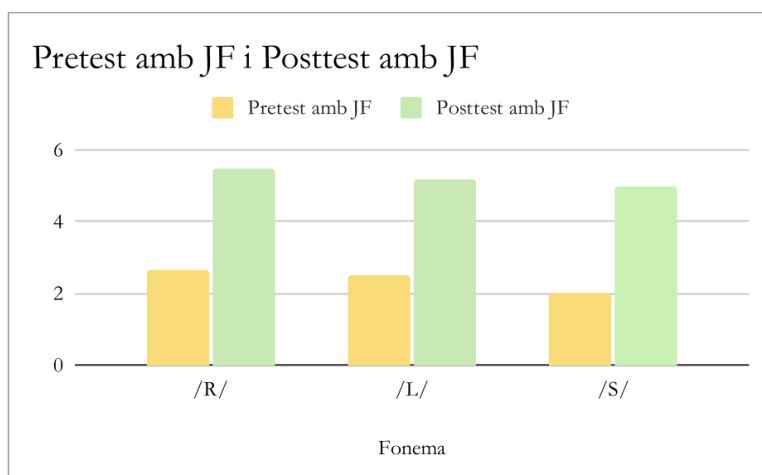

Figura 61. Gràfica a partir dels resultats de la T de Students.

- **Gràfica comparació pretest i posttest sense joc de falda**

Fonema	Pretest sense JF	Posttest sense JF
/R/	3,33	4,17
/L/	2,5	3,33
/S/	2,83	3,83

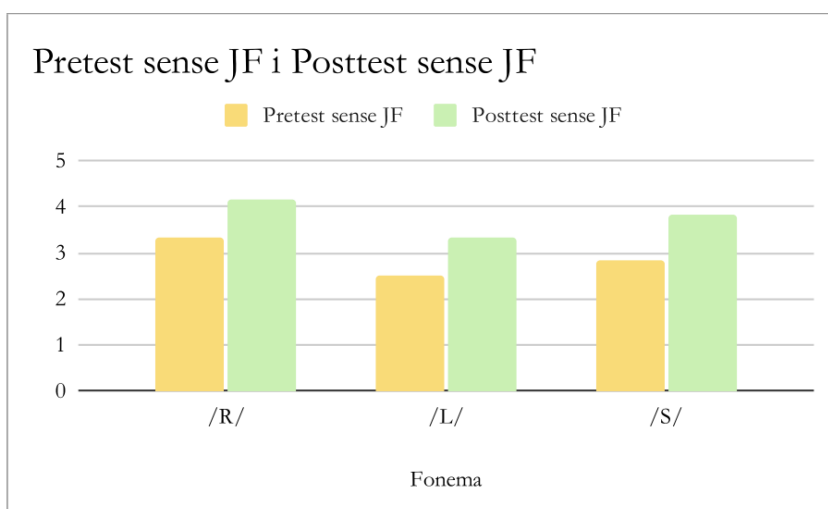

Figura 62. Gràfica a partir dels resultats de la T de Students.

10.10 Pàgina web

- <https://canva.link/idb3tookwbuf75n>

Jocs de falda per estimular el llenguatge oral i descobrir els sons en infants de 0 a 3 anys

Recursos fonològics: A la falda, descobrim els sons

Per què aquesta web?

Aquesta pàgina web s'ha creat a partir del meu Treball de Final de Grau i té com a finalitat compartir un recull de jocs de falda relacionats amb el desenvolupament del llenguatge i la consciència fonològica en infants petits.

La idea és oferir un espai senzill i útil per a educadores, mestres i famílies, on es pugui trobar informació sobre la importància dels jocs de falda, una taula orientativa del desenvolupament de 0 a 3 anys i diferents propostes de jocs associades a diversos fonemes.

Amb aquesta web es vol donar valor als jocs de falda com una eina propera, afectiva i quotidiana. A través de la veu, el ritme, el moviment i el contacte amb l'adult, l'infant pot escoltar, anticipar, participar i començar a familiaritzar-se amb els sons de la parla d'una manera natural i lúdica.

Figura 63. Pàgina web. Pàgina 1. Elaboració pròpia.

El desenvolupament del llenguatge dels 0 als 3 anys

Abans que un infant comenci a dir les seves primeres paraules, ja es comunica de moltes maneres. Ho fa amb la mirada, el plor, el somriure, els gestos, els sons i les primeres vocalitzacions. Aquests petits senyals són molt importants, perquè són les primeres formes que té l'infant per expressar el que necessita, el que sent o el que li crida l'atenció.

A poc a poc, i amb l'acompanyament de l'adult, l'infant va descobrint que pot comunicar-se amb les persones del seu entorn. Per això, en els primers anys és important oferir moments de joc, conversa, cançons i interacció, sempre respectant el ritme de cada infant.

- Aquesta evolució pot variar d'un infant a un altre, ja que cada nen i nena té el seu propi ritme de desenvolupament.

Taula de desenvolupament del llenguatge de 0 - 3 anys

0 - 3 mesos	Respon a la veu de l'adult, fixa la mirada, somriu i fa sons guturals o petits balbucejos.	12 - 18 mesos	Apareixen les primeres paraules i l'infant comença a assenyalar, demanar o mostrar allò que vol.
3 - 6 mesos	Emet sons per cridar l'atenció, repeteix algunes síl·labes i comença a respondre més a les persones conegudes.	18 - 24 mesos	Augmenta el vocabulari, repeteix paraules i comença a combinar-ne algunes de manera senzilla.
6 - 9 mesos	Localitza sons, mostra interès per les cançons i pot imitar alguns gestos senzills com dir "adeu".	24 - 36 mesos	Fa frases curtes, participa més en converses, entén ordres senzilles i utilitza el llenguatge per expressar necessitats, emocions i interessos.
9 - 12 mesos	Comprèn algunes paraules habituals, fa més balbucejos i pot començar a utilitzar gestos per comunicar-se.	Aquesta taula és orientativa. Cada infant té el seu propi ritme i pot avançar de manera diferent segons la seva maduració, les seves experiències i l'entorn comunicatiu que l'envolta.	

Font: adaptat de L'infant de 0 a 3 anys. Guia de desenvolupament per a les famílies i el personal educador (Generalitat de Catalunya, 2012).

Figura 64. Pàgina web. Pàgina 2. Elaboració pròpia.

Connexió amb els jocs de falda

Què són els jocs de falda?

Els jocs de falda es poden entendre com jocs compartits entre adult i infant, basats en la veu, el contacte, el moviment i la relació propera. Sovint inclouen cantarelles, moixaines, balancejos i gestos repetits, que ajuden l'infant a escoltar, anticipar accions i participar amb el cos dins del joc.

Per què són importants?

Els jocs de falda són importants perquè uneixen joc, afecte, llenguatge i moviment en una mateixa experiència. A través de les cantarelles, les moixaines, el ritme i la repetició, l'infant pot escoltar sons, anticipar accions, participar amb el cos i establir un vincle proper amb l'adult.

Aquests moments compartits no només són una estona de joc, sinó també una oportunitat per afavorir la comunicació, l'atenció, l'escolta i les primeres formes de participació oral. A més, com que es fan en un context natural i afectiu, permeten apropar l'infant al llenguatge d'una manera vivencial i lúdica.

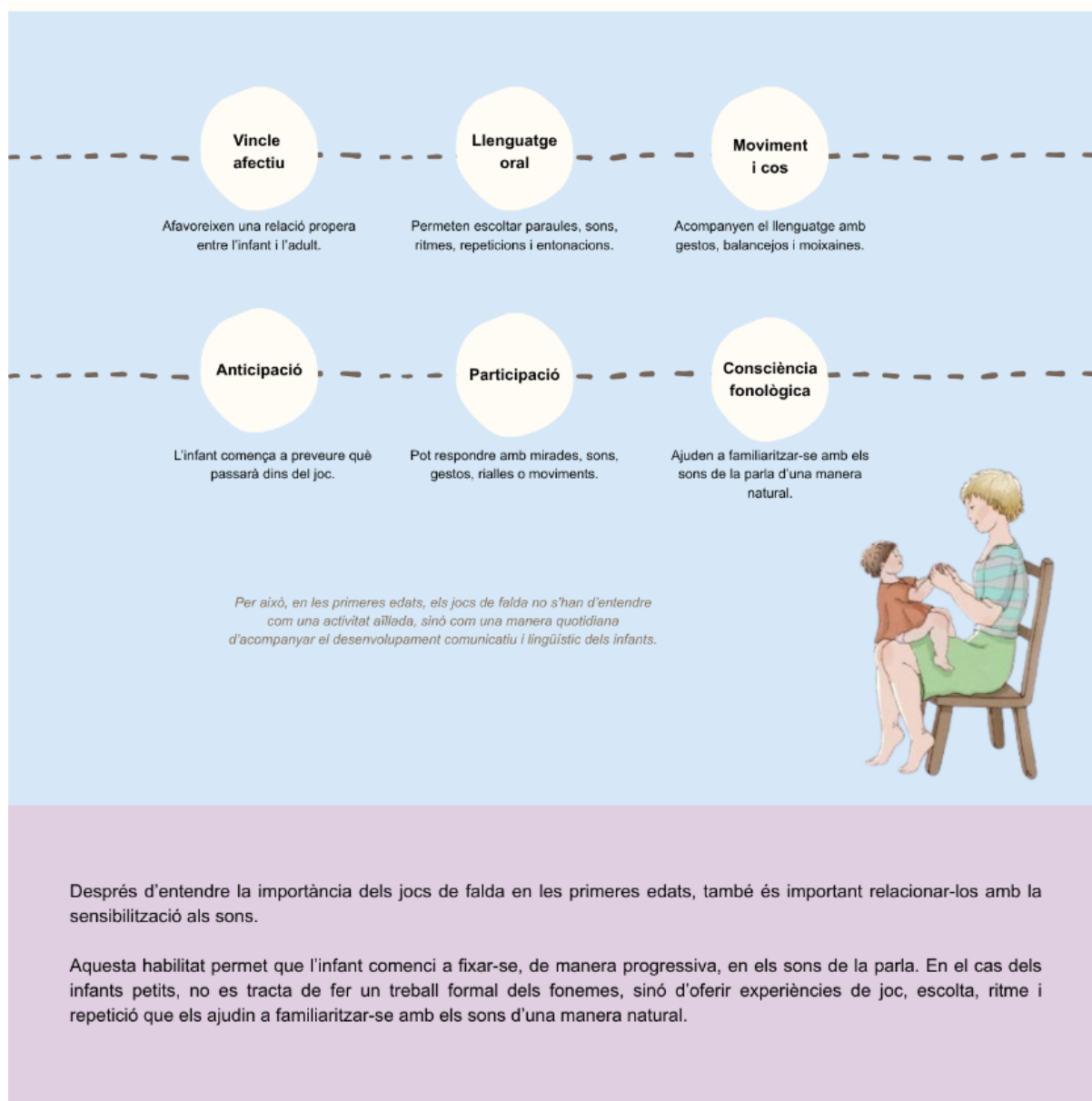

Figura 65. Pàgina web. Pàgina 3. Elaboració pròpia.

Què vol dir començar a descobrir els sons?

En les primeres edats no es tracta de treballar la consciència fonològica de manera formal, sinó d'ajudar l'infant a començar a fixar-se en els sons de la parla a través de cançons, cantarelles, rimes, repeticions i jocs de falda.

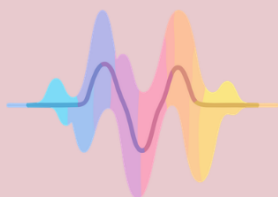

Figura 66. Pàgina web. Pàgina 4. Elaboració pròpia.

Jocs de falda per descobrir els sons

En els infants petits, aquesta consciència es desenvolupa a poc a poc i a partir d'experiències orals significatives, com cançons, cantarelles, rimes, jocs de paraules i jocs de falda. Després de veure la importància dels jocs de falda en el desenvolupament del llenguatge, en aquest apartat es recullen diferents propostes de cançons i jocs pensades per apropar els infants als sons de la parla.

La idea no és treballar els fonemes d'una manera formal, sinó oferir situacions de joc on l'infant pugui escoltar, repetir, anticipar i participar a través de la veu, el ritme, el moviment i la relació amb l'adult. D'aquesta manera, els jocs de falda poden ajudar a iniciar una primera sensibilitat cap als sons del llenguatge oral, sempre des d'una mirada lúdica, natural i respectuosa amb el ritme de cada infant.

A continuació, es presenten diferents fonemes i una proposta de joc de falda o cantarella per a cadascun d'ells. Cada proposta inclou el so que es vol destacar, la cançó o joc, una breu explicació de com es pot dur a terme i algunes orientacions per acompanyar l'infant durant l'activitat.

Nota: aquestes propostes són orientatives i s'han d'adaptar a l'edat, al moment evolutiu i a la resposta de cada infant.

Figura 67. Pàgina web. Pàgina 5. Elaboració pròpia.

Jocs de falda per treballar diferents sons

En aquest apartat es recullen diferents jocs de falda tradicionals que poden ajudar els infants a familiaritzar-se amb alguns sons de la llengua. No es tracta de treballar els fonemes de manera formal, sinó d'aprofitar la repetició, el ritme, la veu i el moviment per afavorir l'escolta i la participació.

A través d'aquests jocs, l'infant pot anticipar fragments, completar finals de frase, imitar sons o moviments i començar a posar atenció a alguns sons que apareixen dins de les cantarelles

/b/

/g/

/k/

/l/

/m/

/p/

/r/

/s/

/b/

Bim, bom

Bim, bom!
Les campanes de Salom
toquen a festa i fan bim, bom!,
Bim, bom!

/g/

Un cigró petit

Un cigró petit,
s'ha amagat a sota el llit
de color de xocolata
1, 2, 3, 4!

Com treballar-ho? L'infant pot seure a la falda de l'adult, de cara a ell o ben recolzat. L'adult canta la cantarella i el balanceja suaument d'un costat a l'altre seguint el ritme. L'objectiu és que escolti el so, noti el balanceig i pugui anticipar el vaivé del joc.

En aquest joc podem escoltar el so /b/ en paraules com bim i bom.

Com treballar-ho? L'infant pot seure a la falda de l'adult o davant seu. L'adult canta la cantarella i fa aparèixer i desaparèixer el "cigró" amb els dits, les mans o un mocador. L'objectiu és que escolti el so, segueixi el gest amb la mirada i pugui anticipar quan el cigró s'amaga o apareix.

En aquest joc podem escoltar el so /g/ en paraules com cigró i amagat.

/k/

Tres cavallers

Tres cavallers
surten de França,
van caminant
balancejant-se.
Uns van al pas,
uns van al trot,
els altres, al galop

//

Ballmanetes

Ballmanetes, toca galletes,
toca-les tu que les tens boniques.
La ball, ball, la cueta de la gallina;
la ball, ball, la cueta del nostre gall.

Com treballar-ho? L'infant pot seure a la falda de l'adult com si anés a cavall. L'adult canta la cantarella i acompanya el joc amb moviments suaus de les cames, canviant el ritme segons el moment. L'objectiu és que escolti el so, senti el moviment i pugui anticipar els canvis o el final del joc.

En aquest joc podem escoltar el so /k/ en paraules com cavallers i caminant.

Com treballar-ho? L'infant pot seure a la falda de l'adult o davant seu. L'adult li agafa les mans i les mou suaument seguint el ritme de la cantarella, com si ballessin. L'objectiu és que escolti el so, miri el moviment de les mans i pugui participar movent-les o anticipant el gest.

En aquest joc podem escoltar el so // en paraules com ball, ballmanetes i galletes.

Peu polidor

Peu polidor de la Margarideta,
peu polidor de la Margaridó.
Panxa forteta de la Margarideta,
panxa forteta de la Margaridó.
Mans grassonetes de la Margarideta,
mans grassonetes de la Margaridó.

Cara bonica de la Margarideta,
cara bonica de la Margaridó.
Cama llargueta de la Margarideta,
cama llargueta de la Margaridó.
Genoll rodó de la Margarideta,
genoll rodó de la Margaridó.

Com treballar-ho? L'infant pot seure a la falda de l'adult o estar estirat en un espai còmode. L'adult canta la cantarella i acarona suaument la part del cos que es va anomenant. L'objectiu és que escolti el so, relacioni les paraules amb el cos i pugui anticipar quin gest vindrà després.

En aquest joc podem escoltar el so /m/ en paraules com Margarideta, Margaridó i mans.

Pim, pam, conillam

Pim, pam, conillam,
de la terra de l'aram,
la cistella ballestera,
quantes banyes hi ha al darrere?

Com treballar-ho? L'infant pot seure a la falda de l'adult o davant seu. L'adult canta la cantarella i marca el ritme amb petits copets suaus a les mans, a l'esquena o a les cames. L'objectiu és que escolti el so, segueixi la pulsació i pugui anticipar el moment del pim i el pam.

En aquest joc podem escoltar el so /p/ en paraules com pim i pam.

Arri, arri tatanet

Arri, arri tatanet
que anirem a Sant Benet
comprarem un formatget
per dinar, per sopar,
per a la Laia no n'hi haurà!

Arri, arri tatanet
que anirem a Sant Benet
comprarem un panellet
per dinar, per sopar,
per a (nom del nen/a) no n'hi haurà!

Com treballar-ho? L'infant pot seure a la falda de l'adult, de cara a ell. L'adult li agafa les mans suaument i el fa botar seguint el ritme de la cantarella. L'objectiu és que escolti el so, segueixi el moviment del cos i pugui anticipar el final del joc.

En aquest joc podem escoltar el so /r/ en paraules com arri, comprar, dinar i sopar.

Els petits titelles

Així fan, fan, fan,
els petits bonics titelles,
així fan, fan, fan,
tres voltetes i se'n van.

Tot picant de mans,
els petits bonics titelles,
tot picant de mans
els titelles es fan grans.

Aixecant el dit,
els petits bonics titelles,
aixecant el dit,
tots plegats s'han ajupit.

Sobre el prat florit,
els petits bonics titelles,
sobre el prat florit,
un a un s'han adormit.

Com treballar-ho? L'infant pot seure a la falda de l'adult o davant seu. L'adult pot fer el joc amb els dits com si fossin petits titelles, amagant-los i fent-los aparèixer seguint el ritme de la cantarella. Es pot marcar suaument el so /s/ quan aparegui dins de les paraules, sense demanar que l'infant el pronuncii correctament. L'objectiu és que escolti el so, segueixi el moviment dels dits i pugui anticipar quan els titelles apareixen o desapareixen.

En aquest joc podem escoltar el so /s/ en paraules com titelles, bonics, petits, grans, mans...

Figura 68. Pàgina web. Pàgina 6. Elaboració pròpia.

Com utilitzar aquests jocs?

Aquests jocs de falda es poden utilitzar en moments tranquils del dia, tant a l'aula com a casa. És important repetir-los diverses vegades, utilitzar una veu clara i expressiva i acompanyar la cantarella amb gestos, moviment i contacte afectiu.

L'objectiu no és que l'infant pronunciï correctament els sons, sinó que els escolti dins d'un joc real, participi amb el cos, anticipi accions i gaudeixi d'un moment compartit amb l'adult.

Figura 69. Pàgina web. Pàgina 7. Elaboració pròpia.

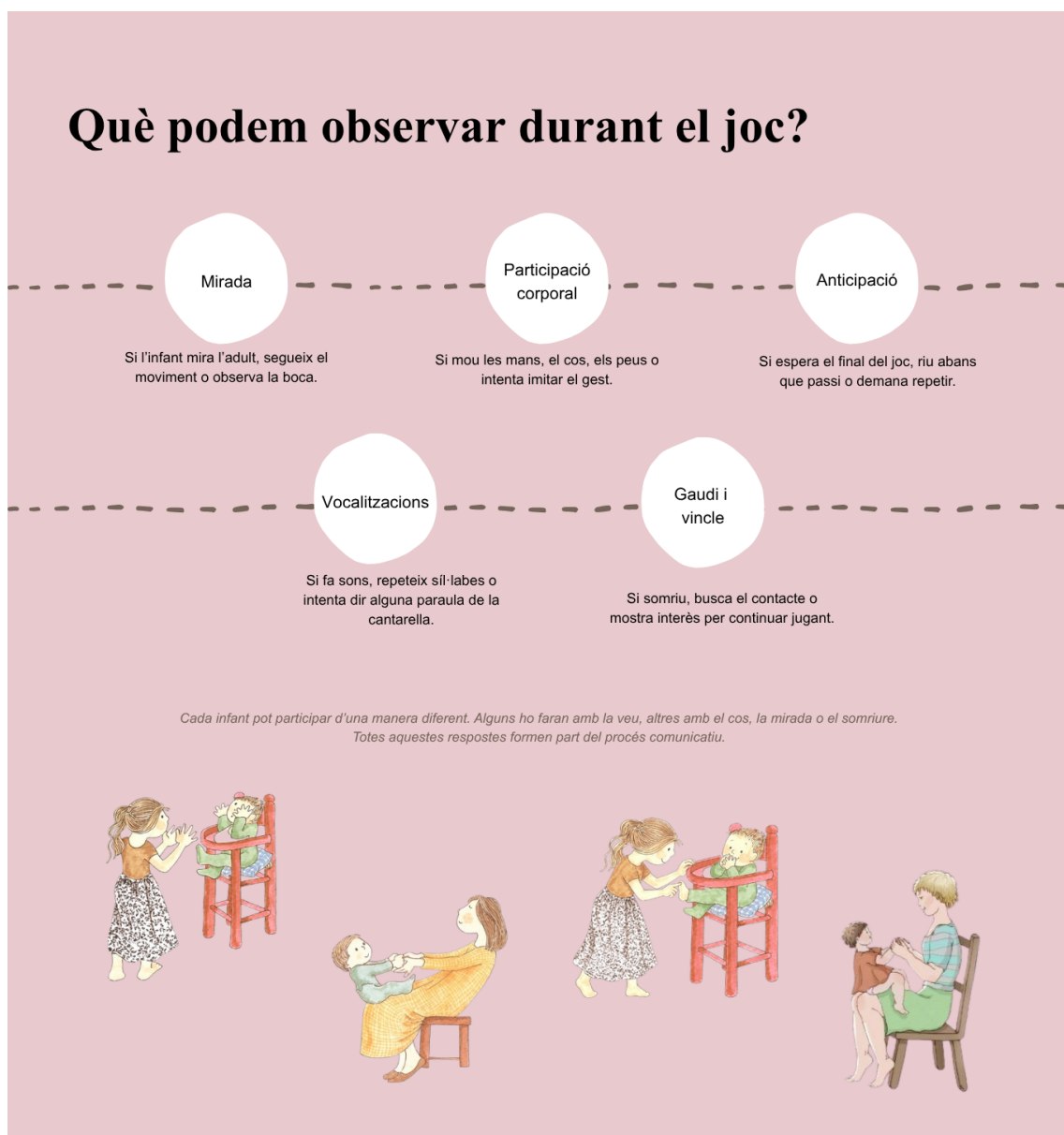

Figura 70. Pàgina web. Pàgina 8. Elaboració pròpia.

Bibliografia

La informació d'aquesta pàgina web s'ha elaborat a partir del meu Treball de Final de Grau i de diferents fonts relacionades amb el desenvolupament del llenguatge, la consciència fonològica i els jocs de falda en la primera infància.

Fonts consultades:

Acosta Rodríguez, V. M., Moreno Santana, A. M., & Axpe Caballero, M. Á. (2011). Intervención sobre la conciencia fonológica en sujetos con trastorno específico del lenguaje en contextos inclusivos: posibilidades y limitaciones. *Bordón*, 63(3), 9-22.

Aparici Aznar, M., Esteve-Gibert, N., Andrés-Roqueta, C., Sánchez Amat, J., Quer, J., & Igualada, A. (2018). El desenvolupament del llenguatge i de la comunicació. Universitat Oberta de Catalunya.

Badia Solé, M., & Vidal Mombrú, A. (2010). *Tatl: Recull de moixaines, jocs i cançons per a infants*

Generalitat de Catalunya. (2012). *L'infant de 0 a 3 anys: Guia de desenvolupament per a les famílies i el personal educador*. Generalitat de Catalunya.

Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació. (s.d.). *Els jocs de falda. Unitat didàctica. Educació infantil. Cicle 0-3*. Generalitat de Catalunya.

Jocs de falda i moixaines per als menuts. (s.d.). Recursos per a famílies.

Reina, R., Amigó, M. T., Xufré, M., & Garcia, R. (s. d.). *Unitat didàctica: Els jocs de falda. Educació infantil (Cicle 0-3)*

Rodríguez, S., & Pérez-Moreno, J. (2017). Posant en joc la pulsació, la sincronia i el tipus de final: el cas del "Salta Miralta". *Temps d'Educació*, 53, 203-223.

Figura 71. Pàgina web. Pàgina 9. Elaboració pròpia.

10.11 Tríptic

Sons que podem descobrir

Tot i que el TFG se centra en els sons /l/, /r/ i /s/, aquest recurs també pot ampliar-se a altres sons per oferir més possibilitats a famílies i educadores.

La idea no és treballar els sons de manera formal, sinó oferir experiències orals sostingudes en el temps, properes i significatives.

Per saber-ne més

Accedeix a la pàgina web del projecte per consultar més informació i propostes de jocs de falda.

Els jocs de falda no són només cançons: són moments de vincle, llenguatge i descoberta compartida.

A la falda, descobrim els sons

Jocs de falda per estimular el llenguatge oral en infants de 0 a 3 anys

Treball de Final de Grau

Maria Rovira Rodríguez

Educació Infantil

Per què aquest tríptic?

Aquest tríptic neix del Treball de Final de Grau sobre els jocs de falda com a recurs per afavorir el llenguatge oral i la sensibilització fonològica en infants petits.

Els jocs de falda com a eina...

Els jocs de falda són una eina propera, afectiva i quotidiana que combina veu, ritme, moviment, contacte i repetició.

A través d'aquests moments compartits, l'infant escolta, anticipa, participa i comença a familiaritzar-se amb els sons de la parla d'una manera natural i lúdica.

Què són els jocs de falda?

Són jocs compartits entre l'adult i l'infant, sovint acompanyats de cantarelles, moixaines, balancejos, gestos i contacte corporal.

Aquests jocs afavoreixen:

- El vincle afectiu entre infant i adult.
- L'escolta i l'atenció compartida.
- La imitació de sons, gestos i paraules.
- L'anticipació i la participació.
- El ritme, la repetició i la musicalitat del llenguatge.
- Les primeres aproximacions als sons de la parla.

Com ajuden al llenguatge?

Els jocs de falda creen situacions comunicatives molt riques. L'adult parla, canta, repeteix, mira, espera i respon a l'infant.

A través dels jocs de falda, l'infant pot:

- Escoltar sons repetits.
- Imitar gestos i vocalitzacions.
- Anticipar el final d'una cantarella.
- Participar amb el cos, la mirada o la veu.
- Gaudir del llenguatge en un context afectiu.

No es tracta de forçar la parla, sinó d'oferir moments agradables i repetits perquè l'infant participi al seu ritme.

Figura 72. Tríptic. Elaboració pròpia.